

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Lorántffy Zsuzsanna szobra Nagyváradon

Huszonkettedik évfolyam
2011. április

4

Tartalom

Prédikációk a böjti vasárnapokra

Botos András: Öröm a böjtbén. Ézsaiás 66,10.....	183
Krizbai Nemes György: Isten nem hagy el! 1Királyok 17,8–9.....	185
Ménessy Miklós: Kövess engem! Lukács 9,57–62.....	187

Prédikációk virágvasárnapra

Szentgyörgyi Zsombor Mihály: Áldott, aki jő az Úrnak nevében! Márk 11,8–9.....	191
Visky János: Hozsánától hallelujáig. János 12,12–13; Lukács 23,21; Jelenések 19,6.....	193

Prédikáció-sorozat húsvét nagyhetére

Lőrincz István: Jézus szenvedésének tárgyai II.

A kardok. Máté 26,47.51–52.....	197
A fustélyok, a botok. Máté 26,47.....	198
A fáklák és a „Fáklya”. János 18,3.....	200
A levágott fül. Lukács 22,50–51.....	201
Tűz a főpap udvarában. János 18,18.....	203
A főpap megszagattott ruhája. Máté 26,65.....	204

Prédikációk nagypéntekre

Németh Zoltán János: Nagypéntek üzenete. Lukács 23,33–43.....	206
Tatárné Bréda Anna: Krisztus vére megtisztít minket. Zsidókhöz 9,13–14.....	209

Prédikációk húsvét ünnepére

Beke Boróka: Bízatosok! János 16,33.....	211
Juhász Zoltán: Nota bene: Jézus é! Lukács 24,8.....	213
Oláh József: A kövek kiáltanak. Lukács 24,1–3.....	215
Szalkay Róbert: Pedig mi abban reménykedtünk... Lukács 24,25–35.....	217
Visky János: Húsvéti találkozás. János 20,15–16.....	219

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Aki haragszik az ő atyafiára, méltó az ítéletre. Máté 5,21–26.....	224
--	-----

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter: A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára.

(Ford. Kádár Miklós ny. lelképásztor)

Jézus és a házasságtörő nő. János 8,1–59.....	230
A vakon született meggyógyítása szombatnapon. János 9,1–41.....	234
Az akolba vezető ajtóról szóló hasonlat. János 10,1–11.....	238
Hasonlat a jó pásztorról. János 10,12–21.....	241

A Genézret partján

Gyökössy Endre: Indulás a mélységek felé

XV. Szeretnél örülni az életnek?.....	244
---------------------------------------	-----

Alkalmi prédikációk

Bibliáórára

Móra László Tibor: Ki mehet be Isten országába? Máté 7,21–27.....	247
---	-----

Temetési igehirdetés

Varga Károly: Honvágy. 1Mózes 47,28–30; 1Mózes 50,12.....	249
---	-----

A címlapon: Lorántffy Zsuzsanna szobra Nagyváradon. Készítette Gergely István. Leleplezték 1996. augusztus 6-án, a III. Magyar Református Világtalálkozó alkalmával.

A hátlapon: *Apáczai Csere János kérvénye Lorántffy Zsuzsánához és a kérés resolútiója.*

Prédikációk a böjti vasárnapokra

Botos András

Szalacs

Öröm a böjtben

Alapige: Ézsaiás 66,10

Bíbliaolvasás: Galata 4,1–11

A fogságból hazatért nép döbbenettel, értetlenséggel, csalódással szemléli az otthon maradt honfitársaik életvitelét. A jeruzsálemiek máró gúnnyal, élcelődéssel fogadják a hazatértek vallásos megnyilvánulásait, a számukra olykor fölényesnek mutatkozó hitbéli magatartást. Ki-ki a maga igazát próbálta ráerőltetni a másokra s nem vették észre, hogy emberi tusakodásuk még a legjobb szándék mellett is az Istennel való helyes kapcsolatuk rovására történik. Mindkét fél csak a felszínt és a felszínességét nézte, s nem tudatosult bennük; hogy Isten a mélységek Úra is. A hazatértek túlértékelték saját hitbéli kitartásukat, elismerést, érdemeket vártak, az otthon maradtok pedig letértek az igaz útról, összekeveredtek a másként áldozókkal, azonosultak a bálványimádókkal. A helyzetet súlyosbította a két fél anyagi helyzetének különbözősége is. A fogságból szabadultak, valamint a régi énjükön túllépni nem tudók egy áldatlan verseny és versengés szereplőivé váltak. A kérdés ismerős: – „Ki a nagyobb?” Ebben a kilátástalannak tűnő életvitelben, megrontott és megromlott életközegben váratlanul csendül fel a prófétai szó, mely szerint Jeruzsálemre ráköszönt majd a bőség s „folyamként árad a jólét”. A nép felfogásával merő ellentétben Isten „kilép” a templom falai közül. Jeruzsálem eddig gyermektelen asszonyként nem képviselhette a jövőre ígértét. Isten most fájdalom nélküli szülést ígér, ami azt jelenti, hogy hazatérnek a diaszpórában élők. Ezért már most eljött az ünneplés ideje. A fiak hamar felnőnek (hitbéli nagykorúság), de Izráel Istene féltő szeretettel óvja, védelmezi népét, mint férfit („embert”, „valakit” is jelent), akit anyja vigasztal. „Ölben hozatnak” (Ézs 60,4), kik messziről indulnak Istent kereső útjukon. A fogság kettős: életet korlátozó és lelket megkötöző. A rosszul értelmezett böjt csak erősítette a lelki fogságot. E kényszerhelyzetből kiszabadulni saját erőre támaszkodva nem lehet, de életünk nehéz próbatételei között felemel és visz a mi Urunk, miként az a századik juh esetében is nyilvánvalóvá vált (Lk 15,1–7). Elgondolkodtató az alábbi történet is:

Álmában egy ember a tenger partján az Úrral beszélgetve sétált. Párhuzamos lábnyomot hagytak maguk után a parti homokon. Amikor az út a végéhez közeledett, az ember visszatekintett s azt látta, hogy életének nehéz, szenvedéssel teli részein megmagszakad a párhuzamos lábnyom. Ezért megkérdezte Istent, hogy a gyötrelmes időkből miért hagyta magára, pedig azt ígérte, hogy soha nem hagyja el. Az Úr így felelt: nem hagytaalak magadra soha. Amikor összeroskadtál az élet terhe alatt, én felvettelek, karjaimba zartalak és úgy vittelek. Életed szenvedő időszakában ezért látsz csak egy lábnyomot.

Ezen a vasárnapon (Laetare vasárnap) a római katolikus egyházban megszólal vagy erősebben szól az orgona, a lila színt felváltja a vidámabb rózsaszín és virágot is szabad bevinni a templomba. Mi a magunk módján éljük meg ezt az időszakot több-kevesebb külsőséggel, de lelkiekben igyekszünk komolyan venni és alkalmazni a böjti időszakról alkotott képünket. Így is sok minden köthető a böjti hagyományokhoz. Egykoron ettől a

vasárnaptól számítva nem fontak többet az asszonyok. Félretették a guzsalyt. Elmaradt az esti nótázás, a nyilvános mulatozás.

A böjti időszak felénél vagyunk, s útjának felén volt Izráel hazatérő népe is, amikor lelkiekben már látta Jeruzsálemet. Mi is lelki örömmel tekintünk a mennyei Jeruzsálemre. A szabaddá váltak ujjongása, lelkesedése pedig emlékeztet mindnyájunkat az aratók öröme: „aki vetőmagját sírva emelve megy tova, vigadozással jő elő, kévéit emelve.” (Zsolt 126,6) E nemes érzés a békeség városában élő jövődöbéli boldog család reménységét is jelenti: „...mint örül a vőlegény a menyasszonynak...” (Ézs 62,5) Isten is örömét leli gyermekeiben. A böjti időszak is tudatosítja bennünk, hogy bár e földön csak földi ország polgárai lehetünk, de vágyakozva tekintünk ama másik ország felé, hol számunkra Jézus Krisztus helyet készít. Isten népének böjti örömét és annak bőséget csodálatosan mutatja be Johannes Brahms *Német Requiem* című művében (5. tétel 45. opus). A mű egyik méltatója ezt írja: „a cím lehetne Protestáns Requiem is, hiszen ujjongó örömmel adja hírül a kórus a megváltás örömteli ígétét”.

Ézsaiás bírálja korát, mondván, hogy böjtöl a nép, de nem jól. Nincs igazi bűnbánat. Az örökösen önmagának tetszelgő ember mindent a maga hasznára kíván és akar fordítani, s böjtnek nevezi, ha a világban nem nyert meg vagy éppen elveszített valamit. A legtökéletesebbnek mondott élet is hiábavalóvá válhat, ha nem ragyogja be az Istentől kapott szeretet öröme. Szinte már nem is fokozható a prófétai buzdítás: „Örüljete Jeruzsálemmel és örvendjete fölötte mind... vigadjatok vele örvendezéssel mindnyájan...” (Károli), „Örüljete Jeruzsálemmel, Vigadjatok vele mindnyájan... Szívöböl örüljete vele mind...” (új fordítás), „Örüljete Jeruzsálemmel és vigadjatok rajta mind... örüljete rajta örömmel mind...” (Kecskeméthy) A próféta szavából érthető, hogy csak akkor lehet igazi öröm, ha a nép – hazatértek és otthon maradtak – együtt lelkesedik, ujjong és ünnepel. Az ünneplés oka nem emberi eredetű. Azért vigadoznak, mert övéivel van az Úr, mert „velük lakozik” (Zak 9,9), és ezért van vigasztalás, lelki megerősítés. Ebből a lelki ajándékból senki ki nem maradhat. Együtt és mindnyájan részesülünk ebben a böjti örömben. Másokat bántva böjtölni nem lehet, mert nyomot hagy a lélekben, mint a fából kihúzott szeg. Isten bánkodik engedetlenségünk miatt. Az alábbi történet mindannyiunk figyelmét megérdemli.

Egy édesapa sokat kesergett kisfia miatt, aki csak abban lelte örömét, ha másokat bánthatott, másoknak árthatott. A nevelés, jó útra terelés minden fajtájával próbálkozott az apa, nem használt sem a szelíd beszéd, sem a fenyítés, de még a büntetés sem. Végül egy szemléletes segítséget vett igénybe. Átadott fiának egy doboz szeget, azzal a kéréssel, hogy ahányszor megsért, megbánt valakit, szitkozódik, kiabál, veszekszik, annyiszor üssön be egy szeget a házuk előtti kerítésbe. Első nap sok munkája akadt a fiúnak, aztán egyre kevesebb és kevesebb szeget vert a kerítésbe, míg végül egy napon boldogan adta tudtul, hogy még sok szeg van tartalékban, de már nem kell többet elhasználnia, mert megjavult. Ekkor az apa arra kérte fiát, hogy most már húzza ki a szegeket a kerítésből. A fiú készséggel engedelmeskedett, de örömét beárnyékolta apjának szavai: – Látod fiam, sikerült megváltoznod, de nézd meg a kerítés deszkáit, tele van lyukakkal. Soha nem lesz olyan, mint előtte volt. Így szemléltette az apa fiával azt, hogy a gonoszság, rosszindulat, mások iránt érzett gyűlölet minden ember lelkében nyomot hagy.

Az Úr Jézus testén is nyomot hagytak a szegek, hogy értünk hozott áldozatát örökre elfogadjuk és hálás szívvel megköszönjük azt.

Igénkben benne rejlik egy fel nem tett kérdés: – Kik örüljenek? A válasz szintén az Igében van: mindnyájan, akik szeretik Istent, szeretik egymást és mindnyájan, akik „gyászoltok miatta” (Kecskeméthy), „gyászoltatok miatta” (Károli). Földi életünk való-

sága az öröm és gyász végtelennek tűnő folytonossága (múlt idő, jelen idő) az egymásnak feszülő ellentétek zivataros összecsapása. A nép úgy érzi, hogy Jeruzsálemet elhagyta Isten. Megszűnt az Istennel való együttlakozás, mert megromlott Sion. Babilon folyóvizeinél sírt a nép és legértékesebb hangszereiket (kinnór) a fák ágaira aggatták. Gondolatban odahelyezték minden szomorúságukat, keserűségüket és bánatukat. Lássa hát a világ! Erre késztet a reménytelenség, a kiszolgáltatottság, a jövőtlenség és kilátástalanság. A Lélek gyümölcseit eltakarták előlük a bánat-lombok, az önsajnálát összekuszált ágai. Már azt sem vették észre, hogy fejükről a böjti hamut messze fújta a világ szele s ama zsáckruha is jócskán megkopott már. Amikor minden veszni látszott, amikor teljes volt a csüggedés és „gyötrelmes sóhajtás” uralta a lelkeket, akkor Isten vigasztaló Igét küldött s a próféta hirdette, hogy nincs már messze a kegyelmi idő. Az örömhírt külső és belső átalakulás követi: „Hamu helyett fejdísz adok Sion gyászolójának, gyászfátyol helyett illatos olajat, a csüggedés helyett örömeidet...” (Ézs 61,3 – új fordítás). Mi már tudjuk, hogy a fejdíszből töviskorona lett. Előkerült a biborpalást is, a gúnyval díszített fényes köntös, a drága illatos olaj árából azóta nagyon sokszor csak ecetre jutott. Mi már tudjuk, hogy mindez megváltásunkért történt. Kérjük naponta, hogy a Szentlélek ereje által lehessünk az Úrnak hitben növekvő palántái. Ámen.

Krizbai Nemes György

Nyárádmagyarós

Isten nem hagy el!

Alapige: 1Királyok 17,8–9

Bibliaolvasás: 1Királyok 17,1–7

Egy több mint 3000 éves történetet olvastam fel előttetek. Nézzük meg a régi történeten keresztül, mit üzen ma számunkra a mi Mennyei Atyánk. Az itt és most élő ember nem ismeri az éhezést, a nélkülözést. Ezért a böjtnek, a böjtölésnek nincs nagy jelentősége a református ember életében. Valaki egyszer azt mondta nekem, hogy a böjtölésnek akkor van igazán értelme, ha félreülsz az asztaltól, és addig, amíg a többiek esznek, te imádkozol.

Ez a régi történet arról beszél, hogy évekig szárazság volt és ezért éhezett a nép. Ráadásul ehhez társult egy másik nyomorúság, mégpedig, hogy az Istenhez hűséges Illés prófétát a pogány Jezabel királyné meg akarta öletni, hogy egyeduralkodóvá tegyék az országban a Baál-kultuszt. Ekkor ebbe a „vallásháborúba” beleszólt Isten. Igen, mert nekünk tudnunk kell, hogy Isten egyéni és közösségi terveinkbe is beleszól. Gondolja végig bárki az életét: mi volt az, amit másképpen álmódott meg, másképpen tervezett el és végül másképpen rendezett el. Igen sokszor orcánk pirulásával kell belátnunk, hogy ha valami akkor rosszul esett, Isten a javunkra akarta. Ebben a beszélgetésben jelen van a próféta, aki szólja Isten üzenetét, jelen van Akháb, a király, akinek a neve azt jelenti, hogy megértő testvér vagy engedékeny. Ott volt a nép is, akik hallgattak. Ebbe a beszélgetésbe is beleszólt Isten.

Menj el innen Kelet felé és rejtőzzél el a Kérit pataka mellett. A mai ember inkább Nyugat felé szeretne elindulni egy jobb élet reményében. Illés pedig ment Isten terve és parancsa szerint. Ott kellett hagyja megszokott, biztonságot jelentő városát, fel kellett adnia az otthon kényelmét és elindulnia Isten ígéretébe kapaszkodva. Mi is járhatunk ilyen utakat. Lehet, hogy egy kórházi betegszobába, ahol az orvos ígéretébe kapaszkodunk, hogy ott meg tudnak menteni bennünket. Otthonunkat, megszokott életvitelünket hátrahagyva és a bizonytalan idegeneknek kiszolgáltatva járhatunk mi is ilyen utakat.

A Kérit magyarul azt jelenti, hogy KICSÍ. Ilyen kevés, kicsi vizet ígér Isten a szomjúhozó embernek. Mégis Jézus arra irányítja a figyelmünket, hogy aki ebből iszik, soha meg nem szomjúhozik. Mi hajlamosak vagyunk panaszkodni, hogy milyen kevéssel kezdtük például a házaseletet, milyen kicsi volt a lakás, a fizetés. Milyen kicsi volt a gyülekezet, ahol kezdtük a szolgálatunkat... De innen kiindulva lehet utólag visszatekintve elmondani, hallottuk Isten beszédét; jól van hú szolgám, a kevésen hűséges voltál, többre bízlak ezután! És így, utólag visszagondolva, jöhet a boldog felismerés, mint Illés esetében, amikor egy barlangba elrejtőzve háromféle természeti jelenséget látott. Szélvészt, tüzet és földrengést. Mikor ezek lejártak, csodálkozó felismeréssel rábólintott: Ez Isten volt! Ő vonult el a barlang bejárata előtt.

Hányszor kellene észrevennünk mindezt a saját életünkben. Csak éppen a hit szemüvegén keresztül kellene látnunk életünk eseményeit. A lehetőség megvan, mint a gyermek életében, amikor felismeri a matematikában a megoldás lehetőségét. Mondhatjuk ilyen alkalmakkor: most már értem Uram, mi volt a terved és mi a terved ma is az én egyéni vagy közösségi életemmel. Te elhívtál és kiválasztottál engem, hogy a Te követésedbe járjak egy bűnökkel megterhelt idegen világban. Így lehetünk naponta Isten követői. A mi megbízólevelünket Jézus Krisztus pecsételte le az Ő kiontott vérével. Amint látjuk a történetből, végül ez a kicsi patak is kiszáradt, és Illésnek innen is tovább kellett mennie.

A történetben emberi logikánkkal is első olvasásra értjük, hogy a patakból vizet lehet inni. De a második gondoskodásforma, hogy Isten parancsára a hollók etessék Illést, képtelenségnek tűnhet. Képzeljünk magunk elé egy hollót. Keveset tudunk róla. Nem szép a tolla és nem szép a hangja. Vajon Isten miért nem választotta a szép színű, szelíden turbékoló galambokat erre a feladatra? Ahhoz, hogy közelebb kerüljön szívünkhöz az Ige üzenete, javasolom, hogy mindenki gondoljon szüeleire, nagyszüeleire. Lehet, hogy nem volt szép elegáns ruhájuk, vagy lehet, hogy nem volt mindig türelmes és szelíd a hangjuk, de Isten mégis őket választotta ki, hogy „feltápláljanak” erre a földi életre. Lehet, hogy az ő kicsi erejük, kicsi lehetőségeik még megvannak. A kevéske szeretet is megvan még, amely mellett kissé biztonságban érezhetjük magunkat, bízva a gondviselésben, de ha egyszer elapad, véglegesen kiszárad, nekünk is tovább kell mennünk földi vándorutunkon új forrásokat keresni.

De térjünk vissza a hollók szerepéhez. Lehet, hogy nekem vagy nektek nem mindig csillogó, színpompás a ruhánk. Lehet, hogy nem mindig kedves és kellemes a hangunk, de ha Isten szülői méltóságra emelt, vállalni kell a „holló-hivatást”, hogy „feltápláljuk” gyermekeinket erre a földi életre. Illést akkor a hollók csőre által táplálta Isten. A mi gyermekeinket – miképpen minket is – emberi kéz munkája és gondoskodása által akar „feltáplálni” erre a földi életre. Érzed, hogy téged is családfenntartó és kenyérkereső magas pozícióra érdemesített? Mondhatná bárki, ez az élet rendje. De ha belegondolunk, nem magától értetődő, hogy minden gyereknek vannak gondoskodó szülei és minden házaspárnak vannak gyermekei. Ez alanyi jogon nem jár mindenkinek. Mindez Isten terve és gondoskodása az életünkben. Ha van csak egy kicsi lehetőség is, adj hálát Istennek érte. Ha van gyermeked és voltak szüleid, adj hálát Istennek értük. Ha panaszra nyitnád szádat akár a szüleidre vagy a gyermekedre, ne feledd, lehetnek akár-milyenek, ők a tieid, és köszönd meg őket Istennek.

A történet szerint, miután kiapadt a patak, Illésnek innen is tovább kell mennie. De ez az útja elő van készítve Isten gondoskodó jósága által. Hajlamosak lennénk rácsodálkozni, hogy Istennek miért annyira fontos, hogy megtartsa Illésnek az életét? Az Ő gondoskodó jóságán túlmenően meg kell látnunk: azért, mert terve van az életével és szolgálatával. Küldetést is kap! Van még néhány ezer ember, akiknek szükségük van az

igehirdetőre és Isten áldására. Minden ember azt kellene meglássa, hogy Istennek terve van vele. Akár egy gyermek felnevelésére, akár egy öreg szülő gondozására, hogy maradjunk csak az előbb elmondott példánál.

Egy orosz népmese arról szól, hogy egy ember dolgozik egy nap három pénzért. A fizető gazda megkérdezi este: mit kezdesz a keresetteddel? A munkás így válaszol: az egyiket költöm a gyermekeimre, a másikat magamra és feleségemre, és a harmadikat idős szüleimre. Milyen szép és tartalmas választ adott!

Illés menekülése felületesen nézve azért történik, hogy megmentsse életét Jezabel királynétól, aki halálra keresi őt. A Bibliában nincs egyértelműen kimondva, de szinte érezzük Isten tervét. Hagyd itt őket, maradjanak igehirdető nélkül, Ige nélkül, ne legyen szolgálattévő köztük, aki hirdesse Isten akaratát és közvetítse Isten áldását. Nincs szomorúbb állapot egy közösség számára, amikor Isten hallgat, amikor nincs, aki képviselje az Urat, amikor nincs, aki keresztteljen vagy éppen temessen, hirdetve a vigasztalás Igéjét. Kihívta Illést és elküldte, hogy maradjanak pap nélkül. Figyeljük meg, hogy nyelvtanilag is van üzenete az Igének. Mindkét esetben – a hollók és az özvegyasszony esetében is – múlt időben van Isten parancsa. Még mielőtt a Kérit patakához ért volna Illés, előtte már parancsot kaptak a hollók, hogy etessék Illést. Még mielőtt Seraptába érkezett volna, már parancsot kapott az özvegyasszony, hogy gondoskodjon róla. Isten úgy rendezi, hogy még mielőtt egy gyermek megszületne, már kész a meleg fészke, készen vannak azok a körülmények, amelyek között felnővekedhet. Ez az isteni gondoskodás útja.

Ha az első hollós történet képtelenségnek tűnik, a másodikra rácsodálkozhatunk. Éppen egy özvegyasszony gondjaira bízva, aki maga is gondoskodásra szorulna. De el kell ismernünk, hogy Isten útjai nem mindig érthetőek a mi emberi gondolkodásunk számára. Ezért lehet a Biblia a „csodák könyve”. Ilyenkor, böjti időszakban jó nekünk odafigyelni Isten gondoskodó szeretetére. Ne feledjük el, hogy a bírák, mielőtt döntöttek volna egy-egy peres ügyben, először imádkoztak. Krisztus Urunk, mielőtt megkezdte munkálkodását, böjtölt a pusztában és győzött a kísértések felett. Adja a kegyelemnek Istene, hogy így érvényesüljön ennek a nagyon régi igének az üzenete mindannyiunknak az életében. Ámen.

Ménessy Miklós

Brassó III.

Kövess engem!

Alapige: Lukács 9,57–62

Bibliolvasás: Efézus 5,1–8

Úton vagyunk. A böjti utunk ezen vasárnapján megállunk. Söhajtunk vagy felszuszsanunk. Mintha egy kissé elfáradtunk volna ebben a keresgélésben, önmagunk vizsgálatában, Jézus követésében. Botorkálunk – lelkiismeretünket vizsgálgatva – s lesütjük szemünket, csak a lábunk elé nézünk, hogy el ne essünk. Utunkon mire nézzünk, mire fókuszáljunk, min vagy kin nyugodhat meg a tekintetünk?

Kivel tartunk szemkontaktust? Ismerjük-e a vertikális szemkontaktus fogalmát? Tudunk-e felfelé tekinteni? Ez a vasárnap erre biztat – *Oculi mei semper ad Dominum* – „szemeim mindenha az Úrra néznek” (Zsolt 25,15).

Ha megtörténik a szemkontaktusunk, mint „lélek-tükör-válasz” fogalmazódik meg a kérdésünk: Uram, mutasd meg, mit akarsz az életemmel! Uram, adj jelt, útmutatást, hogy merre és hogyan akarsz vezetni engem!

Aztán jön a válasz: Őt nem lehet fél szájjal megvallani, fél szívvel vele együtt dobbani, fél lélekkel érezni, mert a leendő tanítványainak, bőjti zarándokainak – köztünk remélhetőleg nekünk is – tetszik vagy nem tetszik – minden illúzióját eloszlatja. Az ember, aki teljesen Jézus rendelkezésére ajánlotta magát, válaszul megtudja ennek az árát. Kevésbé lesz biztonságban, mint a rókák vagy a madarak, és számolnia kell az otthontalanság lehetőségével is. Aki gyűlölködés helyett megértésre és megbocsátásra törekszik, azzal megtörténhet, hogy a szemben álló felek között „otthontalanná” válik.

Hiába kéri az egyik ember Jézus hívására azt, hogy hadd végezze el azt a feladatot, amely a törvény szerint a legszentebb, a szülő eltemetését. Mert annál meghökkentőbb Jézus szava: Temessék el a halottak halottaikat! Az evangélium sürgőssége mellett ez a kérdés lényegtelené válik. Jézus szavai azt jelentik, hogy akik nem reagálnak az evangélium hívására, azok lelkileg válnak halottakká.

Egy másik esetben újra csak egy önként ajánlkozót említ Jézus, aki azonban előbb el akar búcsúzni a családjától. Jézus itt a szántás hasonlatát használja, hogy megmutassa, az ő követése új irányvételt jelent.

Mind a két kérés emberi kultúránk, hagyományaink szerint érthető és elfogadható. Sőt, szerintem az itt lévők közül akár még fel is háborodhatnak egyesek Jézus szavain! Micsoda szívtelen, érzéketlen beszéd ez, amit annak az apját eltemetni igyekvő, vagy a családjától búcsút venni szándékozó embernek mond! Hiszen mindegyik követni akarja Jézust, csak előbb, ... csak előbb !

Hát igen, ez a probléma, az alapvető gond az akkori ember, a mai ember, a mindenkori ember hitével, Krisztus-követésével, ez a „csak előbb...”

Az emberek túlnyomó többsége ugyanis, elviekben, az emberi élet, vagy akár a saját élete legfontosabb kérdésének, ügyének az Istennel megtalált és fenntartott kapcsolatot tekinti. Elviekben. A probléma viszont akkor jelentkezik, amikor ez a gyakorlatban válik az adott pillanat konkrét kérdésévé, ügyévé, döntésévé! Amikor szól a harang, hívogat vasárnap délelőtti istentiszteletre, vagy a keddi bibliaórákon vagy bármelyik gyülekezeti összejövetelen a Krisztussal való találkozásra, Krisztus követésére, a krisztusi közösséggel való felvállalt azonosulásra, de valami halaszthatatlan, valami mindenkire számára megérthető ügy, esemény, tennivaló közbejön.

Talán még veszélyesebb, ha az a bizonyos, a mindenkire által érthető, elfogadható esemény nem csak fizikai értelemben tart távol a Krisztussal való találkozástól, a „szemkontaktustól”, hanem lelkiekben, szellemiségünkben is eltávolít, elszakít Tőle, a kezét, a gondolatot az eke szarvára veti, s hátratekint – a sötétre.

Kedves testvéreim! Tudatosan választottam az efézusi levélből az istentiszteletünk elején hallott bibliai részt. Mert mennyire hitelesek még számunkra is az ilyen és ehhez hasonló morális felszólítások? Hetek-hónapok óta zajlik a külföldi és a hazai szenzációt hajhászó médiákban (és nemcsak ott) az a nyilvános vita, mely a katolikus iskolákban végbemenő kínos eseményeken csámcsog. Sokszor méltán felháborodást keltve, máskor hamis információkat közölve. De nem kell messze mennünk ahhoz, hogy a saját gyülekezeteink, híveink jogos panaszait hallgassuk, mikor lelkészeik, presbitereik, gyülekezeti tagjaik alkoholizmusáról, házasságtöréséről, öngyilkosságokról beszélnek, sírnak. Hogyan tud reformátusságunk, hívó néptünk egyáltalán még tanúbizonyságot tenni és hatni? Nem veszti-e el mindent, ha elveszti az erkölcsi sugárzását?

Már 200 évvel ezelőtt ugyanezekkel a kérdésekkel küszködött a dán teológus és filozófus, Sören Kierkegaard. Az egyetemi élményei kapcsán figyelmeztet az egyház, a gyülekezeti tagok vagy éppen a lelkészek, presbiterek hitelességének térszűkítésére. A történet így szól: Maga a szerző egy kosár ruhával kóborolt Koppenhága utcáin s egy mosodát keresett. Egyszer csak szemébe szökött egy kirakatba kitett tábla: „Irt ruhát

mosnak és vasalnak.” Kierkegaard belépett az üzletbe s a pultra helyezte a kosarát. Nagy volt meglepetése, mikor a kiszolgáló hölgy nevetve mondta: – Ön tévedett, uram. Ez nem egy mosoda, ez egy cégtáblakészítő műhely. Itt nem mosnak és nem vasalnak, hanem ilyen táblákat készítenek, mint ez is: „Itt ruhát mosnak és vasalnak.”

Kierkegaard e történet kapcsán elmélkedett, s úgy vélte, hogy a keresztyén hit vezet, ha az erkölcsi elhívását, az isteni parancsát nem fedi le teljességgel a mindennapi élet hitelessége. Különbözik a keresztyén hit nem lesz egyéb, mint egy cégtáblakészítő gyár vagy egy hamis pénznyomda, mely újra és újra fedezetlen papírpénzeket nyomtat ki, s a végén a címlet a papír értékét sem éri meg.

Szeretett Atyámfiai! Ismét az a kép jön elő, mely évszázadok óta mindig is alapvető kérdése volt és maradt a keresztyénségnek, a hitnek: az emberek azt élik-e, amit mondanak? Vagy csak olyan ez, mint amikor valaki számára Isten nem bír más lenni, mint gyermekkori emlék, a régi templom illata, nagymama összekulcsolt kezei, nosztalgia és ódon hangulat. Élettelen szeretet, „spájzban elfekvő befőtt-hit”, „konzervált Isten-tapasztalás”, „lefagyasztott érthetetlen kegyesség”, „műanyag keresztyénség”.

Milyenek látjuk ezt a világot? És milyenek látja Isten? Ne feledjük el, ma a szemek, a látás vasárnapja van – okuli vasárnap! Ha mi szereinket, pillantásainkat embertársainkra vetjük, embertársainkra, akik önmagukat keresztyéneknek nevezik, újra meg újra meg kell állapítanunk szomorúan, hogy a keresztyén igényesség és a mindennapi életvitel nagyon ritkán fedi egymást. Soha nem leszünk képesek arra, hogy beváltsuk azt, amit a keresztyén hit ideálként hirdet. És ez természetesen érvényes nemcsak a másokkal kapcsolatos meglátásainkban, hanem önmagunkra is.

Csak előbb... mondjuk sokszor. Ne mondjuk!!! Ma és holnap találjuk meg a lélek szemének tükrét: Krisztust. Kapcsolódjon össze tekintetünk. Döntsünk.

Gyakorlatba kell áttütnünk Krisztus-követésünket. Ebben egyrészt hiszem, hogy maga Jézus segít, azzal, hogy lelkiismeretünkön keresztül keresi velünk a kapcsolatot. „Én tiveletek vagyok minden napon” – a két tekintet valóban találkozik. Afelől ugyanis nincs kétségem – hiszen éppen ez a Krisztus által nyilvánvalóvá tett örök evangélium egyik legfontosabb eleme –, hogy Isten mindig ránk néz. Vagyis szüntelenül keresi velünk, elszakadt teremtményekkel a kapcsolatot.

Másrészt viszont a követés gyakorlását mi magunk is tudatosan kell felépítenünk. Három lépést kell ehhez megtennünk. Az első az, hogy elhiszed, hogy ez valóban lehetséges. Elhiszed, elfogadod, hogy Jézus nem lehetetlent javasol nekünk.

Ha elhiszed, hogy mindez neked is lehetséges, akkor döntened kell, hogy ezt te is akarod. Ezzel a döntéssel az ember átlép egy határt. Immár nemcsak arra mond igent, hogy Isten része legyen az életének, hanem arra is, hogy mindenét Reá mint alapra akarja építeni. De a döntés még mindig nem minden. Ha igent mondasz az Istennel való állandó, mély kapcsolatra, akkor ennek a kapcsolatnak a kiépítésére időt kell szánni. Ezt kell gyakorolni. Ehhez csendre van szükség. Az elme, a lélek csendjére. A befele forduló önvizsgálódó, imádkozó csendre. És éppen ez a nagyon nehéz.

Engedjük el az eke szarvát és nézzünk előre a beteljesült találkozás reményére!

Bízunk abban, hogy bekövetkezett a találkozás csodája: s már egyáltalán nem számít, Krisztust már egyáltalán nem érdekli, hogy mit csináltál a héten, mivel dicsekedhetsz vagy mit kell szégyellned Előtte vagy mások előtt. Egyáltalán nem számít, Krisztust egyáltalán nem érdekli, hogy mit hoztál magaddal ide, a Vele való találkozásra. Egy valami számít: hogy amikor most találkozol Vele, az Úrral, a Megváltó Krisztussal, akkor a szíved, a lelked legmélyéig hatoljon az Ő szava, akkor alapjaiban rengesse meg a magadnak megépített világotat elhívó, az eddigi életedből kihívó, új életre megmentő üzenete: „Kövess engem!”

Loyolai Ignác, a jezsuita rend alapítója a 16. században így imádkozott: „Fogadd el, Uram szabadságomat, fogadd el egészen. Vedd értelmemet, / Akaratomat és emlékezésem. / Mindazt, amim van, és ami vagyok. / Te adtad ingyen, visszaadok, Uram, / visszaadok egyszerre mindent. / Legyen fölöttünk korlátlanul rendelkezésed, / csak egyet hagyj meg ajándékomul: / Szeretnem Téged. / Csak a szeretet maradjon enyém a kegyelemmel, / S minden, de minden gazdaság enyém, / Más semmi nem kell”. Amen.

Öt üveg bor

Egy asszony mondta nekem, hogy valahányszor olvasni akarja a Szentírást, nem tud megszabadulni attól, hogy öt üveg ne jusson eszébe. Ennek az az oka, hogy valamikor öt üveg bort jogtalanul eltulajdonított, amikor egy családnál házvezető volt, és azóta nem tud sem imádkozni, sem Bibliát olvasni. Azt tanácsoltam neki, hogy vigye vissza az öt üveg bort.

– Igen ám, de akitől elvettem az öt üveg bort, már meghalt – volt a fejelet.

– Nincsenek örökösei?

– De igen. Egy fia még él.

– Akkor keresse meg és adja meg neki az öt üveg bor árát.

– Nagyon szeretnék a mennybe jutni – felelt –, de ilyesmit mégsem tehetek. Hiszen itt kockára teszek mindent ezzel...

Elment. Másnap ismét felkeresett, és megkérdezte, hogy nem lesz-e elég, ha a szóban forgó összeget valami jóteknő célra adja?

– Nem – válaszoltam. – Isten nem fogad el lopott holmit, sem annak az árát. Más megoldást nem tudok, mint visszaadni a pénzt.

Néhány napig még magával hordta a terhét, végül mégis elutazott, felkereste annak az embernek a fiát, elmondta neki a dolgot, és átadott egy százforintost. A férfi nem akarta elfogadni a pénzt, ő azonban erősködött, és végül ragyogó arccal, boldogan távozott, miután sikerült a pénzt átadni. Ettől az időtől kezdve a nő hűséges munkatársa lett Istennek, és sok lelket tudott elvezetni az evangélium fényére.

Kedves Barátaim, igyekezzetek azon, hogy a botránkozás köveit elhordjátok. Isten nem szereti, ha valaki, aki nem fizette meg adósságát, neki „halleluját” énekel. Az imaórának nincs meg a kellő ereje, mert sokan vannak jelen olyanok, akik szeretnek imádkozni, de mégsem tudnak, mert életükben vannak még rendezetlen dolgok. A Sátán nagy falakat épít Isten és az emberek közé. Valaki nagy tiszteletben állhat embertársai előtt, még egyházi elöljáró is lehet, ez azonban nem jelenti azt, hogy ugyanakkor igaz Isten előtt is. Ezért vessétek el a botránkozás köveit az útból.

Prédikációk virágvasárnapra

Szentgyörgyi Zsombor Mihály

Kézdivásárhely

Áldott, aki jó az Úrnak nevében!

Alapige: Márk 11,8–9

Bibliaolvasás: Márk 11,1–19

Virágvasárnap mi mindnyájan boldog örvendéssel próbáljuk elfelejteni azt az isteni örök igazságot, amelyet a nagy költőnk így fogalmaz meg: „elhull a virág, eliramlik az élet”. Isten maga hozza el mindig annak rendelt idejét, a mi esetünkben a tavaszt, amikor a kertek, mezők, rétek, erdők ismét kiszöndülnek és virágba borulva pompáznak, hirdetve a Teremtő nagyságát, jóságát, megújító szeretetét.

Az isteni látással megáldott ember részére maga a természet is visszatükrözi azt az isteni gondoskodást, amely a szeretet, a békesség, a lelki harmónia, az örvendezés és az isteni áldások illatos virágain keresztül érkezik el hozzánk. A gondviselő Isten az ő csodálatosan szép virágait hinti szét világunkban, hogy azok színt, fényt, illatot, látványt, erőforrást, emelkedett hangulatot, az egymáshoz való közeledés eszközeit, a rejtett érzések felhozatalának lehetőségét hozzák el számunkra.

Az emberi élet feltámadásának lehetőségét a dermedtségből, közömbösségből, máglyosságból, tetszhalálból, lemondásból, félelemből, az élettől való megcsömörlésből, az „ügyis mindegy” magatartásból, az elképzelhetetlenül sok lehetetlenségből Isten az Isai törzsekéből származó, kinövő virágszálon keresztül ajándékozta a világnak, övéinek. Így nyújt erőt Isten a halál felé tartó életünk számára, ahhoz, hogy áldásaiban részesülve az általa biztosított éden-virágos kertjében élhessük napjainkat csüggedés és rettegés nélkül. A rothadás csak eszköze a megújulásnak, a halál a megelevenedésnek.

Jézus gyönyörű, bátorító szavakkal kívánja távol tartani az emberi élettől az aggodalmaskodást, a kicsinyhitiséget, amikor Mt 6,28 versében ezt mondja: „Mit aggódtok a ruházatért is? Figyeljétek meg a mezei liliumokat, hogyan növekednek; nem fáradoznak és nem fonnak, de mondom nektek, hogy Salamon teljes dicsőségében sem öltözött úgy, mint ezek közül akár csak egy is.”

Azért ünnepeljük a virágvasárnapot, mert Isten emberi életünk talajába beleültette a mennyei virágszálat, szent Fiát, az Úr Jézus Krisztust. Csak úgy tudunk igazán tartalmas és hasznos életet folytatni, ha hisszük, hogy Jézus a Krisztus és az ő nevében való hit irányítja életünket. Ezen az ünnepnapon a Messiás, maga az Úr az alázat útján érkezik a fontos városba, a fővárosba. Igen sokan felsőruhájukat, virágokat, lombos ágakat terítenek útjába. Jézus az elejébe terített alázat útján kíván bejutni életünkbe, életünk középpontjába. Jézus nem a hatalmaskodók oldaláról érkező kegyetlen király, hanem mint a szegények Messiása jön, kölcsönkért számaron. Az emberek reménykedő hódolattal fogadják a bevonulót, hátha elő tudja mozdítani ügyüket, életcéljaik beteljesedését.

Igen sokszor előfordul az, hogy valaki azért jön el a templomba, mert valakitől halottá, hogy ott találkozhat a csodatevő Jézussal. Leveti egy időre a közömbösség, tartózkodás, a gyanakvás, a kételkedés ruháját és mások között elvegyülve várja kíváncsian a jó irányú változást. Az együtt örvendezés elmarad akkor, ha előre ezzel a kikötéssel vagyunk jelen az Úr házában, ha azonnali megoldást várunk életünk kérdéseire. Megragadva a különböző alkalmakat, a Jézustól tanult alázattal, kellő türelemmel ki

kell várnunk azt a pillanatot, amikor Isten az Ő Szentlelke által elkezd bennünk munkálkodni, hogy Általa a mi életünkben is a dolgok helyükre kerüljenek. Jézus nem kerülgeti a szívünket, mert úgy, ahogy Jeruzsálemba jött és a templomba ment, úgy keres meg minket is közvetlenül és tekint bele lelkünkbe, életünkbe. Lehet, hogy sokszor türelmetlenek vagyunk, hogy miért nem cselekszik javunkra és azonnal, de meg kell tanulnunk éppen a virágvasárnapi történetből azt, hogy Ő nem cselekszik elhamarkodottan. Ő előbb szétnéz, mintegy előkészítve a „másnap” eseményt. Az éjszakát biztonságos helyen tölti, ott van jelen, ott pihen meg, ott tartózkodik, ahol szívesen fogadják és szállást adnak neki. Betániában együtt van a tizenkét tanítványával.

Másnap Jézus a Jeruzsálem felé vezető úton a gyümölcsstermő életre figyelmezteti a vele együtt haladó tanítványokat. Ha a gyümölcsstermés valamilyen okból elmarad az emberi életünkben, „nem érek rá, nincs éppen időm”, akkor a gyümölcsstermés lehetősége is elvételük a „terméketlen gyümölcsfától”. Az Úr Jézus megtéli a látszatkeresztyénységünket, amikor minden igyekezetünk abba az irányba mutat, hogy az emberek „látva lássanak” Jézus nem a „zöldülést”, hanem a lélek gyümölcsseit várja el tőlünk, mert „nem az, aki azt mondja Uram, megyen be a mennyek országába, hanem az, aki cselekszi az én Mennyei Atyám akaratát”.

Szörnyű dolgok történtek egykor a jeruzsálemi templomban. Jézus nemcsak nézi, hogy mi zajlik az Úr házában, hanem cselekszik is, hogy a templom az imádság hajléka legyen és maradjon. Jézus nemcsak siratja Jeruzsálemet, hanem letörli könnyeit és elindul a cselekvés útján. Megtisztítja az eltévedtektől a templomot.

Önkéntelenül feltevődik a kérdés, hogy mi van ma a templomainkban, gyülekezetünk életében, mi van a mi lelkünkben? Ha Jézus valóban megérkezne és itt lenne, volna-e amitől megtisztítson? Ezt a kérdést és ennek vonatkozását merjük-e felelősen feltenni, merünk-e róla nyíltan beszélni?

Az akkori törvénykezések, körülmények lehetővé tették, hogy az egyház vezetői, a főpapok, farizeusok, írástudók azt tegyék, amit Jézus nem tartott helyesnek és jónak, de Isten elhozta annak idejét, amikor Jézus kikergette az üzletelő betolakodókat a templomból, mert valami mást kerestek, mint aminek helye a templom. Nem szívesen engedelmeskedtek, hiszen nehezen váltak meg a templom nyújtotta jövedelmüktől, hasznuktól, jóllehet ők is tudták, hogy milyen célból mentek a templomba: ettől várták pénzük gyarapodását. Jézus ellenségei a harag és az irigykedés útján Jézust az egész nép ellenségének kiáltották ki. Erről az engedetlen népről mondja Jeremiás próféta: „Vajon rablók barlangjainak nézitek ezt a házat, amelyet az én nevemről neveztek el? Majd én is annak nézem! – Így szól az Úr.” (Jer 7,11) Arra is érdemes odafigyelnünk, hogy azok, akik ma pálmaágot dobnak eléje, azok kevéssel azután azt kiáltják: „Feszítsd meg!”

A templomban a nagy üzlet lehetőségét meglátó és megragadó engedetlenek az Istennel való találkozás, a bűnbánatban való szüntelen megújulás és a hitetlenek iránti felelősség ébren tartása helyett rablóbarlanggá, latrok barlangjává tették a templomot.

Jézus még éjszakára ki tud menni a városból, de már látszik az, hogy körülötte egyre fojtogatóbb a légkör, egyre élesebben rajzolódik ki a golgotai kereszt körvonala, annak ellenére, hogy tanítása sokakat magával ragadott. Egyetlen esély a templom és az egyes ember megtisztulására csak Jézusnál van. Neki Istentől kapott hatalma van a tisztaság megteremtésére, mert aki nem úgy eszik a mennyei kenyérből és nem úgy issza az Úrnak poharát, ahogyan ő rendelkezte, az ítéletet eszik és iszik önmagának. Istent nem lehet megteveszteni az emberek között elért rangunkkal, üzleti képességünkkel, ügyeskedő helyezkedésünkkel, szemforgató alázkodásunkkal, felhalmozott szerzeményeinkkel, ígérgetéseinkkel, sikeres érdekösszefonódásainkkal, vétkesekkel együtt hallgató cinkosságunkkal, hatalomvágyunkkal, mimelt lelkesedésünkkel. Életünk fáját nézve az Úr

nem a zöld lombok pompájára figyel. Nála a gyümölcsben, a jócselekedetben megmutakozó hit és a vele összetartozó imádságos élet számít, amely minden időben tudja árasztani Isten bűnbocsátó kegyelmét, amelyből fakad a békés, szeretetteljes, megszentelt élet.

Alázatosan terítsük ki életünket a hozzánk bevonuló király előtt, hogy minden körülmények között az ő hűséges szolgálói maradassunk, mert ez lehet a mi boldogságunk igazi forrása.

Jézus megtanít ebben az elanyagiasodó világban, hogy érdekből és pénzért nem lehet mindent eladni. A pénz a gondolkodásunkban nem szabad több legyen a szeretetnél, békességnél, hűségénél, tiszteletnél, békességnél, barátságánál, bűnbánatnál, megbocsátásnál, lelki örvendezésnél, üdvösségnél.

A megtisztított templomban megjelennek a sánták és a vakok, és ők Jézusra figyelnek, akitől várják életük meggyógyulását. Ők hiszik azt, hogy ahol Jézus megjelenik, ott meggyógyul mindenféle vakság, mindenféle bénaság. A mai modern ember is csak Jézus mellett tudja megtapasztalni a gyógyulás örömét, mert mi sem látunk magunkra hagyatva tisztán és nem tudunk Isten által elfogadható cselekvő életet folytatni. Jézussal járva meglátjuk a körülöttünk élőket, azokat, akik ránk várnak, akiknek ránk van szüksége, akik tőlünk várják az emberséget, a szeretetet. Ahol Jézus rendet teremt, ott megszűnik a sántikálás, ott az emberek már járnak kezdenek az egyenes úton, a tisztaság útján.

Kiáltunk boldog bizakodással Jézushoz, mert ha ma még az emberek nem is hallják meg kiáltásunkat, ő meghallja és cselekvő jelenlétével így bátorít: „én terólad soha el nem feledkezem!”

Tegyünk vallást a virágvasárnap Urában a hozzánk közeledő Megváltónkról, Urunkról, hogy ígérete gazdaggá tegyen bennünket: „Valaki vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról, az én Mennyei Atyám előtt.” A Neki engedelmeskedő életünk visszhangozza és töltsse be az emberi szíveket, lelkeket: „Hozsánna! Áldott, aki jön az Úr nevében!” Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Hozsánnától hallelujáig

Alapige: János 12,12–13; Lukács 23,21; Jelenések 19,6
Bibliaolvasás: Zsoltárok 118

A hozsánna a virágvasárnapi események közepette felhangzó diadalkiáltás, amivel a tömeg ujjongva ünnepli az érkező Messiást, az ószövetségi próféciaák beteljesítőjét. Jézust itt Izrael királyának nevezik. János evangélista a virágvasárnapi ünneplést összehozza a Lázár feltámasztásával. Ekkor Izrael népe az évenként ismétlődő páskáünnepre készült. Amikor Isten kiszabadította népét a többszáz éves egyiptomi rabszolgaságból, le kellett vágni a páskabarányt minden zsidó családban, s annak vérével bekenni az ajtófélfát és szemöldökfát. E vér oltalma alatt menekült meg minden zsidó család a pusztító angyal ítéletétől, ami tizedik csapásként zúdult rá az egyiptomiakra. Ekkor változott a hosszú rabszolgaság keserűségének jajszava az ünneplés szavává.

Most az ünnepre készülés közben futott végig a hír a Jeruzsálembe gyülekezők között, hogy Jézus valami hallatlan csodat tett Betániában: feltámasztotta Lázárt halálából. Elterjedt a susogó kérdés a tömegben: vajon nem jön-e fel ez a csodatevő is az ünnepre? Az emberek újabb csodára éhesek. Úgy érzik, megérett a helyzet arra, hogy királlyá

kiáltásuk ki, átvegye az uralmat s kiűzze a római leigázókat a szent földről. Jézus valóban feljön az ünnepre. A sokaság másnap kimegy Jézus elébe, pálmaágakat lengetve s belekiáltja az ünneplés feszült légkörébe: „Hozsánna, áldott, aki jön az Úrnak nevében.” Azért olvastam fel a 118. zsolnárt, mert ezt a kiáltást onnan idézi a tömeg. A hozsánna magyarul azt jelenti: Uram, segíts most! Itt az ideje, hogy Jézus végérvényesen segítsen Izráelen.

Ugye, mennyire benne van ebben a kiáltásban mindnyájunk óhaja? A beteg kérésében, mert a rák kikezdte a testét. Valakinek a társa vagy a gyermeke beteg. Itt az ideje Uram, hogy segíts, mert a gyász sötét fellegei tornyosulnak életünk egén. Vagy: összekuszálódott családi életem! Nem tudom egyedül kibogozni. Uram, itt az ideje, hogy segíts most! Lehetet vég nélkül sorolni a fájdalmas eseteket, ami mind reánk talál.

Akkor, ott nemzeti szintűvé erősödött ez a feszült várakozás. Már nem bírta Izráel népe elhordozni a római igát, a letiportatást, a kizsákmányolást. Uram, most mutasd meg isteni hatalmadat, s tégy végre már igazságot nekünk, akik a régi fényes dávidi királyságnak az örökségében járunk. Állítsd vissza a régi uralmat, te, a Dávid fia. Hisz a Messiásról ez van megírva. Ezért megy a nép Jézus elé pálmaágakkal, hatalmas szimpátiatüntetéssel rendezve mellette, azt gondolva, hogy ütött a felszabadulás órája.

Csak hogy ebbe a hozsánnázásba máris belekeveredik a tévedés szava, mert hozzáteszik, hogy Ő Izráelnek ama királya. Pedig ez már nincs benne a 118. zsolnártban. Ott a 26. vers csak azt mondja: „Áldott, aki jön az Úrnak nevében.” Itt csúszik be a tévedés. Ez a nép hamis várakozásban ringatja magát. Olyasmit vár el a Messiástól, amit az nem fog megtenni. Ezért lesz ebből a hozsánnából olyan hamar ellene forduló kiáltás: „Feszítsd meg!” A Lukács 23,18 mondja, hogy az egész sokaság a megfeszítést kérte. A hozsánnázó tömeg tehát a maga javát akarja elérni Jézusnál.

Nem kísért-e meg minket is ez a fajta kérés: Isten válaszoljon úgy, ahogyan én akarom?! A tömeg azt várta, hogy Jézus egyenesen az Antónia várba megy, s onnan kiűzi Heródest. Ő ehelyett a templomba megy, a papok és írástudók haszonszerzésének a színhelyére, s onnan űzi ki a galambárosokat, a pénzváltókat, mindazt, ami megszentelteleníti Isten szent helyét. Ezt a tömeget itt éri a rettenetes csalódás. Sok embert ott ér nagy csalódás ma is a Jézussal való kapcsolatában, amikor rájön, hogy nem az általa kigondolt módon akar segíteni rajta. Jézus úgy segít, ahogy Ő látja jónak.

Ezt figyelhetjük meg egy-egy beteg meggyógyításakor. Ott először nem a testi betegségről, hanem a bűnről beszél. Ez az, aminek az említésére rettenetes csalódás támad bennünk. Uram, lásd az én bajom a gyász, a betegség, a családi perpatvar, a gyermek szemtelensége, az anyagi nehézségek, a csalódásom... S ekkor jön Jézus és azt mondja: a te legelső bajod az, hogy az ellenség nem rajtad kívül, hanem benned van. S ezt már nem szeretjük hallgatni, testvérek! Ezért lesz a hozsánnából rövidesen feszítsd meg!

Sok ember ma is ezért húzódik vissza Jézustól. Ezért kényszerül Jézus rákérdezni a nagyobb tanítványi körre: avagy ti is el akartok-e menni? Mert Jézus elkezdett keményebben beszélni velük, szavának kétélű kardja belevágott a szívükbe. Leleplezte és lemeztelenítette őket, bemutatta őket önmaguknak. Mintegy tükörként állt eléjük. S amikor ebbe a tükörbe belenéztek, megriadtak önmaguktól. Uram, hát ez vagyok én? Igen, ez vagyok. S ezzel nem merek én szembesülni. Hogy tudok én éppen ilyen lenni? Miért éppen azt bántom a legtöbbit, akinek kezét fogva az esküvő napján azt mondtam: szeretem, hozzá hű leszek, vele szentül élek. Hol ez a hűség, hol ez a szentség azóta? Türelmes leszek. Hol ez a türelem azóta? Azt ígértem Jézusnak a konfirmáció alkalmával, hogy én őt követem. Mivé lett ez az ígéretem azóta?

Ma sok gyülekezetben konfirmálnak. Fiatalok Krisztus iránti hűséget fogadnak. Mi lesz ebből az ígéretből? Ezért kell nagyon egymás mellé tennünk a hozsánnát és a „Feszítsd meg!”-et. Mert másként nem érhető az, ami itt történt.

Igen ám, de hogy a hozsánna hallelujává lehessen, ahhoz egy hatalmas fordulatnak kell történnie köztünk. Ezért olvastam fel a harmadik ígét A jelenések könyvéből: „Halleluja, mert uralkodik az Úr, a mi Istenünk, a Mindenható.” János a látomásaiban hallja a megváltottak seregét, mint vizek zúgását, mint erős mennydörgés szavát, amikor ajkán feltör ez az Istent dicsőítő szó: „Halleluja”. Ez magyarrá fordítva azt jelenti: dicsérjétek az Urat! Különös, hogy a Szentírásban csak ebben a fejezetben fordul elő ez a szó, itt négyszer egymás után.

Hozsánna – Uram segíts! Az én rászorultságomat fogalmazom meg ebben. Rájöttem, hogy egyedül Te segíthetsz. Hozsánna hát, azaz segíts. S miután átéltem a büntől való szabadítást, az Istennel való megbékélést, a megváltás örömét, felkiált a szívem: halleluja, mert átélte az ő szabadítását.

Óvjon meg Isten engem a csalódástól, nehogy feszítsd meg legyen a hallelujámból. Jaj, ha valaki hátat fordít Istennek. Úgy jár, mint aki kikerül a napfényből, s elveszíti színét, elhervad, s végül elrothad. Nézzétek csak, nagypénteken a tömeg zömében Jézus ellen fordult. Mi lett Jeruzsálem sorsa? Kr. u. 70-ben elpusztult. A templom teljesen semmivé lett. Mindenki számára elveszett az a hely: a nép és a papok számára is.

De, aki odafordul és azt mondja: Uram segíts, s ennek nyomán tudja őt dicsérni, s a szívéből végül feltör a halleluja, az bármilyen körülmények között megmarad e lelki királyság mellett.

Egy cukorbeteg idős asszonynak mindkét lábát amputálni kellett. A nagy műtét után meglátogatta őt a lelkésze. Az asszony azt mondta neki: a mennyben újra járni fogok, mert ott új testem lesz. Lehet, hogy egyeseknek naivan hangzik, de akik hívő szívvel hallgatják az ilyen vallomást, azok érzik, tudják, hogy itt a hitnek az a hangja szólal meg, amely a könyörgő rimánkodástól, a hozsánnától eljutott már a hallelujáig. Két láb nélkül is dicsérni tudta Istent, mert Krisztusban új élete volt.

Egy német lelkész írja le indiai látogatásának egyik megrázó élményét. Egy missziós szervezet tagjaként egy faluban egy nagyon szegény család kunyhójába kellett belépnie, ahol az apa és az anya leprások voltak. A két egészséges gyereket mindenki elkerülte a szülők betegsége miatt. Mégis ott, azon a nyomorúságos kunyhón valamilyen mennyei fény ragyogott föl. Hangot is adott lelki állapotának a házaspár. Ti segítettetek nekünk Jézust megismerni – mondták a misszionáriusnak. Ezért halleluja, mert tudjuk, hogy több az élet, mint az egészség.

Jézus elsősorban nem a külső körülményeket akarja megváltoztatni, mert tudja, hogy nem ebben rejlik a problémák fő oka. A fő gond az ember szívében van. Például ha egy családban feszültség, veszekedés van, segít-e rajtuk az, ha újratapétázzák a falakat? Ha új bútorokat vesznek a lakásba? Nem. A veszekedő szíveknek kell megváltozniuk. Ez ott kezdődik, ha felkiáltanak: Uram, segíts rajtunk!

1989-ben látogatott el egy németországi lelkész az akkori Szovjetunióba, ahol egy kommunista ifjúsági vezető kérdezte tőle: mi is a baj Karl Marxszal? Mert állandóan azt halljuk, hogy a marxizmusnak nincs biztos alapja. A lelkész azt idézte Marxtól: változtasd meg a körülményeket, s megváltozik az ember. Ez volt Marx hibája, mert azt hitte, hogy a körülmények megváltozása meghozza az ember szívének megváltozását. Ez nem igaz. Ezért fog összeomlani az ateista rendszer. A szívnek kell megváltoznia, s ezt csak Jézus képes véghez vinni.

A zsidóknál a csalódás forrása az volt, hogy a halottakat feltámasztó Jézust akarták, s nem azt, aki engedi magát megölni néhány nap múlva. Kérdés: mi a több? Lázár földi

életének a meghosszabbítása, aki később úgyis meghal, vagy az, hogy Jézus most a keresztre megy, és végérvényesen legyőzi a halált. Aki átélte Jézus győzelmének örömét, az már tud halleluját zengeni neki. Az már tudja, hogy a test elmúlása, a halál nem egyéb, mint belépés az életre. Ezért még a halálos ágyon is képes a hívő szív halleluját zengeni.

Jézus ilyen teherbíró képességgel rendelkezik, s ezt akarja kölcsönözni minden követőjének. Így akarja tehermentesíteni életünket, képessé tenni az igazi ünneplésre, arra az öröme, ami a mennyből származik, s nem innen a földről. A földi örömök forrását már rég beszennyezte a bűn. Ezért van annyi keserűség és csalódás a testi örömök nyomán.

Jézus körül ma is van rövid távú ujjongás. Van, amikor az Ige érintésére azt mondod: igen, én is ezé a Krisztusé akarok lenni. De utána jött a lehülés ideje, mert kikezdték a barátok, a társak, a gúnyolódások, a lebeszélések. Akkor elhallgat sok ember, mint aki szégyellni kezdi, hogy Krisztushoz tartozik. Mintha valami szégyellnivaló lenne ezen a tiszta és szent Krisztuson, aki a legszebb példát mutatta nekünk arra, hogyan kellene nekünk megélni ezt a mi röpke földi életünket.

Jézust most a csodák miatt ünnepli a tömeg. De, ha a csoda függvénye lesz a hit, s elmarad a csoda, akkor nem lesz tovább hit sem. Ezért nem a csodákon kell nekünk csüggeni, hanem magán Jézuson, mert mégis az a legnagyobb csoda, hogy őt kaptuk mi ajándéku! Istentől. Ezért lehet nemcsak virágvasárnapi forró hangulatban hozsánnát zengeni, hanem lehet nekünk a hozsánnától a hallelujáig eljutni, akár úgy, hogy kikerüljük a feszítst meg csalódását.

Halleluja, mert uralkodik az Úr, a mi Istenünk, a Mindenható! Ámen.

A mi reménységünk

Egy fiatal, kedves, értelmes tizenöt éves leányka hirtelen megbetegedett, ágyba került és az egyik oldalára majdnem teljesen megbénult, a szeme világa is veszélyben forogott. Az orvos, aki ott állt a család tagjaival a betegágy mellett, azt mondta:

– Szegény gyermekem... életének a jobb napjait már leélte...

– Nem, doktor úr – felelte a leányka –, életemnek legszebb és legjobb napjai még előttem vannak, ha meglátom Megváltómat a dicsőség honában.

Ez a mi reménységünk! A Krisztusban hívő lélek nem halad a megsemmisülés felé. Az Úr Jézusnak a halálból történt feltámadása az az út, amelyen a mi halandó testünk követi őt. A feltámadás az egyetlen és hatalmas ellenszere a haláltól való rettevésnek. Sem a vagyon, sem az élvezet, sem a tisztelet, sem a hírnév nem tud bennünket megvigasztalni és megmenteni a haláltól való rettevéstől. „Mindent, amim van, odaadom csak egyetlen óráért!...” – kiáltotta Erzsébet angol királynő a halálos ágyon. „Életemben mindenféléről gondoskodtam, s most, amikor meg kell halnom, úgy látom, hogy nem készültem el a halálra” – mondta egy Borgia nevű bíbornok. Milyen boldogan hal meg Istennek gyermeke! – „Atyám, a Te kezeidbe teszem le a lelkemet!” – voltak egy haldokló utolsó szavai. Erős és szilárd bizalmunk van az örök életben.

Lőrincz István

Marosvásárhely–Alsóváros

Jézus szenvedésének tárgyai*

II.

A kardok

Alapige: Máté 26,47.51–52

Isten kegyelméből folytatjuk azt az igehirdetési sorozatot, amit tavaly kezdtünk el Jézus szenvedésének a tárgyairól. Ha még vissza tudunk valamennyire emlékezni, tavaly beszéltünk a szelencéről, amit a bűnös asszony eltört, amivel megkente Őt és amiről Jézus azt mondta, hogy temetésére nézve tette. Aztán a harminc ezüst pénzről, amiért Júdás elárulta, majd a kötényről, amit Jézus felkötött, amikor megmosta a tanítványok lábát, beszéltünk két tálról is, az egyik az, amiben Jézus megmosta a tanítványok lábát, a másik pedig az, amiből mártottak az utolsó vacsora alkalmával, végül a falat kenyérről, amit Jézus Júdásnak odanyújtott.

Ezt a bűnbánati hetet a kardokról szóló igehirdetéssel kezdjük, amikkel a Jézus ellen felvonuló sereg felfegyverkezett. A kard végigkíséri az egész világtörténelmet. Mennyi fájdalmat okozott ez az eszköz, hiszen a régebbi századokban, mielőtt a löszert, puskát, bombát feltalálták volna, ez volt a legfontosabb támadófegyver, amivel ezrek, sőt százazrek életét oltották ki a háborúkban. Ma már csak egy sportág őrzi az emlékét, a kardvívás. De ez nem azért van, mert az ember lemondott volna az erőszakról, vérontásról, hanem azért, mert sokkal hatékonyabb fegyvereket találtak ki egymás elpusztítására. A kard nem hiányzik Jézus szenvedésének történetéből sem. Lelki szemeink előtt ott áll ez a jelenet a Gecsemáné-kertben. A fáklyák fénye megvilágítja az emberek sötét arcát. Látjuk, amint egy felfegyverzett sereg nyomul előre Jézus felé, hogy elfogják őt. A fáklyák fényénél látjuk megvillanni a kardokat is. Az teszi még izgalmasabbá ezt a jelenetet, hogy a tanítványok kezében is kard van. Istenem, mi fog itt történni? Mi lesz ebből? Egy véres összecsapás, sok ember halála. Lássuk, mi történik itt s mi mit tanulhatunk ebből!

Az első, amit láthatunk az, hogy a kardok nevetségessé válnak. Van itt ebben az elfogatási jelenetben egy ironikus pillanat. Jézus megáll e különös, állig felfegyverzett sereg előtt és azt mondja: mint valami latorra, úgy jöttetek fegyverekkel és fustélyokkal, hogy megfogjatok engem? Nyilvánvaló, hogy Jézus azt akarja mondani, hogy ez az egész nagy felvonulás, erődemonstráció hiábavaló, hisz Jézus semmi ellenállást nem fejt ki, báránként engedi magát megkötöztetni, letartóztatni. Nincs szükség semmi erőszakra vele szemben. Miért? Azért, mert neki szenvednie kell és Ő igent mondott a szenvedésre, az áldozatra. Ő a védtelen Bárány, aki hordozza a világ bűnét. Ekkor a katonák zavarodottan hüvelybe dugják kardjukat, mert világosan megértették, hogy Jézus kész a szenvedésre, kész a halálra.

---

* Készült Busch, Wilhelm gondolatainak felhasználásával.

De most lássuk a másik kardot, ami Péter kezében van. Péter azt teszi, amit az egyház nagyon sokszor tett még történelme folyamán: karddal próbálja megoltalmazni és előmozdítani Jézus, Isten országa ügyét. Jézus ekkor keményen és határozottan rászól Péterre: tedd hüvelyébe kardod. Erre Péter jön zavarba. Most neki kell megtanulnia, hogy Jézus és az Ő ügyét nem kell erővel és hatalommal megvédeni. Ez nem kis lecke sem a Jézus ellenségei, sem Péter számára. Mert ez a világ a hatalom és az erőszak bűvöletében él. Az emberek, az országok és a nemzetek is mind erre törekszenek. Jézus azonban más, Ő egészen más, Ő is igénybe vehetné a hatalmat, Atyja hatalmát, kérhetne tizenkét légió angyalt, hogy megsemmisítse az ellenséget, de neki nem kell ilyen hatalom. Ez egy egészen új dolog a történelemben, ilyen még nem volt, ez valami hallatlan, elképesztő, hihetetlen. Jézus önként vállalja a halált, a szenvedést, s ezért a kard felesleges, de ugyanakkor nevetséges is. De miért megy Jézus ezen a különleges, egészen új úton? Azért, mert Őt az emberi lélek érdekli, Ő a lélek üdvösségét akarja. Ezt pedig karddal nem lehet elérni. Sajnos a kard vagy más fegyverek csörgőse azóta se némult el, a különbség csak az, hogy most nem kardok csörögnek, hanem bombázó repülőgépek és robbanó rakéták zaja hangzik. És ebben a zajban ott áll az ember a maga boldogtalanságával, a maga csalódottságával, halálfélelmével, terhelt lelkiismeretével. Ott áll és vágyik valami másra, vágyik Istenre, a megváltásra. Jézust ezt az embert látja ott a Gecsemáné-kertben maga előtt, lát téged és engem. Ő ezért nem vesz részt a kardok hatalmi harcában. Jézus azt mondja: én segíteni akarok nektek kereszthalálom által. De felteheti valaki a kérdést: hogy lehet a golgotai kereszt számomra segítség és szabaddulás? Hát úgy, hogy a golgotai kereszt a bűnbocsánatot hirdeti. Mert a mi legnagyobb nyomorúságunk, hogy bűnösök vagyunk és bűnben élünk. Ezért a bűnbocsánatra nagyobb szükségünk van, mint a mindennapi kenyérre. Mert látjátok, testvéreim, ezt nevezi a Szentírás megváltásnak. Jézus a megváltást csak kard nélkül tudta elvégezni, hogy végre megszabaduljunk a kard, az erőszak bűvöletétől. Jézus ezzel örökre a szívünkbe akarta írni: ha mi még mindig emberi hatalmat, tekintélyt keresünk, erőszakra támaszkodunk, akkor megtagadtuk Megváltónkat. Mi is a kereszt útját kell járjuk és így kell kövessük Jézust.

A különös az, hogy a Biblia beszél egy olyan Jézusról is, akinek szájából éles, kétélű kard jön ki. János látja így a Pátmosz szigetén a megdicsőült Jézust. De ez a kard nem más, mint az ige kardja. Jézus Igéjével akarja uralma alá hajtani ezt a világot. Szájának beszédével akarja legyőzni és meggyőzni ellenségeit. Ezzel győzte le Saulust is a damaszkuszi úton és ezzel győzött le minket is. Az Ige a mi áldott fegyverünk, amivel harcolnunk kell. Mi hisszük, hogy ez a kard fog most is és az idők végén is győzedelmeskedni. Ámen.

A fustélyok, a botok

Alapige: Máté 26,47

Miután tegnap a kardokról beszéltünk, ma este foglalkozunk azokkal a botokkal, amikkel a Jézust elfogni jövő tömeg felfegyverkezett. Az első kérdés, hogy valóban botok voltak-e ezek? Az igében ez áll: egy nagy sereg jött botokkal és kardokkal felfegyverkezve. Két csoport ember jött Jézust elfogni. Az egyik csoport a katonákból állott, nyilván ők voltak kardokkal felfegyverkezve, a másik csoportot a főpap szolgálóból verbuváltak, akik botokat hoztak magukkal. A kérdés az, hogy miféle botok voltak ezek? Ha az eredeti szöveget megvizsgáljuk, akkor ott azt a szót találjuk: fa. Valószínű tehát, hogy fadarabokról van szó, ki mit kapott kézbe, egyesek dorongokkal, mások

kerítésből kitépett lécekkel, esetleg épp karókkal indultak ebbe a különös harcba. Mindenképp olyan fadarabok voltak ezek, amikkel verekedni, valakit komolyan ütlegelni lehetett. Milyen rettenetes már maga a tény: Isten elküldi a világba azt, aki maga a szeretet és az ember agyon akarja ütni azt. Érdekes, hogy a Septuagintában, az Ószövetség görög fordításában ugyanaz a szó található a paradicsomi fá megnevezésére is, amiről az első emberpár szakított Isten határozott parancsa ellenére. Ezzel a szóval a pusztai vándorlásnál is találkozunk. Ott azt a póznát jelzi, amire Mózes kitűzte a rézkígyót, de a keresztfára is ezt a szót használja az Írás. Hogyan értsük tehát ezt az ígét? Összegezve azt mondhatjuk, hogy a bűn fájától nem tud szabadulni az ember, s mégis szíve a kereszt fája után kiált, mert onnan jön számára a szabadulás, a megváltás, a békesség.

Ezekben a durva férfiakkban, akik dorongokkal vannak felfegyverkezve, látjuk a mindenkori ember képét: süket Isten szava iránt, meg van kötözve a bűn által és engedetlen. De a szívében mégis kiált: Megváltó, szabadíts meg minket! Most térjünk csak vissza a Gecsemáné-kertbe. Ott áll a botokkal-dorongokkal felfegyverzett sereg és velük szemben Jézus. Két egészen különböző világ áll itt egymással szemben. Amikor a festők ezt a jelenetet megfestik, általában nagyon sötét és eltorzult arcokat szoktak festeni. Pedig mindenkinek az arcát oda lehetne festeni, mert ez a mi világunk, ezek mi vagyunk. Ez az erősek világa, az a világ, ahol olyan megszokottá, magától értetődővé vált a brutalitás. Én úgy tudom, hogy ma a világon minden percben két embert gyilkolnak meg. Ez naponta majdnem háromezer ember. Igen, ilyen az Isten nélküli világ! De beszéljünk magunkról személyesen. Talán mi azt mondjuk, hogy mi nem vagyunk ilyenek, mi kultúreberek vagyunk. Mi nem járunk bottal, senkit nem akarunk leütni, meggyilkolni. De vajon nem vagyunk-e mégis erőszakoskodók, hányszor ütünk szavainkkal, tekintetünkkel, hátsó gondolatainkkal.

És ezzel szemben ott áll Jézus. Benne eljött Isten csodálatos országa. Ezért nála minden egészen más. Ő engedi magát megkötözni, Ő meg akar halni ezekért a vad emberekért is. Meg akar halni, mert látja, hogy milyen nyomorultak, milyen mélységben vannak, hogy meg vannak kötözve bűneikben, önzésükben, nem tudnak szabadulni indulataiktól. Jézus meg akarja szabadítani őket, hogy ne a dorong lelkülete, hanem a szeretet uralkodjon bennük. Hát nem lenyűgöző Jézus szeretete? Nem szeretnénk-e mi is ebben a szeretetben élni? De akkor a „botos” seregből át kell állnunk Jézus mellé, akkor el kell dobjunk botjainkat és a szeretet embereivé kell válnunk. Akkor Jézus fog lakni bennünk a maga szeretetével. Akkor soha nem fogunk a bothoz nyúlni, akkor minden dolgunk szeretetben megy majd végbe.

El tudjuk képzelni, hogyan hívták össze ezt a csapatot a főpap udvarában? Valaki elkiáltotta magát: mindenki jöjjön ide! S ekkor kiadták a parancsot: gyerünk, hisz ma este el kell fognunk Jézust. De vigyázzatok, ez veszélyes vállalkozás lehet. Neki sok követője és nagy hatalma van. Ezért fegyverkezettek fel, ahogy tudtok. Így vették ezek az emberek kezükbe a botokat, léceket, ki mit kapott épp abban a pillanatban. De amikor odaértek, Jézus eléjük jött s kinyújtotta a kezét, hogy megkötözzék, akkor ezek az emberek nagyot nézhetek, nagyon meglepődhetnek. Hisz megláthatták, hogy a botjaik teljesen feleslegesek voltak. A botokat nyugodtan el lehetett dobni. Jézus itt is úgy jelti ki magát, mint a Békesség Fejedelme. Ő ma is az. Ő ma is békességet munkál. Először is megbékéltet minket Istennel. Elveszi a bűn-akadályt az útból. Amikor belép az életünkbe, akkor ott békesség támad. Boldogok a békességre igyekezők, mert ők Isten fiainak mondatnak. Tegyük hát le a botokat és engedjük, hogy az Ő békessége áradjon be az életünkbe. Ámen.

A fáklyák és a „Fáklya”

Alapige: János 18,3

A villamos áram korában már szinte el se tudjuk képzelni a sötétséget. Legalábbis azt nem, hogy azt mi ne tudnánk szétoszlatni. Hisz már kicsiny falvakban is jól kivilágított utcákon járhatunk. Ha mégis egy sötét helyre kellene menni, ahol nincs villany, akkor sokféle lámpa áll rendelkezésünkre. Kétezer évvel ezelőtt ez egészen másképp volt. Amikor az elfogató csapat benyomult a Gecsemáné-kertbe, ott nagy sötétség volt. Valamivel világitani kellett. Ezért fáklyákat hoztak magukkal, egyik kezükben tartották a botot vagy a kardot, a másikban a fáklyát vagy valami más lámpást. El tudjuk képzelni ezt a jelenetet, amikor a fáklyák fénye egyszerre csak mindent megvilágított, egyszerre még félelmetesebb lett minden, hisz az arcokon látszott a vad indulat, s a fegyverek éle is megcsillant a fényben. Ezek a fáklyák tulajdonképpen a háttérret adják, és mint ilyenek, fontos szerepük lesz a szenvedéstörténetben. Úgy fogalmazhatnánk, hogy fények lesznek a sötétség szolgálatában. Képzeljük még egyszer magunk elé ezt a jelenetet. Jézus koromsötétben van tanítványaival, beszélget és imádkozik velük. Egyszerre csak világosság lesz, hisz a fáklyás sereg betör a kertbe. És Jézus paradox módon azt mondja, hogy ez a sötétség órája. Mintha azt akarná mondani: a ti fáklyáitok nem teszik fényesebbé ezt a világot, hanem még jobban elsötétítik azt. Amikor itt Jézus a sötétségről beszél, nyilván képes beszédet használ. Azt akarja mondani, hogy Isten a világosság forrása, hogy Ő a Világ Világossága, és hogy ezen kívül nincs csak sötétség. Egy olyan élet, amiben nincs ott a Szentháromság Isten, csak sötét lehet. A ti fényeitek a sötétség szolgálatában állnak. De gondolhatunk itt más fényekre is. A felvilágosodás korában, amikor az emberek az értelem világosságát dicsőítették és megvetették a bibliai kijelentés világosságát, azt hitték, most már eljött a menny a földre. De nem jött el! Aztán jöttek a természettudományos felfedezések, jött a technika, de mi lett ennek is a vége? Hát az, hogy az embernek félnie kell a saját felfedezéseitől. Az jött, hogy az értelem által alkotott dolgok a sötétséget szolgálják. De még úgymond a hit világossága is állhat a sötétség szolgálatában, ha azt rosszul értelmezzük. Gondoljunk csak itt a korinthusi keresztyénekre, akik súlyos bűnökben éltek, de ha valaki megkérdezte őket, akkor azzal védekeztek: hát Jézus megbocsátja bűneinket, Ő azért halt meg. Látjuk, hogy a bűnbocsánatról szóló tanítást is lehet a sötétség szolgálatába állítani. De térjünk még egyszer vissza a történehez. A sereg elindult a Gecsemáné felé, hogy elfogják Jézust. Azt gondolják, azt feltételezik, hogy Jézus a sötétben megpróbál egy sűrű bokorban elrejtőzni, s ezért viszik a fáklyákat, lámpákat, hogy fel tudják majd kutatni a rejtkehelyét s így el tudják Őt fogni.

Tényleg így volt? Sokáig kellett Őt keresgélni? Ő nem, nagyon hamar megtalálták. De hogyan találták meg? Mert megtalálás és megtalálás között óriási különbség lehet. Nézzük csak a pásztorokat a karácsonyi történetben. Nekik az hirdettetett, hogy született néktek ma a Megtartó. Később pedig azt olvassuk, hogy elmentek Betlehembe és megtalálták a kisdedet. Ezért magasztalták és dicsőítették Istent. Harminc évvel később András izgatottan fut oda Péterhez és mondja: megtaláltuk a Messiást. Hány ember tesz azóta is boldogan biznyságot: megtaláltam Jézust. Most tegyük fel a kérdést: megtalálták-e ezek a katonák, szolgák s vezetőik így Jézust? Megtalálták-e mint Megváltójukat, Szabadítójukat? Ő nem! Ő rejtve maradt a szemeik előtt. A fáklyák fénye nem volt elegendő Jézus megtalálásához. Ehhez egy másfajta világosságra van szükség, a Szentlélek világosságára, aki nem a külső sötétséget, hanem szívünk belső sötétségét oszlatja szét. Pál apostol mond majd egy fontos ígét: senki sem mondhatja Úrnak Jézust, csak a Szentlélek által. Bárcsak világitana meg ez minket, hogy igazán megtaláljuk Jézust. Egy

csodálatos jelenet ez. Ott állnak ezek a sötét emberek fáklyáikkal. Velük szemben ott áll Jézus, neki nincs fáklyája. Ő maga a Fáklya. Sőt ennél sokkal több, a Világ Világossága. Két fényhordozó ember áll egymással szemben. Ott vannak először az elfogók a maguk fáklyáival. Ők nem tudták a világot fényesebbé tenni. Ők minket, embereket testesítenek meg, akik magunktól nem tudjuk ezt a világot széppé, tökéletessé, világossá és tisztává tenni. Pedig minden rendszer, ideológia, a tudomány is úgy gondolta, hogy ő majd világosságot támaszt és áraszt ebben a világban. A világ sötétségben élt és még mindig él.

De ott áll velük szemben az, aki maga a Világ Világossága. Aki Őt befogadja, annak lesz igazi világossága. Ez a világosság először is leleplez bennem minden sötétséget, minden bűnt. De ez a világosság megmutatja Isten szeretetét is, aki Fiát adta értünk. Ebben a fényben megértem a keresztség értelmét. Ebben a fényben meglátom Őt, az élő, feltámadott Urat s az életem világosságban való élet lesz. Ámen.

A levágott fül

Alapige: Lukács 22,50–51

Naponta hallunk emberi tragédiákról, szerencsétlenségekről, földrengésekről, háborúkról, vérengzésekről, áldozatairól. Bemondja a rádió, televízió, megírják az újságok, hogy hányan haltak meg vagy hányan sebesültek meg. Ez a világ egy véres csatatér, mondta egyszer találon valaki. Az is igaz, hogy ezek felett olyan gyorsan napirendre tér a világ, mert mindig új események jönnek, a régebbiek feledésbe mennek. De erről a levágott fülről, amíg világ lesz, mindig fognak emlékezni. Mert ez is hozzátartozik Jézus szenvedéstörténetéhez. S ha hozzátartozik, akkor ennek is üzenete van számunkra. Ez is Jézus szenvedésének egyik tárgya, ha eléggé különös is, hisz előbb még élő része volt Málkus testének, de levágva már tárggyá lett, így és ezért foglalkozunk most vele.

Az első üzenet az, hogy mi sebeket osztunk egymásnak, Jézus azonban gyógyít. Újra azt kell tennünk, amit az előző esteken is tettünk, hogy magunk elé kell idéznünk azt a jelenetet, amikor ez a vad horda betör a Gecsemáné-kertbe, hogy ott elfogják Jézust. A tanítványok mind megijednek, de van egy kivétel: Péter. Ő nem fogja tétlenül nézni, hogy megfogják Mesterét, előrántja kardját és már csap is. A főpapnak egy ifjú szolgálója felordít, vér kezd ömleni és egy fülcimpa zuhan a földre. Micsoda bátorság ez Péter részéről, micsoda hősiesség lélek ő, az apostolok vezére. De Jézus nem dicséri meg tettéért, sőt inkább megdorgálja őt. Mintha látnánk Péter zavarodottságát, amint megvonja vállát és azt mondja: De Uram, én jót akartam, elvégre én meg akartalak védelmezni Téged. De Jézus tekintetében ez van: Ó, Péter, te csak sebezni tudsz! Milyen sokszor van ez így a mi életünkben is. Hányszor volt úgy, hogy mi is jót akartunk, talán mi is meg akartuk védeni Jézust és az Ő ügyét, de nem ez sikerült, hanem megsebezünk embereket, megsebezünk valakinek a szívét.

Péter különben nemcsak most sebzett, hanem később is. Egyszer együtt evett pogányokból lett keresztyénnel. De amikor zsidókból lett keresztyénné is érkeztek, akkor otthagya a pogányokból lett keresztyéneket. Mennyire megsérthette őket ezzel! Vagy a feltámadás után, amikor Jézus arról beszél, hogy milyen halállal dicsőíti meg majd Mesterét, ő Jánosra néz és azt kérdi: hát ezzel meg mi lesz? Mennyire megbánhatta ezzel János érzékeny szívét. Igen, így van ez ma is, és velünk is. Sokszor nem akarunk mi bántani, talán épp javítani akarunk egy emberen, de mégis sebet ejtünk, mégis vérző szív marad szavaink vagy cselekedeteink nyomában. De jó, hogy ezt meglátjuk és belátjuk, mert akkor vágyakozunk Jézushoz hasonlatosakká lenni, aki nem sebzett, hanem

gyógyított. Málkus meggyógyított füle is erről beszél. Mert miután Péter megsebezi ezt a szolgát, Jézus meggyógyítja az okozott sebet. Itt láthatjuk meg azt, hogy miért is jött Jézus ebbe a világba: hogy meggyógyítsa azokat a sebeket, amiket mi okoztunk egymásnak. Hogy meggyógyítson megsebzett kapcsolatokat, életeket. A nagyszerű az, hogy Jézus nemcsak a testet tudja meggyógyítani, hanem meg tudja a sebzett lelket és a sebzett lelkiismeretet is gyógyítani. Mert mennyire megsebeztek mi a lelkiismeretünket sokféle bűnünk és engedetlenségünk által. Sokszor kétségbe esünk önmagunk romlása felett. De olyan jó, hogy Jézus meggyógyítja a megsebzett lelkiismeretet a bűnbocsánat által.

Mert itt mindenki dühös, ideges, még a tanítványok is. De Jézus ebben a pillanatban is a vérző fülű Málkust látja és azonnal meggyógyítja őt. Egy sötét világban, ahol mindenki tele van haraggal, feszültséggel, gyűlölettel, Jézus irgalmasan lehajol egy vérző emberhez és begyógyítja sebéit. Egy kis darab menny van most a Gecsemáné-kertben Jézus irgalmas szeretete által. Ebben a szörnyű világban van malaki, aki nem sebeket ejt, hanem sebeket gyógyít, aki nem gyűlöli és megsemmisíteni akarja az ellenségeit, hanem szereti azokat.

Ennek a jelenetnek van még egy mélyebb értelme is. Jézus az egész szenvedéstörténetben féltve vigyáz arra, hogy senki más vére ne folyjon, hanem csak az övé. Ő elutasítja a vérontást és azonnal meggyógyítja Málkus fülét. Miért vigyáz Jézus annyira arra, hogy csak az Ő vére hulljon? Azért, mert Isten nagypénteken a Golgotán ítéletet tartott a bűn felett. És itt két lehetőség volt: vagy nekünk kellett volna bűnhődni, mert mi mindnyájan vétkeztünk és bűnösök vagyunk, vagy pedig a büntelen Isten Fia feláldozza magát a kereszten, hordozva mindnyájunk bűnét úgy, hogy elhordozza Isten bűn ellen való rettenetes haragját, és vérével megbékít minket az Atyával. Mi tudjuk, hogy ez a második történt meg. Ezért utasítja el Péter kardját és hősiességét. Ezért gyógyítja meg Málkus fülét. Mintha azt akarná mondani: ezt egyedül én tudom megtenni és senki más.

Végül tegyük fel a kérdést: hát olyan fontos volt ez a fülcimpa? Ha a háborúban történt volna ez, akkor azt mondták volna: még örüljön, hogy nem történt nagyobb baj, még örüljön, hogy nem kezét, lábát vagy szemét veszítette el. Ó, ez nem olyan nagy veszély, mondjuk mi. Van egy legenda is, miszerint Málkus panaszkodik az Úrnak, hogy ezt az ő nevenséges esetét annyit beszélnek az emberek, nem lehetne ezt kivenni a szenvedéstörténetből? Jézus erre azt válaszolja: hát nem látod, hogy engem is kikacagnak, ezt a gyalázatot neked is hordoznod kell. Látjuk ebből is, hogy az Úr nem úgy gondolkodik, mint mi, emberek. Jézus számára a fül igenis egy nagyon fontos testrész. Hányszor olvassuk az Újszövetségben, hogy akinek van füle a hallásra, az hallja! Azt is mondja az Írás, hogy a hit hallásból van, de ahhoz, hogy halljunk, fülre van szükségünk. Mi meg kell halljuk azt, hogy Isten szeret minket, megváltott és hív szent hívással az Ő szolgálatába. Ez a történet azt a figyelmeztetést akarja a szívünkbe írni, hogy nekünk van fülünk és mégis olyan restek vagyunk a hallásra, olyan sokszor más felé fordítjuk fülünket és nem az Ige felé. Fülünknek gyógyulásra van szüksége, Jézus ezt akarja megtenni. Ámen.

Tűz a főpap udvarában

Alapige: János 18,18

Tűzet rakni, ki ne szeretné ezt? Visszaemlékszünk gyermekkorunkra, hogy mennyire szerettünk tűzet rakni. A tűznek megvan a maga varázsa. Félelmetes és vonzó is egyszerre. A lángok félelemmel és ámulattal töltenek el bennünket. A régi görögök úgy képzelték el, hogy a tűz az istenek kiváltságos tulajdona. De a hősies Prométheusz ellopta tőlük a tűzet és elhozta az emberekhez. Ezzel azt akarták kifejezni, hogy a tűz isteni ajándék, de ugyanakkor bűn is tapad hozzá. Ez épp így érvényes arra a tűzre is, amiről most itt, ebben az igében olvasunk. Eredetileg egy ártatlan tűz volt, amit a főpap udvarában gyújtottak meg a szolgák, akiket odarendeltek, hogy mialatt a késő éjszakába nyúló kihallgatás tart, ne fázzanak meg a hűvös éjszakában. S mégis valami különös tűz volt ez, ami kétezer év távlatából is foglalkoztat minket.

Ha Jézust nem hallgatták volna ki, akkor ezt a tűzet sohase gyújtották volna meg. Ez a tűz arról a nyugtalanságról tesz bizonyosságot, amit Jézus hozott ebbe a világba. Mert Jézus mondta: „Azért jöttem, hogy e világra tűzet bocsássak, és mit akarok, ha az immár meggerjedett?” (Lk 12,49) Mert Jézus nemcsak nyugalmat hozott ebbe a világba, hanem valami olyasmit is, ami nyugtalanítja az embereket. Ha Jézus nem lett volna, akkor ezek a szolgák nyugodtan alhattak volna. Ha nem lenne Jézus, akkor az emberek nyugodtan végeznék a dolgukat, de így valami nyugtalanítja őket: talán mégis van ítélet, talán mégis van örök élet és számonkérés? Talán mégis csak meg kell állni Isten ítélő széke előtt. Ha Jézus nem lett volna, akkor József, Mária férje is nyugodtan aludhatott volna azon az éjszakán, de az Úr angyala felköltötte és azt mondta neki: vedd a gyermeket és annak anyját és menekülj Egyiptomba, mert Heródes a gyermek életére tör. Így József lett az első, aki Jézus miatt el kellett hagyja hazáját és nyugtalan lett a szíve. Pál apostol is nyugodtan aludt volna azon az éjszakán, ha előtte való nap Jézus nem állta volna útját Damaszkusz felé tartva, úgy, hogy álmatlan éjszakákon át gyötrődött és könyörgött Istenhez. Ha Jézus nem élne, akkor minden ember a bűn álmát aludná. De így sokan vallják, hogy Jézus felébresztette őket és új életre vezette. Jézus ma is nyugtalanítja az embereket és ez egy jó nyugtalanság, mert utána nagy áldás jöhet.

Ez a tűz ott a főpap udvarában rávilágított Péter arcára. Ezt a tűzet és annak lángját Péter egy életen át sem tudta elfelejteni. De vajon miért ment Péter ehhez a tűzhöz? Hisz már leleplezték, egy szolgálóleány észrevette és rá is kérdezett, hogy ő is a Jézus tanítványa-e. Péter csak mormogott egyet, valami ilyesmit: szó se lehet róla, és el is tűnt a sötétben. Ekkor ment a tűzhöz, pedig jól tudta, hogy mire számíthat ott. Akkor pedig miért ment oda? Mintha maga az ördög bújott volna a tűzbe, mintha hívta volna: gyere ide, Péter, ne félj annyira, ne stresszeld magad, elvégre a Mestered megmondta, hogy ti vagytok a föld sója. Ezért keveredj csak nyugodtan a többiek közé, ne félj tőlük, meglátod, itt olyan kellemesen meleg van, meg itt sok mindent hallhatsz a Mesteredről. És Péter jött, és tagadott, és csúfosan elbukott.

Sok olyan ördögi tűz ég ebben a világban, aminél Isten gyermekei el szoktak bukni. Vigyázzunk ezért nagyon, hogy milyen tűzhöz megyünk melegedni. Ezek a tüzek nagyon szépek és csábítóak lehetnek, első látásra ártatlannak tűnnek, de aztán kiderül róluk, hogy mégsem azok. A világi tüzeiktől minket csak egy belső tűz, a Szentlélek tüze tud megőrizni. Ha Isten ezt meggyújtja bennünk, akkor az meg tud védelmezni és olthalmazni minket más gonosz tüzeiktől.

A különös az, hogy nemcsak a Sátán lehet ott a tűzben, hanem Isten is. Gondoljunk csak Mózes elhívásának a történetére, amikor Isten egy égő csipkebokorban jelent meg Mózesnek. Ebben a tűzben tehát maga Isten volt jelen. De abban a tűzben is, ahol Péter

melegedett. Péternek az életében meg kellett történnjen valami, ő meg kellett lássa, hogy mi is van az ő szívében. Ő eddig mindig azt gondolta magáról, hogy ő egy bátor, hős tanítvány, aki ha kell, kész meghalni Jézusért. Ő azt gondolta, ha mindenki más elhagyja is Jézust, ő akkor is mindvégig ki fog tartani mellette. Péter nem ismerte a saját szívét. De most itt a tűznél Isten bemutatta őt saját magának. És mit kellett meglátnia e szívben? Hát azt, hogy tele volt félelemmel, hitetlenséggel, hazugsággal és nyugtalan-sággal. Átkozódva mondja: nem ismerem ezt az embert!

Igy van ez ma is. Isten tüze belevilágít a mi szívünkbe és meglátjuk annak teljes romlottságát. Péter ott a tűz mellett értette meg a kereszt titkát. Megtanulta a nagy leckét, hogy nem a saját erejéből lesz ő Isten gyermeke, hanem a Megváltó halála és vére által. Ettől a tűztől egyenes út vezet pünkösdig, amikor Péterre is rászáll a kettős tüzes nyelv és az teljesen átformálja őt. A tagadóból hitvalló lesz. Ez a mi életünkben is meg kell történnjen! Ámen.

A főpap megszaggatott ruhája

Alapige: Máté 26,65

Mindnyájunknak vannak, lehetnek gyermekkorunkból olyan emlékeink, hogy elszakítottuk a ruhánkat. Féltünk is ilyenkor szüleink színe elé kerülni. Hát még akkor, ha nem vigyáztunk, vagy épp szántszándékkal szakítottuk el azt, mert mérgesek voltunk, vagy így akartunk szüleinken valamiért bosszút állni. De itt nem egy gyerek szakítja el a ruháját, hanem egy élemedett korban levő férfi, egy vezető személyiség, a nép vallási vezetője, a főpap. Ez bizony nem egy szerencsétlen véletlen, hanem egy nagyon is tudatos cselekvés. Megérdemli, hogy figyelmünkkel most e felé forduljunk.

Ez a jelenet Jézus megfeszítése előtti este történt. Miután Jézust elfogták, megkötözték, a főtanács elé állítják kihallgatásra. Síri csendben a főpap emelkedik szólásra és megkérdezi Jézustól: „az élő Istenre kényszerítelek téged, hogy mondd meg nekünk, ha Te vagy-e a Krisztus, az Istennek Fia?” Jézus szemtől szembe áll a főpappal, Izráel népének legfontosabb és legtiszteltebb vezetőjével. Jézus megszólal és azt mondja: „te mondad. Mostantól fogva meglátjátok az Embernek Fiát ülni az Istennek hatalmas jobbán és eljöni az égnek felhőiben.” Ekkor a főpap felháborodva megszaggatja ruháját és így kiált: káromlást szólott, méltó a halálra. A megszaggatott ruhadarabok azt hirdetik. Ez a főpap megértette, hogy Jézus valami hatalmasat mondott magáról. Ő azt gondolhatta magában: ha ez a Jézus igazat mond, akkor én ezt nem értem, hát hogy lehetséges az, hogy Isten egy ilyen megbilincselte, tehetetlen emberben jött el hozzánk? Ha ennek a Jézusnak igaza van, akkor ez azt jelenti, hogy minden vallásnak vége van, hisz maga Isten jött el hozzánk erre a földre. Ha ennek a Jézusnak igaza van, akkor a római császár, Heródes, s a magam hatalmának is vége, hisz akkor az Ővé itt minden hatalom. A főpap tudja, hogy itt csak két lehetőség van: vagy halálra ítéli Jézust, vagy pedig hisz benne, leborul és az egész tanáccsal együtt meghódol előtte. Amikor az első keresztyének később a Jézusról szóló örömmüzenetet kivitték a világba, szintén így érezték az emberek: vagy lemondanak minden erőszakról, vagy pedig befogadják Jézust.

De mi van ma, hogy történik ez közöttünk? Ma sajnos a közömbösség világát éljük, amikor már semmi se ráz meg, semmin se csodálkozunk, az egyház üzenete sem mozgatja meg az embereket. Ma senki se szaggatja meg a ruháját. Az emberek nagy része egy langyos nemtörődömségben szunnyad. Pedig ez ma is így van: vagy megöljük Jézust a szívünkben, vagy pedig leborulunk Előtte, hiszünk Benne, átadjuk magunkat

Neki és imádjuk Őt. Ha valakit az igehirdetés nem is rázna fel, akkor kiáltson nekünk a megszaggatott ruha: Jézus az Isten Fia, s Ő minket egy kikerülhetetlen döntés elé állít.

A főpap megszaggatta a ruháját. Nagyon fontos azt látni, tudni, hogy ez nem egy mindennapi, viselő ruhája volt, hanem a hivatali ruhája, az a ruha, amivel évente egyszer a főpap bement a szentek szentjébe, hogy ott elvégezze az engesztelés áldozatát. Azt a ruhát, amiről a Mózes törvénye meghagyta, hogy soha nem szabad szétszaggatni. (3Móz 21,10) És ő most mégis megtette. Valahogy olyan volt ez, mint amikor iskolás korunkban rosszul oldottuk meg a számtanpéldát, s a tanár vette a piros ceruzáját s az egészet áthúzta. Ez a mozdulat tulajdonképpen azt jelentette, hogy az egész papi tiszt megszűnt. Különbösen az is csoda, hogy meg tudta szaggatni, hisz nagyon erős anyagból és nagyon kemény varrással készült ez el, talán Isten ereje is segítette ebben, hisz valóban megszűnt az ószövetségi papság szerepe és hivatala. Ha mi Isten gyermekei akarunk lenni, akkor minden attól függ, hogy megértjük-e azt, ami itt történik. Az tudja megérteni ezt, aki felfogta már, hogy nekünk valóban szükségünk van főpapra, áldozatra és engesztelésre. Nem elég az, ha valaki azt mondja: talán csak van egy Isten, hisz érzem ezt magamban is. Meg valakiben csak kell higgyen az ember. De több nekem már nem kell. Legyen Isten boldog, hogy egyáltalán hiszek benne. Nem, ez nem elég, nekünk ennél sokkal többre van szükségünk, nekünk engesztelésre, megbékélésre van szükségünk, mert bűnösök vagyunk. És ehhez pedig Főpapra és áldozatra van szükség.

Ebben a jelenetben két főpap áll egymással szemben, az egyik ember, a másik Isten szerinti. Igen, ez egy lélegzetelállító jelenet, amikor is az ószövetségi-emberi és az újszövetségi-isteni főpap áll egymással szemben. És ebben a pillanatban az ószövetségi főpap megszaggatja ruháját, annak jeléül, hogy erre a papságra már nincs szükség. A megszaggatott ruha azt jelenti, hogy most már csak Jézus papsága van érvényben. Ő a mi Főpapunk, aki a Golgotára megy, hogy ott az egyszeri és tökéletes, a végérvényes áldozatot bemutassa. Az oltár a kereszt lesz és a Bárány Ő maga. Más Közbenjáróra, emberi áldozatokra nincs már szükség, mert a mi egyetlenegy Főpapunk meghalt értünk.

Ó, ez a szép főpapi ruha! Milyen büszkén hordta ezt a mindenkori főpap, azt gondolván, hogy ez tetszik Istennek és embernek egyaránt. De kérdezzük csak meg: nem hasonlítunk mi ebben a főpaphoz? Nem hordunk mi is büszkén egy ruhát, amit a Biblia öngazaltságnak nevez? Hány ember gondolja azt, hogy ő nagyon jó, becsületes, derék ember, elvégre nem gyilkolt, nem követett el más súlyos bűnöket sem. De ez a ruha csak a mi szemünkben lehet szép és becses, Isten ígéje ezt egy szennyes, bemocskolt ruhának nevezi. Már az ószövetségi próféta vallja, hogy minden igazságunk olyan, mint a megfertőztetett ruha. Ezt a ruhát nyugodtan szaggasd szét. Ezt a ruhát nyugodtan dobd le magadról, s amikor meztelenül ott állsz szegény bűnősként Isten előtt, akkor Jézustól kapsz egy új ruhát, Jézus igazságának tiszta ruháját, amit Ő a kereszt kínjával szerzett meg nekünk. Mert mi egykor az ítéletben csak ezzel a Krisztustól nyert új ruhával tudunk csak megállni Isten színe előtt. Akkor együtt mondjuk Ézsaiással: örvendezvén örvendezek az Úrban, örüljön lelkem az én Istenemben, mert az üdvnek ruháival öltöztetett fel engem és az igazság palástjával vett engemet körül. Ezzel az örömmel ünnepeljünk holnap és egész életünkben! Ámen.

Prédikációk nagypéntekre

Németh Zoltán János

Nagyborosnyó

Nagypéntek üzenete

Alapige: Lukács 23,33–43

Bibliaolvasás: Ézsaiás 53,1–12

A nagypénteki történet a Szentírás legmegrázóbb története. Jézust elítéltetése után két gonosztevővel együtt a Golgota hegyére vitték, hogy keresztre feszítsék őket. A két gonosztevőt vele együtt feszítették meg, római szokás szerint, egyiket jobb kéz felől, a másikat bal kéz felől. Jézus ruháit a kivégzést végrehajtó katonák szétosztották maguk között. A keresztre feszítés által beteljesedtek az ószövetségi jóvendölések. Az Ember Fiának meg kellett feszíttetnie, el kellett szenvednie a leggyalázatosabb halált, annak érdekében, hogy megváltson bennünket.

Miközben a katonák ruháit szétosztották és a nép összetorlódott a kivégzés helyszínén, Jézus a megfeszítőiért imádkozott. Kérte az Atyát, hogy bocsásson meg nekik, mert nem tudják, hogy mit tesznek. Megdöbbenünk, amikor erről olvasunk az igében. Jézus, aki a legnagyobb kínokat élte át a kereszten, akit megfeszítői kigúnyoltak, leköpdöstek, porig aláztak, végtelen alázatról és szelídségről tesz tanúbizonyságot. Hogyan történhetett ez meg? Úgy, hogy ő nemcsak azokért jött el, akik őt szerették és ragaszkodtak hozzá. Ő nemcsak azokért halt meg, akik követték tanítását, hanem azokért is, akik Pilátus előtt önkívületi állapotban ordították, hogy: feszítsd meg, azokért is, akik gúnyolták, gyalázták a kereszten. Amikor végigolvassuk a nagypénteki történetet rádöbbenünk, hogy itt valami rendkívüli történt. A történelem során sokan meghaltak egy igaz ügy érdekében, sokan feláldozták életüket egy nemes eszméért, de Jézus Krisztuson kívül senki sem vállalta a halált azokért, akik gyűlölték, megalázták, halálra adták.

Végigolvasva az igét, fel kell tennünk a kérdést, hogy mi tudnánk-e ellenségeinkért imádkozni? Tudunk-e szeretettel gondolni azokra, akik gyűlölnek, megaláznak bennünket? Amikor végiggondoljuk, hogy az életben mennyi sérelem ér, és mi még a legkisebbeket sem tudjuk elfelejteni, akkor tudatosodik bennünk, hogy Jézus Krisztusban Isten mennyire szerette az embert, kész volt egyszülött Fiát feláldozni az emberiség bűneiért.

Látva Jézus Krisztus önzetlen szeretetének bizonyosságát, el kell döntenünk önmagunkra nézve, hogy ez mire kötelezi a keresztyén embert. Mi csak azokat szeretjük, akik rokonszenvesek számunkra, akiknek a részéről szeretetet tapasztalunk. Mai világunkban egyre többet beszélnek a szeretetről, gyakorlásának szükségességéről. Azonban a mindennapokban, embertársi kapcsolatainkban egyre kevesebb szeretetet látunk és tapasztalunk. Jézus Krisztus halála előtt arra kérte tanítványait, hogy ne feledkezzenek meg a szeretet gyakorlásáról. Így szólt hozzájuk: *Ez az én parancsolatom, hogy szeressétek egymást, amiképpen én szerettelek titeket. Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért.* (Jn 15,12–13) Jézus földi élete és szolgálata erről a nagy szeretetről szólt. Ő nemcsak beszélt a szeretetről, ahogyan ezt mi sokszor tesszük, hanem cselekedetei által bizonyosságát adta a szeretetnek. Ő nemcsak hirdette Isten hozzánk szóló üzenetét, hanem megsohasította a kenyeret és a halat, enni adott több ezer éhező embernek, meggyógyította a beteget, feltámasztotta a halottakat, közösséget vállalt a társadalom kizsájtottjaival.

Jézus Krisztus áldozata kötelez bennünket. A szeretet gyakorlása akkor lehet teljes életünkben, akkor tudunk eleget tenni Jézus Krisztus parancsának, ha áldozatot tudunk hozni másokért. Sajnos, meg kell állapítanunk, hogy a mai ember nem szívesen hoz áldozatot, nemhogy másokért, de még saját magáért sem. Nem szívesen vállalunk több-
letterheket, amelyeket akár a családunk, akár a népünk vagy egyházunk érdekében kell viselnünk. Az ige üzenete azonban félreérthetetlenül hangzik: ha Jézus annyira szeretett minket, hogy életét áldozta értünk, ha azokért is tudott imádkozni, akik megfeszítették, akkor nekünk is vállalnunk kell az étellel járó terheket, amelyek nagyságukban semmiképpen sem hasonlíthatók a Jézus szenvedéseihez.

A Golgota hegyén egy lehangoló kép tárul elénk. Mint minden kivégzés alkalmával, most is összeverődött a nép a három kereszti körül. Lehetek a tömegben olyanok, akik a háttérből szájalommal tekintettek Jézusra és a vele együtt megfeszített két gonosztevőre. A nép nagy része azonban közömbösen, érdektelenséget tanúsítva nézte végig az egészet. Az első sorokban azok álltak, akik élvezték a keresztre feszítés nyújtotta látványt, szidalmazták, gúnyolták az Úr Jézus Krisztust. A gúnyolódók között voltak a kivégzést végrehajtó katonák, a zsidók főemberei és az egyik megfeszített gonosztevő is.

Valamennyiük gúnyolódásának középpontjában a hitetlenség, de ugyanakkor a csodavárás állt. A gúnyolódás minden esetben így kezdődik: „Ha te vagy...” A Jézus Krisztust gúnyolók, gyalázók magatartásában nemcsak a hitetlenség, hanem valamilyen csodavárás, szenzációhajhászás is nyomon követhető. Azt kiáltották, hogy amennyiben Jézus a Krisztus, szabadítsa meg magát, ha másokat meg tudott menteni, tegye meg ezt saját magával is.

A mai ember életét is ez a hitetlenséggel társult csodavárás, szenzációhajhászás jellemzi. Ezt példázzák a kereskedelmi televíziós csatornák show-műsorainak nézettségi mutatói. A modern ember csodára, szenzációra vágyik. Ennek egyik példája, hogy a jó hír sohasem terjed olyan gyorsan, mint a rossz. Nem véletlen, hogy a társadalom nem a sokgyermekes családanyákra, a kenyerét becsületesen megkereső emberre néz fel, hanem a kétes erkölcsű fotómodellekre, botrányos életű színészekre, bankrablókra. Az ő életük és magatartásuk mindig szenzációt jelent.

A Jézust körülvevő sokaság is csodára várt. Hátha valami rendkívüli történik. Megfeledkeztek arról, hogy a csoda a szemük láttára játszódott le. Az emberi testet magára öltő Isten Fia feláldozta magát a kereszten a bűnös emberért. Ezek az emberek azonban megfeledkeztek arról, amiről mi is sokszor meg szoktunk feledkezni. Gyakran elfeledjük, hogy Istenhez nem lehet hitetlenül közeledni, bizalmatlanul fordulni. Nem lehet Jézust szidalmazni és közben várni, hogy életünkben csoda történjen. Ha hitetlenül, kételkedve keressük Jézus Krisztus közelségét, ha kételkedve imádkozunk, akkor hiába várjuk, hogy életünk jobb irányba haladjon, hogy Isten megszabadítson betegségeinktől, nyomorúságainktól. Az ember gyakran háborog, méltatlankodik, amikor nehézségekben van része. Hányszor szoktuk mondani, hogy ha Isten szeret minket, miért kell annyi megpróbáltatáson keresztülmennünk, miért van részünk oly sok sikertelenségben. Istenhez nem lehet feltételekkel közeledni, csak feltételek nélkül, tiszta szívvel, bizva abban, hogy Ő képes ránk gondot viselni minden körülmények között.

Az igében arról hallunk, hogy a megfeszített két gonosztevő egyike szintén gyalázkodott, mondván, hogy ha Jézus a Krisztus, szabadítsa meg magát és egyben őket is. Ez az ember büntetésében csak a saját szenvedését látta. Nem gondolt arra, hogy a büntetés az elkövetett bűn következménye. A kereszten az utolsó szalmaszálba is belekapaszkodott volna. A kereszthalál kínjai közepette reménykedik, hogy ha Jézus megszabadítaná, akkor folytathatná bűnös, nyomorult életét. A Jézus Krisztus szenvedése és a sajátja

között nem lát semmiféle különbséget. Amikor átéljük életünk megpróbáltatásait, akkor nem gondolunk arra, hogy ezek a bűneink következményei. Nehezen tudunk szembe-
sülni hibáinkkal. Hajlamosak vagyunk bűnbakot keresni és másokat okolni nehézsége-
inkért. Hányszor előfordul, hogy családtagjainkat, szüleinket, testvéreinket vagy éppen
Istent okoljuk azért, hogy életünk nem úgy alakult, ahogy elterveztük. Hányszor szok-
tuk mondogatni, hogy mit tudtunk elkövetni, amiért megvert minket Isten.

Az igében arról olvashatunk, hogy Jézus keresztjének a felső részére egy három-
nyelvű, görög, latin és héber betűs felirat volt kifüggesztve, amelyen ez állt: ez a zsidók
ama királya. János evangéliumából tudjuk, hogy a zsidók főemberei sértőnek érezték a
felirat üzenetét és a szöveg megváltoztatására próbálták rávenni Pilátust, sikertelenül.
Lukács nem bocsátkozik a részletekbe, hanem csak említést tesz erről a feliratról,
amelynek a Jézust körülvevő embertömegből senki sem tulajdonított jelentőséget. A
felirat üzenete azonban egy valakiknek nem kerülte el a figyelmét. Valakit tetteinek
felülvizsgálatára, bűnbánatra indított. Jézus mellett egy másik gonosztevőt is megfeszít-
tettek. Ez az ember éppúgy szenvedett a kereszten, mint Jézust szidalmazó társa. Való-
színűleg hasonló büntetést követett el. Azonban miközben másokat elvakított a gyűlölet,
ez az ember felismeri Jézusban a Megváltót. Rádöbben, hogy a kereszt földi életének
utolsó állomása. Míg a társa szívesen előről kezdené bűnös életét, ő tudja, hogy nincs
már visszaút, de nem is érdemes a múltba visszatekinteni, mert csak bűneinek sokasá-
gával, egy eltékozolt, elkallódott emberi élet részleteivel szembesülné.

Jézus Krisztus közelségében döbbenünk rá mi magunk is, hogy kik is vagyunk való-
jában, hogy mennyire bűnnel terhelt a mi életünk, az ő áldozatát szemlélve ismerjük fel,
hogy sokszor nem érdemes a múltba visszatekinteni, ugyanis csak bűneink sokaságával,
életünk hiábavalóságaival szembesülnénk.

A Megváltót felismerő gonosztevő látva, hogy minden veszve van, belekapaszkod-
ott az utolsó lehetőségbe. Miután megfeddte Jézust gyalázó társát, azzal a kéréssel
fordult az Úr Jézushoz, hogy amikor megérkezik az ő mennyei királyságába, akkor ne
feledkezzen el róla, hadd legyen ő is részese Isten országának. Így szólt: „Uram, emlé-
kezzél meg én rólam, amikor eljössz a te országodban!”

Életünk során sokszor követünk el olyan tévedéseket, amelyeknek visszafordíthatat-
lan következményei vannak. Sokszor elmulasztjuk a szeretet gyakorlását, amikor meg-
tennénk, már késő. Sokszor megbántjuk szeretteinket, embertársainkat, és amikor rá-
szánjuk magunkat a bocsánatkérésre, tudomásul kell vennünk, hogy elkéstünk. A ke-
resztyén ember számára azonban Jézus felkínálja a bűnbocsánat lehetőségét. Jézus
Krisztus által mindent újra lehet kezdeni. Lehet, hogy erre a földön már nem lesz alka-
lom, de az örökkévalóságban Jézus helyet készít számunkra. Mindazok, akik őszintén
megbánják bűneiket, bűnbocsánatban részesülnek és elnyerik az örök életet. Ezt az
utolsó lehetőséget próbálta kihasználni a gonosztevő is, amikor Jézushoz fordult segít-
ségért. Jézus Krisztus válaszában megerősíti a bűneit megbánó gonosztevőt, hogy jó
úton jár. Nemcsak azt ígéri számára, hogy valamikor elnyeri az örök életet, hanem azt,
hogy ennek rövidesen be kell következnie.

Lehet, hogy a mi életünket is végigkísérték olyan tévedések, mulasztások, rossz
döntések, amelyeknek maradandó, visszafordíthatatlan következményei voltak. Ha éle-
tünkre visszatekintünk, csak ezeket látjuk. Jézus Krisztusban azonban megnyílik a jö-
vőbe való tekintés lehetősége. Bármennyire is terheljen bennünket a bűn, mindig tud-
nunk kell, hogy ő felkínálja számunkra a bűnbocsánat lehetőségét. És ha nem kételke-
déssel közeledünk az Úrhoz, hanem erős hittel és bizakodással, és alázattal kérjük bűne-
ink megbocsátását, azt bizonyosan megadja nekünk. Adja Isten, hogy élni tudjunk ezzel
lehetőséggel. Ámen.

Krisztus vére megtisztít minket

Alapige: Zsidókhöz 9,13–14
Bibliolvasás: 1János 1,1–10

Jézus Krisztus áldozatának tisztaságáról igénk úgy tesz bizonyosságot, hogy összehasonlítja a testi tisztasággal. Először hivatkozik arra, hogy az ótestamentumi rendtartás szerint a bikáknak és bakoknak vérét és a tehén hamvait hintették a tisztátalanokra, így tisztultak meg testileg. Majd azt olvastuk, hogy Jézus Krisztus érettünk, helyettünk, miattunk kiontott vére mennyivel inkább tisztítja meg lelkünket minden tisztátalanságtól. Ha a test tisztasági rendszabályai tisztává tették az addig tisztátalant, mennyivel inkább tisztít meg minket KRISZTUS VÉRE! Ennek az összehasonlításnak nem az a célja, hogy egymás mellé állítsa értékben és tisztaságban a két rendtartást, hiszen Jézus Krisztus áldozata nem is rendtartás, hanem egyszeri, érvényes, befejezett áldozat és tény: inkább az a célja, hogy a gyarló emberi rendtartáson keresztül rámutasson arra az áldozatra, arra a szolgálatra és váltságra, amelyet Jézus Krisztus által tett Isten valósággá, és adott lehetőségként az ember számára, megtisztulása érdekében.

Bizonyára hallottunk az úgynevezett tisztasági törvényről. Nekünk is van ilyen törvényünk, bár nincs írásba foglalva. Tisztán tartjuk testünket, ruházatunkat, lakásunkat, vigyázunk étkezési edényeink higiénijára, élelmiszereink tárolására... Ezt a tisztaságot igényeljük és többé-kevésbé vigyázunk rá. Közmondásaink is őrzik ezeket az íratlan szabályokat: tisztaság – fél egészség, ép testben ép lélek. Rendben tartjuk a lakásunk környezetét, vigyáznunk kell(ene) folyóvizeink, termőföldjeink tisztaságára is. Az ótestamentumi népnek írott törvényei voltak a testi tisztaságra. A törvény előírta, hogy például naponta egyszer a teljes testet meg kell mosni, ami teljesen érthető a száraz, nagyon poros éghajlaton. A halottat napnyugtáig el kellett temetni, a tisztátalan állatot nem lehetett megérinteni. Ha pedig ezek ellen vétett valaki, akkor hosszadalmas tisztulási procedúrának kellett alávetnie magát. A lélek tisztaságát és bűmentességét éventéki engesztelő áldozattal lehetett megszerezni. A lelki tisztaságnak, vagyis a bűnöknek, Isten törvénye áthágásának megvoltak a megfelelő büntetései. A Törvény ellen elkövetett bűnökért, kihágásokért áldozatot kellett bemutatni az áldozati törvény szerint. Ha valaki vétkezett és véres áldozatot mutatott be, akkor megbocsáttattak a bűnei, vagyis a bakok és bikák vére, amelyet ráhintettek a vétkező népre, és az égő oltáron elhamvasztott fiatal üszőnek hamva ismét tisztává tette a vétkező, tisztátalanná vált embert. Olyanná, mintha soha semmi bűnt nem követett volna el (3Móz 16,4–16; 4Móz 19,2–20). Ezt az előírást Isten népe gyakorolta és hitte, hogy ezáltal megtisztul és megigazul Isten színe előtt.

Amikor a tisztasági törvényre hivatkozik, az ige felmutatja a tökéletes megtisztulás lehetőségét. Rámutat Jézus Krisztusra, aki ugyancsak vér által, de saját vére által ezt az utat valósággá tette számunkra. A hangsúly tulajdonképpen a második igeversen van, amely elsősorban úgy mutat rá Jézus Krisztus áldozatára, mint aki örökkévaló Lélek által ártatlan léteire magára vette bűneinket és kínhalált halt a kereszten érettünk, megtisztítva lelkiismeretünket a holt cselekedetektől, hogy szolgáljunk az örök Istennek.

Amikor áldozatról beszélünk, ne csupán valamilyen elvont fogalomra gondoljunk, hanem elsősorban arra, amit a mindennapi életben jelent. Áldozatot hozunk valakiért

vagy valamiért. Lehet, hogy anyagi áldozat, vagy olyan munka, amelyet másokért végzünk, odaáldozzuk magunkat egy eszméért, vagy odaadjuk magunkat valakinek vagy valaminek a szolgálatára anélkül, hogy előnyeit vagy hátrányait mérlegelnénk. Jézus Krisztus áldozata ilyen odaszánás mégpedig nemcsak eszmeileg, hanem testileg, lelkiileg: ajándék Istennek. Ő Önmagát adta. Azért, hogy Őérette Isten megbocsásson nekünk. Amíg a lévita főpapok és a törvény elégségesnek tartották, hogy a gazdag egy tulkot, a szegény egy galambfiat áldozzon a bűnért és Isten bocsánatáért, eljött az idő, amikor Isten szentebb, mérhetetlenül nagyobb és tisztább áldozatot kért: egyszerűen Fiának a véréért. Ez most már nem részleges, időnként megismételhető, hanem egyszeri, tökéletes áldozat volt azon az oltáron, amelyet keresztfának, a szenvedés fájának nevezünk. „Elvégeztetett.” Mi hajlamosak vagyunk a részleges bűnbánatra, a részleges odafigyelésre, a részleges áldozatra. Jézus Krisztusban Isten megmutatta, hogy teljes, egész életünkre és valónkra tart számot. Mert az áldozat érettünk, mint ár, megfizettetett. A teljes ár.

Krisztus áldozatában az a meglepő és csodálatos, hogy nem önmagáért áldozta oda magát testileg-lelkileg, hanem azért, hogy megtisztítsa a mi lelkiismeretünket a holt cselekedetektől. A lelkiismeret mindig megmondja, hogy jót tettünk-e vagy sem. Csak meg kell kérdezni. És nyugodt, békesség az az ember, akinek a lelkiismerete tiszta. Az a lelkiismeret, amelyet Jézus Krisztus áldozata megtisztított a holt cselekedetektől. A „holt cselekedetek” kifejezés azokat a cselekedeteket és tevékenységeket foglalja egybe, amelyek nem a hit és a megtérés alapján állanak. Amelyeket nem „élő hit” motivál. Lehet ez akár templomba járás, imádság, jótékonykodás, vallásos szertartások megtartása.

Jézus Krisztus áldozata arra is képessé tesz, hogy az élő Istennek szolgáljunk. Az ige arra mutat rá, hogy az Újtestamentum szövetségkötése jobb, mint az Ő, szentebb és tisztább az Istennek tisztelete és az előtte való szolgálat, mint a régi. A törvény Isten szolgálatára rendelt egy nemzetséget. Lévi fiainak az volt a feladatuk, hogy teljesítsék ezt a szolgálatot az áldozatok bemutatásával, a gyülekezet és a nép színe előtt, és hogy éjjel-nappal Isten házában lakozzanak a nép helyett, amelynek az lett volna a feladata, hogy Isten előtt álljon valóságos szentségben és igazságban. A lévita papok törvényben előírt liturgikus rendjét nevezték szolgálatnak. Minket Jézus Krisztus kiontott vére a Szentlélek által egyenesen a lévita papok szolgáló rendjének tagjaivá számlál, hogy mi is holt cselekedeteinktől megtisztítva szolgálhassunk az élő Istennek. Vagyis Jézus Krisztus főpapságánál fogva papokká tett, az Ő nemzetségének, az Ő vérének, az Ő áldozatának tagjaivá, részeseivé és úgy megtisztított, hogy szemtől szembe állhatunk Atyánk felséges színe elé az Ő váltsága által.

Nagy méltóságot adott nekünk Isten, de ez a méltóság csak Jézus Krisztusban lesz valósággá. Jézus Krisztusban Isten közöttünk van, de Őbenne mi is ott állunk Isten felséges színe előtt. Ennek a méltóságnak az elfogadására és az élő Isten előtti szolgálatra azonban csak hit által hívattatunk el. Van-e hitünknek elegendő ereje a váltság elfogadására és ha van, akkor elegendő-e ez az erő arra, hogy szolgáljunk az élő Istennek? A választ adjuk meg egyenként Atyánknak, aki most kérdez és most vár feleletet kérdésére. Ámen.

Prédikációk húsvét ünnepére

Beke Boróka

Zabola

Bízzatok!

Alapige: János 16,33

Bibliailovásás: János 20,19–31

Az Úr Jézus a nagypénteket megelőző időszakban hosszasan beszélgetett tanítványaival olyan dolgokról, amelyek nem tűnnek igazán ünnepi témáknak. Készítgette őket azokra az élményekre, amelyek nemcsak a tanítványok életét és későbbi hitét, hanem a későbbi keresztyén gyülekezetek életét is meghatározták. Nem mulatozós, nyuszikás és pirostojásos ünneplésre, hanem igazán komoly és mély témákkal való szembesülésre. Mi is annyira megszoktuk már az ünnephez tartozó külsőségeket, hagyományos kellékeket, hogy már-már ünneprontásnak tűnik, hogy az ige nyomorúságról, a világ elleni küzdeletről beszél. Pedig Isten nem rontja, hanem éppen megszenteli az ünneptünket azzal, hogy békességről, nyomorúságról, és Jézus Krisztusnak a világ fölött aratott győzelméről beszél. És ahogy egykor a tanítványokat, úgy most minket is arra készítget a mi Urunk, hogy ne csak percekig-órákig ünnepeljünk, hanem maradjunk meg az itt átélt közelségben Istennel a hétköznapiakban is.

I.

Hogy békességetek legyen énbennem – Jézusnak ezeket a szavait, ezt a szándékát akkor tudjuk igazán értékelni, ha volt vagy van részünk békétlenségben. És bizony a hétköznapiakban alig akad valaki, akinek sikerül elkerülnie a békétlenséget. Különös tulajdonsága az embernek, hogy jó dolgokat csak akkor tud értékelni, vagy egyáltalán észrevenni, amikor hiányoznak. Nem veszem észre, hogy milyen jó egészségesnek lenni, csak akkor, amikor valamim fáj. A férj nem veszi észre, hogy milyen pedáns, házias és ügyes a felesége, csak akkor, amikor megbetegszik, és összegyűl a mosogatnivaló vagy a szennyes. Nem tudjuk értékelni azt, hogy békében élhetünk, legfennebb azok tartják ezt fontosnak, akik emlékeznek, milyen volt bombázás elől pincébe bújni, házas-társat, gyermeket, szerelmet a frontra elengedni, akik soha nem tehettek le egy szál virágot távolban elesett szeretteik sírjára. A hétköznapi élet békességét is akkor tudjuk értékelni, ha van tapasztalatunk arról, milyen feszültségben, félelemben, bizonytalanságban élni.

Jézus búcsúbeszédének lezárásakor a tanítványok még viszonylagos békességet élnek át, még együtt vannak tizenketten, és még velük van a Mester. De Jézus felkészíti őket arra, hogy a következő napok, hetek nehézségeiben különösen nagy szükségük lesz békességre. „Azért beszéltem ezeket néktek, hogy békességetek legyen énbennem” – mondhatnánk, hogy azért szólt Jézus előre a tanítványoknak azokról, akik a következő napokban történnek Vele, hogy a tanítványok ne rémüljenek meg, ne higgyék azt, hogy győztek Isten ellenségei. Hogy legyen olyan békességük, amit nem rendít meg sem gyász, sem magány, sem kudarc.

És ezen a ponton érezhetjük úgy, hogy Jézus nagyon személyesen szólít meg bennünket. Mert azért beszél velünk – nemcsak a mostani, ünnepi istentiszteleten, hanem kicsi korunk óta azért szólít meg egy-egy igén keresztül, istentiszteleteken és imacsendünkben, hogy békességünk legyen Őbenne. Hogy mi, akik Őt hallgatjuk, olyan egyen-

súlyban élünk, amit nem rendít meg az, ha körülöttünk akár tragédiák történnek. A békességet legtalálóbban a fizikából ismert egyensúly fogalmával hozhatjuk közel magunkhoz. Egy jól kiegyensúlyozott tárgy akkor is talpon marad, ha bármilyen irányból lökések, rázkódások vagy ütések érik. Bizony így van ez az emberi élet vonatkozásában is. Akinek az életében Isten békessége biztosítja az egyensúlyt, az talpon marad akkor is, ha „kihúzzák a lába alól a talajt”, ha elveszíti munkahelyét, ha megrendül az egészsége, ha meghal valaki legközelebbi szerettei közül.

II.

Mert hogy várnak ránk próbatételek, afelől nem hagy kétséget az ige. Valószínűleg a tanítványok is szívesebben hallgatták volna azt a biztatást az Úrtól, hogy: ne féljete, nem lesz semmi baj. Mint ahogy mi is annak örülnénk a legjobban, ha egy olyan védőburok venne körül bennünket, amiről visszapattan minden gond, nehézség – az ige szavával élve: nyomorúság. De Jézus nem ígér gondtalanságot a tanítványainak – és nekünk, kései tanítványoknak sem. Nem hazudja azt, amit sokszor a fogorvosnak sem hiszünk el, mert már tudjuk, hogy úgysem igaz, hogy „nem fog fájni”. Inkább felkészíti Jézus a tanítványokat arra, ami a következő órákban, napokban várható: e világban nyomorúságotok lesz. Milyen jó, hogy Isten bennünket is figyelmeztet, készítget arra, hogy lesznek „nyomorúságaink”.

Jézus tudta, hogy miket kell az ő szeretett tanítványainak elviselniük a következő napokban. Tudta, hogy milyen döntéseket kell meghoznia Júdásnak és Péternek. Tudta, hogy nemsokára a tanítványok megrendülten nézik, amint Őt megalázzák, halálra ítélik és kivégzik. Micsoda csalódottság lehetett ez! Akivel az utóbbi években éjjel-nappal együtt voltak, akinek végtelen hatalmában hittek, aki nélkül el sem tudták képzelni az életüket, aki levette a vállukról a terheket, aki eddig helyettük is gondolkodott... most halott. És nem lehet biztosan tudni, hogy akik „feszítsd meg”-et kiáltottak Jézusra, nem fogják-e hamarosan a tanítványok halálát követelni.

Nos, azért beszélt Jézus ezekről előre a tanítványoknak, hogy békességük legyen, mert úgy könnyebb lesz elviselni ezeket a nyomorúságokat, csalódásokat. A húsvéti történetek ismeretében nagyon úgy tűnik, hogy mindazt, amit Jézus előre elmondott ezekről a nyomorúságokról, elfelejtették. Döbbenet kapkodtak, ámuldoztak, rémüldöztek – ahelyett, hogy békésen, derűsen bólogattak volna: igen, erről beszélt a múltkor a Mester!

Biztosan mi is sok rémülettől, félelemtől és aggodalomtól kímélhetnénk meg magunkat, ha észben tartanánk, amit Jézus ígért. Hozzátartozik az életünkhöz, hogy néha betegség, gyász, csalódás, kudarc jön – soha nem ígerte Isten, hogy velünk ilyen nem történhet. Talán még éppen azt is át kell élnünk, amit a tanítványok nagypénteken: meghal az, akivel éveket töltöttünk együtt, aki nélkül el sem tudtuk képzelni az életünket, aki eddig helyettünk is gondolkozott és értünk fáradt. Hordoznunk kell nekünk is a magunk keresztyét. De Isten szólt előre, és tudhatjuk, hogy most sem hagy magunkra.

III.

Mert az utolsó szó nem a nyomorúságról szól, hanem a győzelemről. Sokan csak halni készülő, elgyötört fiatalembert láttak volna Jézusban, Ő viszont úgy mutatkozott be, mint aki meggyőzte a világot. Húsvétkor különleges alkalom nyílt arra, hogy sokan meglássák, hogy Jézus nem egy legyőzött szószátyár, hanem a Mindenható Isten egyszülött Fia, aki az Atyától kapott hatalommal legyőzte az ember leginkább rettegett elenségét, a halált.

Mit érthettek akkor ebből a mondatból a tanítványok? Kit, mit győzött le Jézus? Gondolhattak az utóbbi évek számos olyan eseményére, ami azt bizonyította, hogy Jézusnak hatalma van, kísértésekre, amelyeknek ellenállt. De a világ legyőzésének az értelmét húsvétkor érthették meg, mert a korábbi győzelmek mind csak kis utalások voltak a végső, húsvéti győzelemre. Két évezred után még mindig az a kérdés merül fel húsvét ünnepén: kinek látjuk ma Jézust: egykor élt különleges és legyőzött embernek, vagy pedig annak, aki meggyőzte a világot, és benne a mi legfélelmetesebb ellenségünket, a halált.

Az, hogy Jézus a világ legyőzéséről beszél, sokszor a mi konkrét élethelyzetünkre fordítható le. Mikor éppen az a nyomorúságom, hogy félelmek gyötörnek, idézhetem így Jézust: én legyőztem a félelmeket. Ha attól szenvedek, hogy valaki gyűlöl, gonosz szándékkal van irántam, Jézus azt mondja: én legyőztem a gyűlöletet, a gonoszt. Ha a betegségtől, szenvedéstől, kiszolgáltatottságtól, haláltól félek, vigaszom lehet, hogy Jézus ezeket mind legyőzte. A legijesztőbb ellenség, nyomorúság is más színben tűnik fel, ha tudok rá így tekinteni: Jézus ezt is legyőzte.

A beígért, elmaradhatatlan nyomorúságban ez adhat reménységet, ez az alapja a bizakodásnak, hogy Jézus legyőzte a világot. Márpedig igéinkben egyetlen határozott felszólítás van, a „bízatok”. Mint minden parancsnak, ennek is nehéz engedelmeskedni, de könnyebbé teszi az, ha tudjuk, kiben bízunk, miért bízunk. Ilyenkor, tavasszal, ünnepen könnyű bízni Istenben, bizakodva tekinteni ügyes-bajos dolgainkra. De a bizalom nagy próbája a hétköznapiakban lesz. Amikor ismét szembesülünk a „nyomorúsággal”, és a mi nyomorúságainkat nagyobbak látjuk, mint bárki másét. Jó lenne, ha akkor is eszünkbe jutna: Isten ezen a húsvéti ünnepén azért beszélt velünk, hogy békességünk legyen, és ne csak az ünnep óráiban, ne csak a húsvéti szünidőben, hanem az ünnep után is. Mert e világon nyomorúságunk lesz, de Jézus legyőzte ezt a világot. Ebből erőt és reménységet meríthetünk, és élhetünk, mint győztes vezér győztes seregének tagjai. Ámen.

Juhász Zoltán

Páva

Nota bene: Jézus él!

Alapige: Lukács 24,8

Bibliaolvasás: Lukács 24,1–12

Keresztyén testvéreim, néha szükséges bennünket valamilyen módon korábban megtanult, hallott gondolatokra, szavakra emlékeztetni. Néha egy rövid emlékeztető, figyelmeztető a számunkra, amely jöhet villámpostán vagy telefonon keresztül, bizony jelentős hatást tud elérni életünkben. Mert egy megbeszélés, egy találkozó vagy néhány kedves gondolat az emlékezetünkben gyakorta elhalványul, azonban egy rövid emlékeztetőn keresztül az bármikor felfrissíthető. Egy emlékeztető segíthet nekünk abban, hogy egy fontos megbeszélést vagy akár egy születésnapot el ne felejtünk.

Húsvét első reggelén néhány asszony Jeruzsálemben egy emlékeztetőt kap. Ez egy csodálatos társaság, akivel ezen a reggelen mi is találkozunk. Egy csoport asszony a kora reggeli órákban egy világos, jól kivehető szándékkal elmegy a sírhoz, hogy Jézus testét bebalzsamozza. Azonban feltűnő, hogy az asszonyok ebbéli szándékukat nyilvánosan nem jelentik be. Ott látjuk a csoportban Mária Magdalénát, akiből hét ördögöt űzött ki Jézus. Azután ott találjuk Johanna nevét, aki a Heródes király pénzügyeieért felelős miniszternek felesége volt. És ott van az a Mária is, aki a Jakab édesanyja volt,

feltételezhetően Jézus családjának egyik tagja. Különböző gondolkodású, társadalmi állású asszonyokkal találkozunk, akik itt Krisztus gyülekezetét alkotják.

Amikor a sírhoz érnek ezek az asszonyok, akkor azzal szembesülnek, hogy a követ a sír szájáról elhengerítették. Amikor pedig bemennek a sírba, akkor azt látják, hogy a sír üres. Mind az elhengerített kő a sír szájáról, mind az üresnek bizonyult sír azonban még nem jelent örömet az asszonyoknak! Mintha a talaj kicsúszott volna a lábuk alól, olyan érzés keríti hatalmába őket. Nincsen semmilyen kapaszkodó, fogódzó, támasz többé számukra. A halott Jézus teste gyászukban még némi fogódzót jelenthetett volna számukra, azt még féltő szeretettel körbe tudhatták volna venni. De most nincs ott, és ők emiatt teljesen magukon kívül vannak. A két angyal pedig még csak fokozza az elerőtlenedésüket! Az ő jelenlétük által még jobban megrémülnek az asszonyok! Mert húsvét nemcsak az öröm, hanem a félelem, a rémület és az ijedtség ünnepe is.

Mégis valami megváltozik ezeknek az asszonyoknak az életében. De nem az elhengerített kő vagy az üres sír van mindenekelőtt hatással rájuk, amelyekre mi mint a fel-támadás jeleire nézünk. Még csak nem is az angyalok. Ami az életet mássá teszi, és ami által az asszonyok valóban elkezdik ünnepelni a húsvétot, az az angyaloknak a tájékoztatása. Az angyalok az asszonyok szemére vetik, hogy rossz helyen keresik Jézust. Ők csak annyit mondanak, hogy az asszonyok tudhatták volna, hogy Jézus nem itt, nem a halottak között, nem a sírban lehet! Ezekben a figyelmeztető, emlékeztető szavakon keresztül az asszonyok egyszerre visszagondolnak, felidéznek magukban Jézusnak azokat a szavait, amelyeket ő személyesen mondott! Isten hírnökei emlékeztetik az asszonyokat Jézus saját szavaira. Nyilvánvaló, hogy akkor még nem volt Jézus evangéliumának fogantatja, táptalaja. De most, hogy az asszonyok szemtől szembe ott állnak az üres sírral, ez az ő szívüket magától értetődően fogékonyá tette az örömezenetre, hogy Jézus él. Világos, hogy a mi szívünk csak úgy magától nem képes fogékonyá lenni az üdvösség evangéliumának a befogadására.

Miután az asszonyokat emlékeztetik az angyalok Jézus szavaira és ígéreteire, ők ezt követően döbbenetükből magukhoz térnek. Nem maradnak tovább a sírnál állva. Hátat fordítanak a sírnak és ezzel együtt a halálnak is. Visszatérnek a többi tanítványhoz. Ezáltal ezek az asszonyok a húsvét evangéliumának első hirdetőivé válnak. A tanítványok reakciói pedig érthetőek. Nem tudják maguknak elképzelni a történeteket, amint mi sem tudunk a húsvét evangéliumával kapcsolatosan csak úgy egyszerűen megragadni, hogy Isten halál és élet Ura! Még a tanítványi körben is némi mozgás támad. Péter tudni akarja a létezését, elfut a sírhoz, behajol a sírba, és csak lepedőket lát ott heverni. Péter először látni szeretne, mielőtt hinni tudna. A látás után is a hit azonban még nem lesz azonnal a Péteré, jóllehet lassanként elkezd számára a Jézussal történetek élet-halál-élet kontextusában megvilágosodni. Amikor Péter hátat fordít a sírnak és elmegy a tanítványokhoz, akkor még messze nem ért mindent. Amit Péter megtapasztal, átél és amin elcsodálkozik a visszaújtja során, az valóban csoda. Csoda, mert nyilvánvalóvá lett, hogy a sír nem a végpontja egy ember rendeltetésének, hivatásának. Csoda, mert a halálon keresztül az élet a miénk. Csoda, mert az ő Ura és Üdvözítője mégis él!

Nagyszerű ajándék és mennyei kegyelem, hogyha mi is ezzel a hittel térhetünk haza Isten hajlékából. És csodálva mondhatjuk, hogy ez az örömhír a miénk is, hogy a halál nem úr a mi életünkön, hogy Jézus él örökkön-örökké! Ámen.

A kövek kiáltanak

Alapige: Lukács 24,1–3

Bibliailvasás: 1Korinthus 15,1–8.12–20

Virágvasárnap, amikor Jézus Krisztus bevonult Jeruzsálembe, pálmaágakat tördeltek az út szélén álló emberek és kiáltoztak: „Áldott a Király, ki jő az Úrnak nevében! Békeesség a mennyben, és dicsőség a magasságban!” Öröm fogadta a megérkezetet, de voltak, akik akkor sem tudtak örülni, mert szívüket a félelem, az új dolgok elfogadásának kételye megbénította. Ezek az emberek, akiket farizeusoknak és írástudóknak nevez a Szentírás, felháborodtak, és arra kérték Urunkat, hogy némitsa el a kiáltozókat.

Urunk, Mesterünk nagyon nyugodtan és világosan egy dolgot mondott a méltatlanokodóknak: „Mondom néktek, hogyha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.”

Keresztyén testvéreim! Valójában mi is történt? A kiáltozó sokaság, amely felső ruháit az útra terítette, mert így fejezte ki hódolatát az elhaladó előtt, aki megcsonkítva az út melletti pálmafákat, az ágakat eléje rakva kiáltozott, a sokaság, amely a Jeruzsálembe bevonuló Krisztusban Dávid utódját, a régi királyság helyreállítását, a római megszállók elűzését, egy új élet kezdetét látta megvalósulni a Jeruzsálembe bevonuló Mesterben – most megnémult. Összetört minden remény. A katonák elfogták a Messiást. Először a zsidó főtanács elé, majd maguk ártatlanságát bizonygatva a helytartó, Poncius Pilátus elé cipelték. Egész úton kiáltások kísérték, most már nem a „Hozsánna, dicsőség a királynak!” – hanem „Feszítsd meg!” – zengett. A Golgotán felállították a keresztet. A három elítélt kinszenvedett. Igaz, hogy a nap egy időre elsötétedett és a templom kárpitja kettészakadt.

A sokaság lassan oszolni kezdett. Voltak, akik félelmükben húzódtak félre, és voltak, akik arra vártak, hogy mi fog történni ezután. Volt miért, mert a Megfeszített a mellette szenvedőnek dicsőséget ígért a keresztfán: „ma még velem leszel a paradicsomban”. Még mindig voltak, akik arra vártak, hogy eljön Illés és megmenti őt, aki életét adta sokakért. Illés nem jött, de jött egy ember, aki az átszegett testet a helytartótól, Pilátustól elkérte, hogy tisztességgel eltemethesse azt. A helytartó a dolgot nem ellenezte, de a zsidó főpapok, farizeusok és írástudók miatt a sír mellé őrséget állított és a „KÖVET”, amit a sír elé hengerítettek, az őrség pecsétjével lepecsételtette.

Ekkor minden elnémult. Elhallgatott a kiáltozó tömeg, már nem kellett őt megfeszíteni, nem kellett kiáltani a feszítésmeg-et. Elhallgattak a nép előjárói, a farizeusok és az írástudók. Mindenki megnyugodott, mert a veszedelem elmúlt, Krisztus a sírban fekszik.

Mindenki megnyugodott és nem gondolt arra, amit Mesterünk a Jeruzsálembe való bevonulása alkalmával mondott: „Mondom néktek, hogyha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.” És húsvét hajnalán kiáltanak a kövek. Nem minden kő, nem az, amelyiket Jákób a feje alá tette Bételnél, az sem kiált, melyiket Józsué a Jordán közepéből kihozott és felállítva azt mondta Izraelnek: „Íme ez a kő lesz ellenünk bizonyságul; ...hogy ne hazudjatok a ti Istenetek ellen.” (Józs 24,27) Az a kő kiált és mond ma igehirdetést, amelyet Arimátiai József kertjében a megfeszített sírja elé hengerítettek és az őrség pecsétjével lepecsételték.

Hallgassuk, mit mond ez a kő.

Az első üzenete ez: „Ti emberek nagyon nyomorultak vagytok.” Ti vagytok azok, akik egy cél érdekében kiemeltetek a földből. Nektek semmi nem számított. Izzadtatok,

megfeszítettétek minden erőtöket, hogy célotokat elérhessétek. Ti nem akartatok mást, csak annyit, hogy az elvégzett munkának a bére elég legyen új ruhára, gyermekeiteknek kenyérre, egy új házra, esetenként új kocsi. De titeket nem érdekelt, hogy mi lesz majd. Hova kerül e kő, kít és miért fog szolgálni. Azért olyan nagy a ti bűnötök, mert oda helyeztétek, annak a sírnak bejáratához, melyben a világ Megváltója pihen. Azt gondoltátok, hogy ezzel minden be van fejezve. Ti azt gondoltátok, hogy akkor, ha sírba helyezitek azt, akit a világ Megváltójának fogadott, minden befejeződött. Azt hittétek, hogy elég egy pecsét, egy emberi pecsét, megállítani a megváltást és az üdvösséget. Ti vagytok azok, akik odahelyeztetek egy sírbolt szájára, a Jézus Krisztuséra és azt gondoltátok, hogy ezzel mindennek vége. Nem tudtátok, hogy nem lehet sírba zární azt, aki a világot, a teremtet világot kezében tartja.

A kő tovább folytatja tanítását és megszólítja a tanítványokat: Ti lángoló szívűek, akik azt fogadtátok, hogy mellette megmaradtok halálotokig. Te, Péter, miért tagadtad meg háromszor, és te, Tamás, miért kételkedel? Mindenki magára hagyta a megfeszítettet és nem volt ember, aki mellette szóljon. A szenvedés akkor a legborzalmasabb, ha az ember egyedül kell elhordozza. Júdás csókja az árulás jele, amit mindenki ismer a világon.

A kő tovább kiált és mondja üzenetét. Ti, asszonyok, akik alázattal arra készültetek, hogy utolsó kenettel, mint kegyelettel szeretett uratokat megtiszteljétek, mindent beszereztek. Drága kenetet, gyolcsot, kelméket. Minden összegyűlt, mire a sírhoz mentetek. Csak egy feladat maradt: hogy elérjétek a testet, a követ el kell hengeríteni. Ti emberi segítségre vártatok ott, ahol csak Isten tud segíteni.

A kő szava azonban nemcsak a múlt embereinek szól. Megszólít bennünket is, ma élő keresztyéneket. Ti is nyomorult emberek vagytok, mert ugyanúgy éltek, mint elődeitek. Erőtöket nem kímélték, dolgoztok, naponként arra törekedtek, hogy nektek, gyermekeiteknek mindenük meglegyen. Nem gondoltok sohasem arra, hogy mi lesz a lelketekkel. Mindig csak az anyagiakra néztek, és közben Júdásaként folyton eláruljátok Uratokat, a Megváltó Krisztust. Engem, a követ a hegyek magaslatairól ide kényszerítettetek, hogy őrizzem e sírt és le is pecsételtetek. Nyomorult emberek vagytok, mert ti is úgy gondoltok, mint a tanítványok, akik csak annyit láttak, hogy minden elveszett. Nincs jövőd! Nincsenek reménységek, győzött a gonosz, minden jó elveszett. Magadtokat a gonosznak, nem vagytok képesek vele szembeállni. Nyomorultak vagytok, mert elfelejtettétek az ígéretet, amit a zsolttáros kimondott: „nem engedem, hogy az én Szentem rothadást lásson”. Hiába volt minden csoda, a szemetek láttára történt gyógyítások sem győztek meg titeket, mindent elfelejtettetek. Számotokra nem maradt egyéb, mint hogy bezárkózzatok, mert félték. Mitől félték? Talán a felismeréstől, a magatokkal való szembenézéstől vagy a hirdetett Ige igazságaitól? Szegények, elesettek vagytok, mert csak emberi segítségben reménykedtek. Abban bíztok, hogy majd valaki megoldja gondjaitokat, hogy jön egy ember és talpra állít benneteket.

De a kő nem csak ezekről beszél. Elmondja azt is, hogy Jézus Krisztus győzelmes Úr. Nagypénteken a tanítványok, a hitvalló asszonyok úgy vonultak el a golgotai kereszt alól, mint egy vert sereg. Mindegyikük azt gondolta, hogy a cél, amit követtek, elveszett. Nincs megtartás. Péter, aki csak távolról figyelte az eseményeket, természetesen a főpap udvarában történt tagadás után, még jobban elkeseredett. Már nem a maga erőtlenségét siratta, hanem az elvesztett reménységet. A hitvalló asszonyok is egymásba karolva siratták a megfeszített Urat, és arra gondoltak: ha elmúlik a szombat, majd felkeresik, és holtában is megtisztelik a felejthetetlen Mestert, aki mindenkit szeretett. A diadalmasan elvonuló győztesek, a katonák, a farizeusok és az írástudók megnyugodva továbbvonultak, mert a sír elé odahengeredett a kő és a kőre rákerült a pecsét. Ezek az

emberek azonban, akik csak ennek a világnak a hatalmában bíztak, meg kellett értsék, hogy van egy nagyobb erő, ami mindent felülbírál. De hallgassuk csak, mit mesél erről a kő.

A véres golgotai kereszt látszatra mindenkinek azt hirdette, hogy Isten a harcban veseséget szenvedett. Nagyon nehéz a világnak megérteni, hogy Krisztus a halálban nyert életet, és nemcsak ő, hanem általa mindazok, akik benne bíznak, akik segítségül hívják és hozzá imádkoznak, azok a halálán át tapasztalják meg, hogy a feltámadott Úr a halál után szerzett nekünk új életet. Ezt bizonyítja a húsvét reggele.

A csüggedés mindmáig megmaradt a szívekben. Az emberek ma is fejüket lecsüggesztve mennek egy-egy sírhoz. Az a reménység nagyon nehezen születik meg az emberi szívekben, amit az angyal hirdetett: „Nincsen itt, mert feltámadott.” Nagyon nehéz ezt megérteni és elmondani, de Krisztus halálában lett győzelmes, neki sikerült a halált legyőznie.

A diadalittas farizeusok és írástudók az általuk elámitott tömeggel diadalmasan vonulnak el, mert szerintük a nagy ellenfél – Jézus Krisztus – halott. Diadaluk nem teljes, mert még mindig félnek, hogy az ígéret, amit a kereszten függő Krisztus mondott, valóra válik.

A húsvét hajnala olyan, mint amikor a kora tavaszi napsütés melege előcsalogatja a rügyeket. A kellemes melegnek nem tudnak ellenállani ezek és kifakadnak. Szokott olyan is történni, hogy a korai napsütés után, éjjel fagy dermedti meg a rügyeket, s a kifakadt virágok dermedten tündökölve megmaradnak addig, amíg fel nem kel a nap. Reggel, amikor újra felmelegszik a világ, csak akkor látszik meg, hogy korai volt az öröm. A virágok tovább nem virulnak, megbarnulnak és lehullnak.

A húsvét hajnali felvirradás rémületet keltett mindenkiben. Először az asszonyok állottak meg döbbenetben. Ők a kő elmozdításán töprengtek: hogyan lehet ez, hogy íme, a sír nyitott, és nincs benne az Úr. Az első embert, akit a kertésznek vélték, kérdéseikkel ostromolták: „Hová tetted?” – mert ők tudni szerették volna. Azután az angyal szavát meghallva továbbfutottak elvinni a hírt a tizenegyek. Elmondták. A kételkedő Péter és János a sírig futott, egyikük beugrott és megnézte a helyet, ahol pihent. De nemcsak ők rohantak, futottak a katonák is jelenteni, hogy mi történt. A ravaszság, az ámitás minden fortélyát bevetette, hogy megakadályozza a feltámadás hírének a terjedését.

De a kő megszólal: én tanúja vagyok, hogy így támadt fel a kegyelem. Ámen.

Szalkay Róbert

Kunmadaras, Magyarország

Pedig mi abban reménykedtünk...

Alapige: Lukács 24,25–35

Bibliailvasás: Lukács 24,13–24

Az elhangzott igeszakaszban a tanítványok Emmaus felé igyekeznek. Úgy tűnik, mintha ennek az igeszakasznak Emmaus lenne a középpontja, pedig nem Emmaus a középpont. Bár az események az Emmaus felé vivő úton és Emmausban játszódtak le, a középpont mégis Jeruzsálem!

Az asszonyok vasárnap hajnalban a sírhoz mentek, hogy bebalzsamozzák Jézus holttestét, de azt nem találták ott, hiszen Jézus feltámadt. Amikor elmondták az apostoloknak, hogy Jézus feltámadt, asszonyi fecsegésnek tartották a tanítványok a híradást. Jézus Krisztus valóban legyőzte a halált és készül elfoglalni helyét az Atya trónusán. Azért Jeruzsálem e történet középpontja, mert Jézus ott támadt fel!

Miért ment Emmausba ez a két ember? Egyszerűen csak azért, mert ott laktak. Az Emmaus felé tartó két tanítvány szinte személyes ismerősünk. Nem azért, mert már többször hallottunk róluk, hanem azért, mert a mi gondolkodásunk rokon az övékével. Ők is olyanok, mint mi, akik szívből szeretik Jézust, tisztelik, idézik jól ismert mondatait, ismerik a történetét, de nincs bennük öröm: kiábrándultak, lehorgasztott fejjel járnak. Csak nagypéntekig látnak, a szenvedésig, Jézus eltemetéséig. De amikor a feltámadásról kellene beszélni, akkor megtorpannak, a vasárnap hajnalban történelekről csak úgy szólnak, mint asszonyi szóbeszédéről. Ezzel bevallják, hogy nem hisznek Jézus feltámadásában. Milyen különös, hogy ezek az emberek a világtörténeti jelentőségű napon és órában ott voltak a szent titkok kiáradásának közelében, s mégis elhagyják Jeruzsálemet!

Jogosan vált az egyházban a kiábrándultság szimbólumává ez a két tanítvány. Minden gondolatuk akörül forog: *Pedig mi abban reménykedtünk, hogy Ő fogja megváltani Izráelt.*

Két ember megy az úton és beszélgetnek, vitatkoznak egymással. Egyszer csak melőlük szegődik egy „idegen”. A kor szokása megengedte, hogy megkérdezze: *Miről beszélgettek egymással útközben? Te vagy az egyetlen idegen Jeruzsálemben, aki nem tudod, mi történt ott ezekben a napokban?* – kérdezi Kleopás. Joggal gondolják, hogy ez az idegen egy jövevény; hiszen a páskaünnepre sokan érkeztek a diaszpórazsidóságból. Jézus pedig nevelő szándékkal, de provokatív élel is visszakérdez: *Mi történt?* Ekkor elmesélik Jézusnak, mi történt. A tanítványok számára a keserűség mélypontja ez: *Pedig mi abban reménykedtünk, hogy Ő fogja megváltani Izráelt.* Azt hittük és azt reméltük, hogy ő viszi végbe a megváltást. De nem ez történt. Érdemes még ezek után élni? – fordulhatott meg a fejükben. Jézus Krisztus nélkül tényleg nem ér semmit az élet. Jézus mélyen meg van döbbenve magatartásuk miatt: *Ó, ti balgák! Milyen rest a szívetek arra, hogy mindazt elhiggyétek, amit megmondtak a próféták!*

Ijesztő szakadék tátong Jézus és a tanítványok között. Jézus ekkor felsorolja és megmagyarázza nekik az igehelyeket, amelyek a halálára vonatkoznak. A tanítványok pedig azt hiszik, hogy az idegen egy rabbi.

Nem állunk messze ezektől a tanítványoktól, hiszen sokszor lejátszódik ez az emmausi út az életünkben. Lelkesült ünnepek utáni eltávolodás a templomtól, a gyülekezettől, az igehallgatástól, igeolvasástól, távolodás Krisztustól. A mi emmausi utunknak véget kellene érnie már. Ahogyan egykor a Feltámadott Úr csatlakozott tanítványaihoz, úgy jár mellettünk ugyanő, várva, hogy felismerjük Őt. Jézus elkezdte magyarázni a tanítványoknak az eseményeket, de még mindig nem lett nyilvánvalóvá előttük, hogy nem egy idegen vándorral vagy egy rabbi-val van dolguk.

Az emmausi tanítványok egymással beszélgettek, mielőtt Jézus csatlakozott hozzájuk, de egyikük se tudta a másikat meggyőzni. Ha magunkra maradunk, ha a Szentlelket kikapcsoljuk, akkor nem tudjuk egymást meggyőzni. Viszont a tanítványok a szívük mélyén rejlő titkokat is kibeszélték az „idegennek”. (*Pedig mi abban reménykedtünk, hogy ő fogja megváltani Izráelt.*) Az idegen megmagyarázza nekik azt, amit tudniuk kell – mégpedig magas színvonalon. *Hát nem ezt kellett-e elszenvednie a Krisztusnak, és így megdicsőülnie?* – kérdezi tőlük. A tanítványok kezdtek feloldódni, úgy érezték, a megosztott teher csak fele olyan nehéz. Mire Emmausba érkeztek, nem akarták Jézust továbbengedni. Kényszerítették, erőnek erejével marasztalták, úgyhogy Jézus végül is maradt és bement a tanítványok házába. Ám mire a tanítványok feleszmélnek, Jézus eltűnik. Az előbb még velük volt, az előbb még beszélgettek és mikor felismerték Őt arról, ahogyan a kenyeret megtörte, eltűnt a szemük elől.

Az emmausi tanítványok még abban az órában útra keltek, hogy visszatérjenek Jeruzsálembe. A 12 km-es utat még egyszer megteszik! Ez is mutatja, mennyire fontos volt számukra a Jézussal való találkozás. Pedig éppen azért marasztalták Jézust, mert lement a nap és féltették a sötétől, a veszélyektől, a vadállatoktól, a rablóktól. Most pedig mindez nem számít. Bizonyára azért, mert érzik, hogy Jézus velük van. Nem bírtak magukkal az örömtől, nem fért bennük az örömhír, sürgette őket a mondanivaló. Meg akarták osztani a többi tanítvánnyal: Jézus feltámadt! Most már látják, hogy igaz az, amit asszonyi fecsegésnek vélték.

Kedves Testvérek! A Feltámadott Úr mellénk is odaszegődik, hogy kibeszélhessük magunkat előtte. Amikor már nem bírjuk tovább magunkba fojtani titkainkat, kérdéseinket, kételyeinket, akkor el kell mondanunk Neki. Jézus meghallgat bennünket, mert van ránk ideje. Megtörténhet újra a csoda, amit átéltek az emmausi tanítványok: Jézus felfedi kilétét.

Jézus betér hozzánk, hogy megvigasztaljon és örömet adjon. Ő most is mellettünk van, csak fel kell ismernünk Őt. Jézus Krisztus az ajtó előtt áll és bebocsáttatásra vár. De a bűn is az ajtó előtt leleselkedik és ránk van vágyódása. De amíg Jézus magát töri meg értünk, addig a bűn minket tör meg. Éppen ezért ne a bűnnek, ne a gonosznak engedjünk, hanem Jézus Krisztusnak, aki önmagát adta értünk! Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Húsvéti találkozás

Alapige: János 20,15–16

Bibliáolvasás: János 20,11–18

Testvéreim, bizonyára meghökkentek, ha úgy kezdem ezt a húsvéti igehirdetést, hogy nincs feltámadás. Nem igaz, hogy Jézus legyőzte a halált. Soha senki nem jött vissza a temetőből – hiszen ezt halljuk gyakran szélteben-hosszában. Akkor miért ámituk magunkat, hogy ez a romlandó hústest egyszer még visszajön a temetőből. Nem hazugság ez? Vajon nem ezzel ámitják a papok kétezer éve a világot? Nézzünk nagyon őszintén a szívünk mélyére. Nem ezt mondja a szíved? Nos, miért mondom ezt?

Egyszer egy lelkésszel utaztam, aki nyugdíj küszöbén állt. Majdnem negyven éven át szolgált. Szóba jött a feltámadás. Azt mondta nekünk, két kezdő fiatal lelkésznek: Kedves fiúk, nem hiszitek talán ezt a butaságot? Feltámadás? Mi megrökönyödve viszakérdeztünk: no, de bátyám, miről prédikált évtizedeken át húsvétkor és a temető-kertben sok sírhant mellett? Jaj, az nem probléma, gyerekek. Ráüt az ember a hasára, s mond valamit a buta népnek. Aztán, hiszik vagy nem, az már mindegy.

Igen, testvérek, ez a valóság. Szeretnék egyszer egy kérdőívet kiosztani köztetek, azzal az egyszerű kérdéssel: hiszed-e, hogy Jézus feltámadt, s egyszer te is feltámadsz, avagy nem. Ha nagyon őszinte lenne a válasz, biztos, hogy nem kevesen azt írnák: nem hiszem, hogy van feltámadás. A temetőben mindennek vége.

Nos, ha nem lenne feltámadás, ha Jézus nem élne, akkor miért vagyunk mi ma együtt? Ó, hát, ugye, tavasz érkezik, kikeletre készülünk. Valamit ünnepelni kell. De, mi lenne, ha egyszer nem lenne tavasz? Mi lenne, ha soha nem olvadna ki a föld? Mi lenne, ha többé nem rügyeznének a fák? Mi lenne, ha nem sarjadna a fű? Mi lenne, ha nem vethetnének többet? Ugye, tudjuk, mi lenne. Vége lenne az életnek a földön. Belefagyna a soha ki nem engedő télbe az egész mindenség.

Elképzelhetetlen? Valószínűtlen? Igen, azt mondjuk. Mert, ha most még didergünk is a tavasz késése miatt, de tudjuk, azért lesz még nyár, lesz még virág, lesz még termés. Hisszük! Miért hiszed ezt? Azt mondd, mert ezt már láttad, mert tavasz után jött a nyár. Persze, akkor miért hinnéd a feltámadást, ha azt soha nem láttad? De, ha csak azt hiszed, amit látsz, az nem hit. Akkor, valóban van-e okunk húsvétot ünnepelni? Nem szeretnék most teologizálni, testvérek. Hiába beszélünk mi papos módon, emelkedett stílusban a feltámadás dogmájáról. Nesze semmi, fogd meg jól – mondaná sok ember. Nincs mit hazavinni belőle, ebből nem élünk meg. Nekem több pénz kell, nagyobb nyugdíj, hatékony gyógyszer, meleg lakás meg, nekem tágasabb otthon, jobb autó kell. Mit kezdjek én a feltámadással? Abból nem élek meg. Attól még nem változott meg a világ.

Németországban történt, a 18. század végén: Nagy Frigyes porosz királynál egy gyülekezet tagjai bepanaszolták a lelkészüket. A panasz az volt, hogy a papjuk nem hitte a feltámadást. Azt kérték a királytól, váltsa le a papot. Akkor a királyok megtehették ezt. Elmosolyodtam, amikor olvastam ezt a történetet: vajon ma hány papot kellene lecserélni azért, mert nem hiszi a feltámadást? Aztán megfordítottam a kérdést: vajon hány gyülekezetet kellene lecserélni, mert nem hiszi a feltámadást? Tudjátok, mit válaszolt az illető király a gyülekezet küldöttségének? „Hát, ha a lelkész úr nem akar feltámadni az utolsó ítéletre, akkor maradjon a sírban fekvé.” Mit árul el a király válasza? Azt, hogy ő is hasonlóan gondolkozott, mint az a lelkész, akit a gyülekezete le akart cserélni. Mert a felvilágosodás eszméje akkor már erős volt. Voltaire, a neves francia filozófus hatása alatt voltak sokan, ez a király is. Ők nem hitték a feltámadást, az utolsó ítéletet. Ezek számukra elavult dolgoknak tűntek. Mit kezdjen ezekkel a felvilágosodás embere? – kérdezték sokan akkor. Hát, akkor mit kezdjen a 21. század embere ezekkel?

Nos, testvérem, hiszed, nem hiszed, hadd maradjunk annyiban, hogy a bibliai történetünk asszonyához hasonlóan mégis sírsz, mégis szomorkodsz gyakran. Mégis úgy állsz meg egy koporsó mellett, hogy nem tudod, hogyan tovább. Jön egy hirtelen halál, megrendülsz, eltöprengsz, nem kapsz választ gyötrő kérdéseidre: miért ilyen hirtelen? Miért ilyen kegyetlen halállal kellett eltávoznia annak a fiatalnak? Miért nem élhetett még tovább a társam, miért az a rideg, ijesztő mély sírgödör, ami mindenkit elnyel? Miért ilyen romlandó ez a test? Pedig úgy el tudunk gyönyörködni a szépségében, ugye, fiatalok? A görög kultúrában szinte imádatig mentek a testkultuszban. Gyönyörű szobrokat készítettek. Persze, mindig a fiatal, életerős embereket mintázták meg, nem az öreg, megroskadt totyogókat. A mai reklámok is izmos, erőteljes sportolókkal vannak tele. Öregeket már nem reklámoz senki. Ők már az elmúlás jegyeit hordják magukon. Úgy teszünk, mintha egy fiatal nem hordaná magán ugyanezeket a jegyeket. Mert még nincs ránc, mert még gyorsabb és ruganyosabb a járás? Ne felejtsd el, akkor is az elmúlásra vagy ítélve.

Testvérek, ezek láttán előbb-utóbb fel kell tenned a kérdést: miért állsz meg tehetetlenül, földbe gyökerezetten egy koporsó, egy sírhant mellett, a kedvesed halálos ágyánál? S miért szorul el a szíved, s miért lábad könnybe a szemed, s miért vagy továbbra is vigasztalan, pedig már rég el kellett válnod tőle, s te még mindig nem tudtál elszakadni tőle?

Ez történik húsvét hajnalán is abban a temetőkertben, ahol Mária sír. Ott van már Jézus sírjánál. Benéz. Látja, hogy nincs ott a sírkő, üres a sír, biztos elvitték a holttestet. Élő Krisztusa nem volt már nagypéntek óta. Bőven kisírhatta magát harmadnapra. Most már halott Krisztusom se legyen? Még annyi sem, amihez zarándokolnék naponta a temetőkertbe sírni? Hát már ennyi se jusson nekem? Végül is mindnyájan temetőjáró emberek vagyunk. Van, aki olyannyira, hogy társának halála után kispadot készít a sír mellé, s minden nap ott ül s magába roskadva sír. Vagy olyannyira nem tudja elfelejteni

sok mulasztását sem, hogy úgy tesz, ahogy egyik budapesti lelkész írta le. Egyik temetésén, ahogy behantolták a sírt, a férj hatalmas virágkoszorút visz a felesége sírhantjára, száz gyönyörű szegfűből készült a koszorú, s a szalagon ez a rövid felirat: „Bocsáss meg!” Csak hogy ez már késői bocsánatkérés. Hamarabb kellett volna!

Sokszor ezért sír a szív. Akkor is, ha már érett korban tér a társ a koporsóba. Akkor már hiába a nagy virágkoszorú. Kolozsvárt ellopják azt is a sírról. Vigyed egyenként, szálanként, száz napon át, amíg él. Annak örülni fog, mert érzi, hogy szereted. A késői bocsánatkéréssel már semmit sem oldasz meg. „Több virágot az életem útjára, mert a síromra már hiába” – mondta egy költő. Olyan jó lenne már másként járni a temetőbe.

Mi történt ott húsvét hajnalán a sírkertben? Ott sírt egy asszony, mert valakit elvesztett. Mindennapos, emberi jelenet. Az asszonyok könnyebben sírnak, mint a férfiak. De a férfiak szíve is tud sajogni, még ha kevesebb könnyet hullatnak is, vagy nehezebben tudják kifejezni fájdalmukat. Inkább magukba, vagy netán az italba fojtják. Vagy agresszióban tör ki végül a felgyúlt keserűség, harag, fájdalom és veszteség. Konok makacsságban, bezárkózottságban sűrűsödik a fájdalom, s nem értjük, miért nem működik a társas élet. Ez is egyféle sírása a léleknek. Ismerek olyan férfit, aki soha nem veszekedik a feleségével. De, amikor megharagszik a társára, két hétig egy kukkot sem szól hozzá. Kimegy a konyhába ebédre, vacsorára, egy asztalnál étkezik a feleségével, de egy szót nem szól közben. Miért? Mert a férfit őnagysága most haragszik. Ja, hogy miért haragszik? Valami semmiesség nem tetszett neki, nem úgy tett a felesége, ahogy ő azt elképzelte. Sokszor a feleség ki sem tudja találni, miért haragszik a férje. Nyilván, mert kemény a szíve, üres a lelke. Nem ismeri a feltámadás erejét, ami lélekben őt új életre támasztaná.

Hadd kérdezzek, testvérem: miért sírsz gyakran, miért keserű a szíved? Miért lehagolt az életed? Miért van annyi depressziós, annyi életunt ember a fiatalok sorában is? Miért van annyi céltalanul ögyelgő fiatal manapság? Miért nem ismered életed értelmét és célját? Mert úgy hiszed, elvették még mielőtt megkaptad volna azt, aki vagy ami az életnek tartalmát és célt adott volna. Mária is ezért sírt. Pedig valaki örül annak, ha Isten halott. Nietzsche, a német filozófus ezt hirdette. Sokan ujjongtak is erre a gondolatra. Már korábban, a francia forradalom élvezői, a 18. század végén az ész győzelmét ünnepelték a hit fölött. A felvilágosult emberi koponya győzelme az érzélgős szív fölött. Mi lett a folytatása ennek a kétes győzelemnek? A teljes erkölcsi bukás. A párizsi Notre-Dame székesegyház oltárára egy meztelen nőt fektettek föl. Kikiáltották az ész istennőjének. Ott táncoltak, tomboltak körülötte az ész győztesei. Elszabadult a pokol. Az erkölcstelenség, a testiség diadalt ült az eszme fölött, az anyag a lélek fölött. S látjátok, ennek nyomán hova jutott a világ? Ma már nem érték az élet. Ma már olyan könnyen tömeges pusztításokra is képes az ember, minden lelkiismeret-furdalás nélkül. Ma már szalonképessé tettük a sorozatgyilkosságot is. Ezzel eteti a tévé a gyermekeket is minden este. S meg se rebben már a gyermek szeme annyi vér láttán, hisz ez mindennapos, már megszokott. Hol van itt már a lélek? Hol van már Isten győzelme?

Kányádi Sándor így vall erről: *Ültem az Isten sírján, / megkönnyebbültem, / enyém a lelkem, s irhám, / megmenekültem.* Mert, ha nincs Isten, akkor én a magamé vagyok: a lelkem, az irhám is, a pénzem és az időm is, az erő is, a testem is az enyém, azt teszek vele, amit akarok. Azt hitte az emberiség, hogy megkönnyebbülve felszusszanhat, ha megöli Istent, sírba dugja Krisztust, lepecsételi a sírját, öröket rendel oda, hogy többé ki ne jöjjön onnan. Bele ne kontárkodjon az életünkbe, ránk ne kérdezzen, le ne leplezze szomorúságunk mélységes okát. Ne legyen ki szembesítsen bűneinkkel, ne legyen ki megmondja, milyen aljassá vált az ember. Ezért akarja az ember lepecsételt sírba dugni Istent, hogy aztán diadalittasan ünnepelhessen, akár részegeskedve, vagy éppen paráználkodva is.

De az idézett költőnk, Kányádi azt írja tovább: *fölälltam, s visszarogytam, / nem volt ahová mennem, / erőm se volt, / a harcban megöregedtem.* Mert, jaj, ha nincs élő Krisztus, hová menjek vigaszért? Ha nincs feltámadt, győztes Krisztus, hogy legyen húsvét? Esetleg szokásból eljövünk a templomba, jövő húsvétig úgysem jövünk többet. Pedig ezt a templomot nem a papnak építették. De sokan azt mondják: menjenek csak oda a nagy bűnösök, nekik van mit leimádkozniuk, van miért úrvacsorázzanak, én jó ember vagyok. Én a jóságomat megmutatni jövök, évente kétszer, ezt aztán méltányolja csak Isten, írja fel, s ne kifogásolja, ha máskor nem lát engem itt.

Nos, hát így néz ki sokszor a mi keresztyénségünk. De akkor, hadd kérdezzelek: miért nem mersz mégsem felemelt fejjel, dacos büszkeséggel szembenézni életed nyomorúságaival, erőtlenségeddel, tehetetlenségeddel, tanácsstalanságoddal, az elmúlással s a halállal? A temetőben járva kriptákat lehet látni. Kíváncsi emberek néha bekukucskálnak, mit lehet látni odabent. Egyik költő így viszi tovább ezt a képet: Néha megpróbál az ember benézni a kripták ablakán, a szelelőlyukon, s mintha arcodba fújna a halál. A kriptaszag, az áporodott levegő, a halál ridegsége szemedbe csap. Visszahőkölsz, s kirohansz a temetőből, futsz vissza az életbe, remélve, hogy az élet jön veled szembe. S közben csak a nyüzsgést látod, a kapkodó emberek tömegét, annak a sodrása elkap, és sehol a nagybetűs Élet, aki szembejönne veled, aki rád kérdezne gyöngéd szeretettel, nagy együttérzéssel, mint Jézus Máriára: asszony, miért sírsz?

Vajon történt-e már mégis veled ilyesmi, hogy szembejött veled a Feltámadott valamilyen formában? S azt átélted-e már, hogy személyesen megszólított az Ige által? Júlia, István, Józsi, miért sírsz, miért nincs békességed? Kedves fiatal barátom, miért nincs örömed? Fiatal vagy, szép vagy, előttd az élet. Még sincs semmi remény a szívedben. Jaj, hát az iskola elgyötört, a vizsga olyan nehéz, talán megbukom, ki tudja, bejutok-e az egyetemre, s ha elvégzem, talállok-e munkahelyet? A nagyvilágnak kell nekiindulni, ki tudja, hol fogok kikötni: Kanadában, Olaszthonban vagy másutt? Hol kössek ki, mit tegyek, merre menjek, hol jön velem szembe az élet, hogy felkínálja nekem a jó lehetőségeket? Csakis ott, ahol Jézus Krisztus megjelenik. S csakis azoknak, akik nem hűvös ésszel boncolgatják az ő érkezésének titkát.

Márpedig mégiscsak kellett történnie valaminek az első húsvétkor, hát csak nem buggyant meg annyi pap, aki mind erről a feltámadásról beszél ilyenkor. Csak nem zsongott be mindenki, aki húsvét hajnalán világszerte a templomokba igyekszik, pedig tudják, hogy csak Jézus feltámadásáról fognak hallani. Mondhatnánk ehelyett valami újat? Régi ez a feltámadás-üzenet. Ezzel kell újra szembesülni, akarva-akaratlanul. Vagy beszéljünk egyébről? Például a Forma-1 verseny eredményeiről? Több örömhír lenne ebben? Ha azt mondaná valaki, milyen izgalmas volt ma éjjel a monte-carloi kaszinó műsora, vajon ez a hír jobban földobna?

Testvérek, legyünk őszinték! Nekünk kell az élő Krisztus. Kell valaki, aki nagyobb a halálnál, az elmúlásnál. Nekünk kell valaki, akinek más teste van, mint a miénk.

Nos, ilyen más testben jelent meg Ő Máriának, ezért nem ismerte fel első látásra. Azt hitte, hogy a kertész. Ha te vitted el őt, mondd meg, hova tetted, s én megyek s elviszem őt. Szegény Mária, azt hitte, hogy el tudja cipelni Krisztus holttestét. Mit ért volna vele? Egy hullát ölelgetni? Testvérem, akinek nincs húsvéti Krisztusod, tudd meg, hogy csak hullát ölelgetsz. Valamilyen vallásos élmény megmerevedett a kezedben, a szívedben, az agyadban, s ha csak annyit ölelgetsz, hullamérgezést kapsz.

Sok hullamérgezett vallásos ember van, akinek soha nem volt még ujjongó öröme, mert nem támadt még fel benne Krisztus. Nem elég nekünk arról beszélnünk, hogy akkor, ott valahol egy sírkamrában megtörtént a csoda. Ennél több kell: vagy most itt bened, vagy sehol nem támad fel. Ha nem benned, most és itt, akkor hiába támad fel más-

ban, attól neked még nem lesz húsvéti örömed. Akkor tovább fogsz menni úgy, hogy félni fogsz az elmúlástól, a haláltól, nem lesz vigaszod egy temetés után, tovább fogsz menni úgy, hogy remegsz a holnaptól, mert látod annak bizonytalanságát, és tovább mégy majd úgy, hogy nem tudsz mit kezdeni bűneiddel, adósságod tudatával, s ennek rettettené fojtogat majd ezután is.

Dsida Jenő mondja a *Húsvéti ének* c. versében: *Te kegyelmet mindig oszthatsz, / Feltámadtál s feltámaszthatsz, / hogyha én is akarom.* Hiszed-e, hogy Ő mindig oszthat kegyelmet? Hiszed-e, hogy feltámadt és feltámaszthat, ha te is akarod. S miért ne akarnád? Mit veszíthetsz vele? Valaki kicsúfol majd, ha hiszed a feltámadást? Na, ezt a pap jól meggyőzte! – mondhatja esetleg valaki. Ez bevett egy kétezer éves maszlagot. Hát ezért mentél te a templomba? Elment az eszed? Nem lett volna jobb ma kimenni kirándulni, a barátokkal egyet sörözni, velük ünnepelni? Sokan így tesznek. De, te mit keresel húsvétkor a templomban? Én hiszem, testvérem, azt a Krisztust, aki szembe jön veled s velem, aki feltámadt és feltámaszthat, ha akarod, s én hiszem, azért vagy te is velem együtt ma itt, mert akarod. Mert elég volt a reménytelenségből, a kétségbeesésből, elég volt a bizonytalan keresésből, elég volt a lehangolt ábrázatból, a megtört tekintetből. Itt az ideje feltámadni, Vele együtt! Ámen.

A túlvilág

Van egy kis könyvecske, amelynek ez a címe: *A túlvilág*, és a benne foglaltak megkapóan tárják az olvasó elé a feltámadást és az új életet. Az író allegóriában (képletes beszéd) adja elő egy kicsiny féregnek a tapasztalatait. Ez a kis rovar egy virágzó mező közepén fekvő tóban élte a maga életét, és rendkívül szerette volna tudni, hogy milyen lehet az a világ, amely azon a körön túl létezik, ahol ő élt. Hiába ostromolta kérdéseivel a halakat, amelyek ugyanabban a tóban tartózkodtak, ahol ő; sem a halak, sem a rákok, sem másvalaki (vagy másvalami) nem volt, aki közelebbi felvilágosítást tudott volna adni neki; és általában nem ismert senkit és semmit, aki égető tudásszomját csillapította volna vagy választ tudott volna adni kérdéseire. Ismeretkőre nem terjedt túl a tó világán, s ez nagyon bántotta őt.

Lassan-lassan azután egy csodálatos ösztön és törekvés erősödött a kis teremtményben, amely arra irányult, hogy a létkörén túli világba jusson, oda felemelkedjék. Összehívta barátait és sors társait. Azután közölte velük, hogy el fogja hagyni őket, mert elszánta magát arra, hogy magasabb régiókban fogja az életét folytatni; megígérte azonban az ott maradóknak, hogy a túlvilágból visszajön, s akkor majd el fogja mondani, milyen az ismeretlen világ, hogy néz ki az, ami a vízen túl van. E szavak után eltűnt a szemük elől, szárnyra kelt – mert közben kifejlődtek a szárnyai –, és felrepült a magasba. Igen, a nyomorult kis féreg szárnyakat kapott és fényes, csillogó szép ruhát, és mint könnyű, játsszi pille boldogan repkedett ide s oda a tündöklő napsugárban, miközben aranyos, ezüstös és sokszínű szárnyairól élénken ragyogtak vissza a sugarak. Boldog és pompás állapotában sem feledkezett meg a tó vizében élő sorstársairól, sőt igyekezett teljesíteni ígéretét. Megkísérelte, hogy valahogyan érintkezésbe jusson velük, de legfontosabb végtagjai, a szárnyai akadályozták meg ebben, mert nem tudott velük a vízbe alámerülni, még csak leszállni sem tudott a vízre, mert ha nedvesség érte őket, azonnal felmondták a szolgálatot. Ott kellett maradnia a levegőben, amely most már nélkülözhetetlen életeleme lett. Nem maradt más hátra, mint hogy várjon bizalommal arra az időre, amikor volt sorstársai is levetik féreg-testüket, magukra öltik a csillogó, fényes ruhát, és meglíbbentik erős szárnyaikat, amely odaviszi majd őket, ahova akarják... kivéve a mocsarat és a sötétséget.

Hozzá tartozóink és kedveseink szeretete, akik már átmentek egy magasabb régióba, nem csökkent, nem is szűnt meg velünk szemben azzal, hogy nem tudunk egymással érintkezni. Ott várnak bennünket a Mesternél, míg eljön az a várva várt óra, amikor feltámadott, dicső testben egyesülhetnek mindazok, akik egymást és különösen az Úr Jézust szerették.

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Aki haragszik az ő atyafiára, méltó az ítéletre

Alapige: Máté 5,21–26

Az ige megértéséhez

orgidzomai = *haragudni (tartósan), dühösnek lenni. Jogos a király haragja a királyi menyegző példázatában (Mt 22,7), de a tékozló fiú történetében az idősebb testvér haragja alaptalan (Lk 15,28). Jézus a Hegyi Beszédben határozottan tiltja a haragot, az Újtestamentum ebbe az irányba mutat. Az Ef 6,4 megtiltja az atyáknak gyermekeik ingerlését. A Jakab 1,19-ben ezt olvassuk: „Azért szeretett atyámfiai, legyen minden ember késedelmes a haragra.” Ha pedig valaki mégis haragra lobbán, tartsa magát az Ef 4,26-hoz: „Ám haragudjatok, de ne vétkezzetek, a nap le ne menjen a ti haragotokon.” A harag kiszakít a közösségből, és az ördögnek ad helyet (Ef 4,27). Képtelenség imádkozni haragvó lélekkel. „Akarom pedig, hogy imádkozzanak harag és versengés nélkül. (1Tim 2,8) A harag tehát bűn (Ef 4,31; Kol 3,8). Az ember haragja miatt „jő az Isten haragja az engedetlenség fiaira” (Kol 3,6; Ef 5,6).*

Olykor a haragnak is helye van, korlátozottan, az Isten haragja iránti szolidaritásból. Erről a szolidáris haragról olvasunk az adós szolgál (Mt 18,38) és a királyi menyegző (Mt 22,7) példázatokban. Ahol csorbul Isten dicsősége, ott „szent” a harag a farizeusokkal (Mk 3,5), Péterrel (Mt 16,23), a jeruzsálemi templom pénzváltóival és galambárusaival (Mt 21,12; Jn 2,14–16) szemben. A felsőbb hatalmasság „nem ok nélkül viseli a fegyvert: mert Isten szolgája, bosszúálló a haragra annak, aki gonoszt cselekszik” (Róm 13,4–5). A felsőbbség csupán Isten szolgájaként gyakorolhatja az egyedül Isten számára fenntartott haragot: „Adjatok helyet ama haragnak, mert meg van írva: Enyém a bosszúállás, én megfizetek, azt mondja az Úr.” (Róm 12,19) A felsőbbség haragja a szolgálat részeként megengedett.

raka = ostoba, balga, esztelen, szó szerint „üres fejű” Luther „Nichtsnutz”-nak fordítja, azaz semmirekellőnek, mihasznának, Schniewind „Dummkopf”-nak, azaz ostobának, tökölkőnek. A raka az ártalmatlan „szamár” szitokszavunkhoz hasonló, arám eredetű szitokszó, mely csak egyszer fordul elő az Újtestamentumban. Megfelelője a héber riq.

mórosz = bolond, idióta. A revidiált Luther szövegben „istentelen bolond”-ot jelent. A szó egyértelmű jelentését támasztja alá a Zsolt 14,1: „Azt mondja a balgatag az ő szívében: Nincs Isten. Megromlottak, utálatosságot cselekedtek, nincs, aki jót cselekedjék.” Jézus az ilyeneket, azaz a tőle elzárkózókat nevezi bolondoknak, azaz istentelenekeknek. Ez a drasztikus szitokszó a raka-val együtt Jézus idejében a legelterjedtebb hétköznapi szitokszó. Aki a másikat bolondnak, azaz istentelennek nevezi, méltó a gyehenna tüzére.

geenna = ge Hinnom, azaz a Hinnom völgye, Jeruzsálemtől délre, a végítélet helye. Gai = völgy. A királyok korában a Moloch kultikus helye. Aki haragjában odáig ragadtatja magát, hogy a másikat bolondnak, azaz istentelennek nevezi, méltó a pokolra, azaz a gyehenna tüzére. A Hinnom völgyében bemutatott pogány gyermekáldozatok lángjai messze ellátszódtak. Innen a gyehenna tüze. Kálvin szerint a „Hinnom völgyét valami-

kor az istentelen babona tette hírhedt helyé, mert ott áldozták fel a pogányok csecsemőiket a bálványoknak. Ezért azután a szent férfiak, hogy minél gyűlöletesebbé tegyék e bűnös istentelenséget, a pokol helyett használták. Krisztus idejében nem is igen hívták másként a poklot. Az eredeti kiejtéstől kissé eltérő szóval: gyeheennának hívták.” Az igazak a Sion hegyi templom felé menetelnek, az istentelének a Hinnom völgyébe, ahol nincs kapcsolat Isten és ember között. A Mk 9,43 szerint ez az a hely, mely távol van Istentől. Ide jutnak, akik másokat kárhoztatnak.

diallasszomai (katalasszo) = kibékülni, kiengesztelni, megváltoztatni a sértett érzelmét és gondolkodásmódját. Tágabb értelemben az elrontott helyreállítását is jelenti. Jelöli az embernek emberrel (1Kor 7,11) és Istennel való megbékélését, az ő Fiának halála által (Róm 5,10). A sértett kiengesztelése nem érdem, Isten ajándéka (dóron) nekünk (Róm 5,11) és a világnak (2Kor 5,19). Mi csak elfogadjuk, a megbékélés alanya Isten. Én csak eszköz vagyok a megbékélésben, mely a közösség együttélésében valósul meg. „Mert ő a mi békességünk, aki egyé tette mind a két nemzetséget és lerontotta a közbevetett választófalat.” (Ef 2,14) Ebben a közösségben, bár születésünktől fogva különbözünk egymástól, zsidó és görög, szolga és szabad, gazdag és szegény, Istennel és egymással mint megbékéltek élnek (Gal 3,28). Ezért valóságos skandalum a megosztott keresztyénségen belül a vitakozó egyház, a konkuráló misszió, fehérek és feketék szeparált gyülekezete. Mindez azt mutatja, hogy a keresztyének mind a mai napig nehezen értik és kevésbé veszik komolyan a megbékélés evangéliumát. Holott a keresztyén gyülekezet feladata a „békéltetés szolgálata” (2Kor 5,18). Ezt nem elég hirdetni, cselekedni kell. Miként? Úgy, mint Jézus, aki leült a vámszedőkkel és a bűnösökkel, aki pártját fogta a szegényeknek, éhezőknek, elesetteknek, aki lebontotta az egymástól elválasztó korlátokat Isten és ember, hívő és hitetlen, jóllakott és éhező között. A keresztyén embernek is ez a feladata: lebontani a falakat az egymással ellenségesen szembenálló kapitalisták és szocialisták, gazdagok és szegények, szabadok és gettólakók, fehérek és színes bőrűek között. A megbékélés evangéliumának hirdetése olyan kétélű kard, mely nélkül nincs kiengesztelődés. Jézus követésében a megbékélés határozott fellépés a föld kárhoztatottjai mellett. A keresztyén ember nem vágyhat vissza „Egyiptom húsos faze-kaihoz”, neki a föld sójának kell lennie!

Prédikáció

Aki haragszik az ő atyafiára, méltó az ítéletre

Miért? Mert a harag rossz tanácsadó! Mert a harag a másik életére tör, annak pusztulását, eltűnését akarja, elvitatja tőle az élethez és a szabadsághoz való jogát. Dosztojevskijt szokásos sétája alkalmával leütötte a nyílt utcán egy részeg ember. Az író arra kérte a rendőrséget, hogy az időközben letartóztatott embert engedjék szabadon. Ennek dacára három hét múlva mégis beidéztek a nagy íróat a törvényszékre, ahol arra kérte a bírót, hogy engedje szabadon a tettest. „Rendben – mondta a bíró –, akkor csendháborításért és a közrend zavarásáért büntetem őt 16 rubelre vagy négy nap fogházra.” Dosztojevskij kiment a tárgyalóteremből, és várt a tettesre az ajtóban. Amikor az megjelent, immár a fogházör kíséretében, így szólt hozzá: „Nem haragszom rád, itt van 16 rubel, és fizesd ki a büntetést, hogy börtönbe ne kerülj.” Mennyire egybecseng, amit Dosztojevskij mondott és tett azzal, amit Kálvin mond igénk kapcsán: „Isten törvénye nemcsak a kezeket tartja féken, hanem a testvéri szeretettel ellenkező minden indulatot is, mintha ezt mondaná: akik megharagudtak, vagy gögösen bántak testvéreikkel, vagy szidalommal illették őket, azok gyilkosok. Mindaz, ami a szeretettel ellenkezik, erőszak nélkül is elegendő az örök halállal való bűnhődésre.” Jézus tőled is ezt a teljesen új ma-

gatartást várja. Az rendben van, hogy nem öltél meg senkit, de harag se legyen a szívedben, és ne kárhoztasd felebarátodat, mert az ő élete is Isten tulajdona, és egyedül ő rendelkezik élet és halál felett. Felebarátod élete olyan *határ*, melyet nem szabad megsértened, átlépned. Ne kövess el határsértést atyádfiával szemben! Vigyázz, mert a harag az élet kioltásának egyik forrása. Ezért, aki haragszik, annak nincs helye Krisztus gyülekezetében. Tudod mit jelent a te haragod? *Nemet* a másokra. És tudod, hogy mit jelent, ha megbékélsz? *Igent* a másokra. Minden haragnak két oldala van. Amikor haragszol, nincs jókedved, emészted magad és elkeseredsz, forr a lelked, neheztelsz a másokra, elhúzódsz tőle, sőt elszakadsz. Ez a haragod belső oldala, tünete. De haragodnak van egy külső oldala is: látszik rajtad, hogy rossz kedved van, dühös és izgatott vagy, ráförmedsz a másokra, keménynek és igaztalanak mutatkozol. Azt mondja igénkben Jézus, hogy így is lehet ölni. Luthernél olvassuk: „Ahány testrészed, annyi módon vagy képes ölni, történjen kézzel, nyelvel, szívvel, arckifejezéssel, szemmel. Akkor is ölsz, ha a szíved azt gondolja, hogy jobb lenne, ha a másik már nem is élne. Lehet, hogy a kéz nem mozdul, a nyelv hallgat, a szem nem lát és a fül nem hall, s mégis ölhet a szív, és halálos csapásra kész.” Anélkül, hogy kezet emelnél embertársadra, áthághatod a hatodik parancsolatot, azt, hogy „Ne ölj!” Azt olvassuk a Róma 4,12-ben, hogy: „Istennek beszéde megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait.” Isten a te haragtól feszülő gondolataidat és a te szívednek indulatait is megítéli. Nehogy azt hidd, hogy van jogos és jogtalan harag. Ha Krisztus tanítványa vagy, akkor számodra ismeretlen a harag. Ha pedig haragszol a szomszédodra, testvéredre, te tudod, hogy kire, ha csúnyát mondasz róla, gyalázod és rágalmazod, akkor nincs helyed Krisztus gyülekezetében, akkor elszakadtál tőle, és többé nem járulhatsz az ő felséges színe elé. Mert aki haragszik, arra ugyanaz az ítélet vár, mint aki megölte embertársát.

Én pedig azt mondom néktek. Mit is jelent? Azt, amit eddig hallottunk. Ő Isten Fia, és úgy is beszél, mint akinek hatalom adatott mennyen és földön. Ő nem semmisíti meg a régi törvényt, ő nem mond mást, mint az Atya a Sínai-hegyen. Ő nem ment fel a múltból örökölt törvényi kötelezettség alól, sőt megerősíti a régi törvényt, amely szent és nem változik a változó időben. „Én pedig azt mondom néktek”, hogy a testvér gyűlölete ugyanazt a büntetést vonja maga után, mint az emberölés. Mert Isten törvénye nemcsak a tettekre, de sokkal mélyebbre, a *tettek eredetére* tekint, a mögötte meghúzódó gonosz érzésekre és gondolatokra. „Mert a szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok.” (Mt 15,19)

Ne mondd, hogy ráka, azaz számár, esztelen ostoba, üres fej, semmirekellő és mihaszna. „Csak egy hirtelen kicsúszott szó”, melynek talán semmi jelentőséget nem tulajdonítasz, mégis azt jelzi, hogy nem tiszteled embertársadat, önmagadat pedig többre tartod és okosabbnak véled ő nála. Az ilyen és hasonló kicsúszott szavakkal a kevésbé intelligensnek és tehetségesnek vélt embert megalázóan *alábecsülöd*. Ostoba, számár jelző nemcsak arról árulkodik, hogy a saját műveltségedre büszke vagy, de arról is, hogy a kevésbé művelt embert semmibe veszed. A szociális feszültségek egy része a saját intellektus túlértékelésére vezethető vissza. Magyarországon az elmúlt két évtizedben, akinek más volt a véleménye, mint például a liberális SZDSZ-nek, azt egyszerűen „lemucsuaizták” és populistának bélyegezték. Vigyázz, mert gyalázkodó, lekicsinylő szavad olyan fegyver, mely sebeket ejt a mások lelkén. Tudatos gyalázkodással szíven ütöd a másikat, halálos csapást mérsz a lelkére, megfosztod *tisztességétől* és méltóságától. Ezek az ügyek, lehet, hogy nem kerülnek földi törvényszék elé, mint Izraelben a szinedrium elé, de hogy Isten ítélő széke elé kerülnek, azt maga Jézus mondja.

Ne mondd, hogy bolond! Izraelben ennél súlyosabb sértés és gyalázkodás nem is volt. Akire azt mondták, hogy bolond, azt *istentelennek*, kárhozatra méltónak, azaz po-

gánynak tartották. Az istentelen bolond nem számíthatott Isten országára. Az ilyen éréktelen volt. A bolond kifejezés olyan választófal volt, mely által a kegyesek teljesen elhatárolták magukat az istentelen bolondoktól.

Milyen könnyen kicsúszik a szánon az istentelen, pogány szó. Istentelen – mondjuk, mert nem jár templomba, mert nem járítja a gyermekét hitoktatásra. Pogány – mondjuk, mert nem kereszteltet, nem konfirmáltat. Milyen könnyen törünk pálcát mások felett. Jézus szerint a te fejedre hull az ítélet, miközben másokat istentelennek, pogánynak nevezel. „Mert amilyen ítélettel ítéltetek, olyannak ítéltettek.” (Mt 7,2) Egyetlen embert sem nevezhetsz istentelennek, senkit sem kárhoztathatsz a „gyehenna tüzeire”, azaz pokolra. Ha ezt teszed, saját magad ítéled örök kárhozatra (Jn 8,1–11). Jézus senkit sem kárhoztat, akkor te honnan veszed a bátorságot mások kárhoztatására? Ne tedd ezt! Jézus az ellenkezőjét várja tőled, azt, hogy soként ízesítsd meg a körülötted élők életét, a világ világosságaként, nem véka alá rejtve, hanem gyertyatartóba helyezve világíts azoknak, akik a házban vannak.

Előbb békélj meg, és csak azután vidd fel a te ajándékodat

„Ha azt mondja valaki, hogy: Szeretem az Istent, és gyűlöli a maga atyafiát, hazug az: mert aki nem szereti a maga atyafiát, akit lát, hogyan szeretheti az Istent, akit nem lát.” (1Jn 4,20) Ez az igénk üzenete! Kálvin szerint: „Bűnös dolog mindaz, amit Istennek felajánlok, *hacsak egyetértésben nem élünk* atyámfiaival. Semmi az, akiben szeretet nincs, még ha minden vagyonát a szegényekre költi is. Szóval Isten csakis azokat fogadja el és ismeri el fiainak, akik viszont *az emberek testvéreinek mutatják magukat.*” Te az vagy? Az emberek testvére?

Ajándékod, amit az oltárra viszel, az a te szíved, és *atyádfia* pedig az, akinek panaszra van rád, aki NEM-et mond az életedre, mert miattad érzi magát kárvallottnak. Hát mehatsz így a templomba ígét hallgatni és úrvacsorát venni? Ugye hallottad, hogy az ilyen ember „ítéletet eszik és iszik önmagának, mivelhogy nem becsülte meg az Úrnak testét”? Isten ellen vagy, ha még mindig nem rendezted megromlott kapcsolatodat atyádfiával. Lehet, hogy csak félreértett a te atyádfia, de az is lehet, hogy szándékosan bántottad meg. Gondolod, hogy ezek után is Istennek tetsző a te hitéleted? Hiszed azt, hogy ha megbántottad felebarátodat, máris hamissá tetted istentiszteletedet? Hiszed azt, hogy ameddig atyádfiának kifogása van ellened, addig Isten nem tekint az áldozatodra? Nem lehetsz te is Kain! Már szimplán az a tény, hogy van egy általad megbántott, megalázott, tisztességében megsértett felebarátod, akinek kifogása van ellened, már elválaszt téged Istentől. Jézus követésében istentiszteleted nem szakadhat el atyádfia szeretetétől, szolgálatától, az érette való kiállástól. Bonhoeffer 1935-ben, a zsidóüldözés közepette mondja: „Csak akik felemelik hangjukat a zsidókért, énekelhetnek gregorián énekeket!” Teljesen egyértelmű!

Mit kell hát tenned, hogy kiküszöböld az életedből ezt a tudathasadásos kettősséget? Azt mondja Jézus, hogy *előbb menj el és békélj meg* atyádfiával. Ha tudod, hogy az ő szívében harag van irántad, kifogása van ellened, mert megbántottad, először hozzá menj, engeszteld ki, békítsd ki, *beszéljétek ki* az esetet, és csak azután indulj a templomba ígét hallgatni, úrvacsorát venni. Teljesen egyértelmű, amit Jézus mond. Míg ki nem engesztelted atyádfiát, addig az imádságod is, az istentiszteleted való részvételed is céltalan, sőt nem kívánatos. Jézus nem eltörli, hanem megerősíti a régi törvényt: „Mert szeretetet kívánok és nem áldozatot.” (Hós 6,6) A Krisztus követésében új sorrendet kell betartanod: először megbékélés, és csak azután istentisztelet. Ez az út nehéz út, mert az atyánkfia előtti megalázkodás és szégyenkezés köveivel van kirakva. De csak ez az út vezet „megfeszített testvéredhez”, Jézushoz, csak ez az út a teljes kegyelem

útja. Ezen az úton testvéred szolgálata és istentiszteleted már nemhogy nem szakad el egymástól, de a kettő egy és ugyanaz. Jézus is ezt az utat járta: előbb kiengesztelte az ő testvéreit az Atyával, és azután felvitte ajándékát az oltárra, életét a keresztre.

Mit kell hát tenned? El kell indulnod a másik felé. Nem neki feléd, ne erre várj, hanem elsőként neked, feléje! 1979-ben Teréz anya egy újabb konventet akart megszervezni Essenben. Meg is kérdezték tőle: „Mit tehetnek az ön testvérei egy olyan nagy német városban, mint Essen?” Erre ő így válaszolt: „Egyszerűen itt akarunk lenni, egyelőre. Semmi mást, *csak itt lenni*, mint New Yorkban, Rómában, Kalkuttában. Tudja, kezdetben én is azt hittem, hogy az embereket ki kell oktatni, de később rájöttem, hogy az én feladatom szeretni. Mert a szeretet annyi, mint ott lenni a másik mellett, ez pedig a kiengesztelés, a kibékítés és a megtérítés útja.” Mit kell hát tenned? Elindulnod, ott lenned, szeretned! Csak így tudod atyádfiát kiengesztelni, kibékíteni, megtéríteni. E nélkül mit sem ér az áldozatod, amit Isten oltárára viszel.

Hamar, míg az úton vele vagy

„Légy jóakarója a te ellenségednek hamar, amíg az úton vagy vele.” Még tart a kegyelmi idő, még él a testvéred, még együtt járhatsz vele az úton. Még kedvében járhatsz, még megbocsáthatsz, megbékélhatsz, tartozásaidat még visszafizetheted, testvéreid adósságát még elengedheted. Jusson eszedbe és figyelmeztessen Dsida Jenő Házsongárdi sírfelirata:

„Megtettem mindent, amit megtehettem,
Kinek tartoztam, mindent megfizettem,
Elengedem mindenki tartozását,
Felejtst el arcom romló, földi mását.”

Mert eljön az óra, amikor már túl késő lesz. Ma még kegyelem, hogy jóakarója lehetsz ellenségednek, kedvében járhatsz atyádfiának, jogait tiszteltben tarthatod, iránta megengedő lehetsz és megbékélhatsz. Ez az út igaz, hogy az önmegtartóztatás útja, a kereszt útja, de ezen kell járnod, mert ez a szeretet útja, a „megfeszített szeretet útja”, a Jézus útja. Ezen az úton teljesedik be a törvény és a próféták. Ezen az úton vagy útban az örök bíró felé. Útközben kell ellenségedet barátoddá tenned! Nemcsak a kiontott vér, de a jogtalanság és az igazságtalanság is az égre kiált. És ott azzal a mértékkel mérnek neked, amellyel te mértél itt (Lk 6,38). Ma még kinyújthatod a kezed, holnap talán már késő.

„Ha elkéssel, mi lesz veled?
Hogy mented meg a lelkedet?
Lezárul a kegyelmi út,
Lelked örök halálba jut.

Elszáll a perc, az életed:
Ma még, ha jössz, elérheted.
Ne késs tovább, ne várj tovább:
Ma kérd Atyád bocsánatát!”

(MRÉ 474. ének)

Mikor? Még ma, még mielőtt a bíró kezébe, onnan a poroszló kezébe, s onnan a tömlőcbe kerülnél Jézus példázata szerint. Mert ha elkéssel, atyádfia vádlóként lép majd fel ellened az örök bíró előtt.

És mi történjen akkor, ha atyádfia, akivel még együtt jársz az úton, nem akar megbékélni veled, ha minden jóakaratom kudarcba fulladt? Ragadd meg az utolsó alkalmat és lehetőséget is. „Ha lehetséges, amennyire rajtatok áll, minden emberrel békességben éljetek.” (Róm 12,18) Ha így sem koronázza siker fáradozásaidat, akkor várj csendben, ahogy illik Isten gyermekeihez, dühkitörés, önmarcangolás nélkül. A többit bízd Istenre. Lehet, hogy még érnie kell az ügynek. De a kudarc láttán bosszút ne állj! Istené a bosszúállás, és nem a tiéd. A tiéd a bűnbánat és az imádság, Krisztusé a megfizetés, az utolsó fillérig. Nem te fizetsz meg, akinek nem sikerült ellenséged jóakarójának lenni, hanem Jézus fizetett meg vére hullásával, hogy helyreállítsa azt, ami elromlott és egybekösse azt, ami elszakadt. Övé a dicsőség örökkön-örökké. Ámen.

Ajánlott irodalom

BONHOEFFER, Dietrich: *Nachfolge*. Gütersloh 2008.

GIRGENSOHN, Herbert: *Die Bergpredigt*. Witten 1962.

HOFFSÜMMER, Willi: *Kurzgeschichten für Gottesdienst, Schule und Gruppe*. Mainz 1990.

KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk, Lukács összhangba hozott evangéliumához*. Székelyudvarhely 1939.

REMMERS, Arend: *Die Bergpredigt*. Ulm 1997.

RIENECKER, Fritz: *Das Evangelium des Matthäus*. Wuppertal 1994.

SCHNIEWIND, Julius: *Das Evangelium nach Matthäus* NTD 2. Göttingen 1950.

THEOLOGISCHES BEGRIFFSLEXIKON ZUM NEUEN TESTAMENT. Wuppertal 1971.

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter

A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára

Jézus és a házasságtörő nő

Alapige: János 8,1–59

Ő nem ezt mondta: Szeretném, ha a világ világossága lennék, vagy: Akarok a világ világossága lenni, vagy: Szeretnék a világnak valamicske világosságot hozni, hanem ezt mondja: „Én vagyok a világ világossága!” (12. v.) Tehát itt tényről van szó. Igen, ő a Világ Világossága. Sőt, amikor az Úr ezt a magasztos kijelentést teszi, ereje máris működésbe lép. Ahogy a király, amikor elfoglalta a trónt, uralkodni kezd, úgy kezd az Úr e kijelentésével: „Én vagyok a világ világossága” – világítani. Valósággá vált az, ami a negyedik evangélium első fejezetében olvasható: „A világosság a sötétségben fénylik.” (5. v.) Máris bizonyosságok vannak arra, hogy világít és milyen erővel világít! Gondoljunk Jézusnak Nikodémussal való beszélgetésére, a Jákób kútjánál történt eseményekre, a Betesda tavára. Ilyen bizonyító esemény ez is, a farizeusokkal és a házasságtörő nővel, aki nyomós okok miatt került a fejezet élére. Jelenítsük meg röviden azt, ami történt.

Jézus a külső udvar bejáratánál ül, ott, ahol az áldozati perselyek állnak, és tanít. Egyszer csak durva menet zavarja meg. Írástudók és farizeusok egy asszonyt hoznak eléje, aki házasságtörést követ el. Különösen súlyos eset. Mózes törvénye erre megkövezés általi halált szab ki. A szerencsétlent körülhurcolják a hallgatók félkörében, kéjesen kitergetik a bűnös tett részleteit, és ekkor megkérdik Jézust: Mit szól ehhez az esethez? Remélik, enyhén fog ítélni, ezzel a törvényt feloldja, s így lesz őt mivel vádolniuk (6. v.). Jézus engedi, hogy félbeszakítsák. Hallgat. Alább hajol és ír, jeleket a porba, mintha a dologgal egyáltalán nem törődne. Nyilván nem akar felelni, mivel látja, hogy csak lépre akarják csalni. Ellenfelei zavarral magyarázzák hallgatását. Sürgetik, válaszoljon. Jézus meg is felel nekik. Kiegyenesedik, a házasságtörő vádlóra tekint, és így szól hozzájuk: „Aki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ.” (7. v.) Majd újra lehajol, betűket ír a porba, nem is méltatja őket figyelmére. Mire kiszáradva újra feltekint, valamennyien eloldalogtak. Lelkiismeretükben találva érzik magukat. Mindenki elsomfordált. Utoljára már csak Jézus áll ott a középben – még mindig ugyanazon a helyen – és az a nő. Ami ezután következik, azt tudjuk.

Az, aki itt a templom bejáratánál tanít, valóban a Világ Világossága. Majdnem ijesztően hat ez a világosság. Mert ő először is MEGÍTÉL. Nem azzal az ítélettel, melyet az írástudók és farizeusok szemére vet, amikor ezt mondja: „Ti test szerint ítélték.” (15. v.) Ők aszerint ítélnék, amit szemük láthat és megállapíthat. Jézus ezt mondja magáról: „Én nem ítélek senkit, de ha ítélek is, az én ítéletem igaz.” (15–16. v.) Az ő ítélete felülről való. Annak a mindeneket látó szemével ítél, aki az igazságnak mérlegével mér. Amikor ítél, nem a személyre tekint, hanem a szívét nézi. Ezért az ő világossága „élesebb minden kétélű fegyvernél, és elhat a szíveknek és a léleknek, az ízeknek és velőknek

megoszlásáig, megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait” (Zsid 4,12). Annak a férfiúnak, akinek tekintete a ruhán is áthatol, joga van ezt mondani: „Ti innét alól valók vagytok, én onnét felül való vagyok; ti e világból valók vagytok, én nem vagyok e világból való.” (23. v.) Az Üdvözítő egyetlen szóval sem szépíti az asszony tettét és cselekedetét. Ő bűnös. De a Krisztusból kiáradó világosság nemcsak rá, hanem a vádlóira is rávilágít. Ebben a világításban elhalványul erényük tiszta fénye. Az égen ragyogó nap a Világnak sok vétkét – éppen a legnagyobbakat – nem hozza világosságra. De Jézus, a Világ Világossága, előhozza. Mindent napvilágra hoz.

Minket az a veszély fenyeget, hogy a nevét harmadik személy szerepében tetszelgünk. Kéjelegtetjük szemünket az elvonuló farizeusokon és írástudókon. Nem veszítik észre, hogy ezzel a farizeusoknak ugyanazon helyét foglaljuk el, amelyet ezek a házasságtörő nővel szemben elfoglaltak? De vajon nem ezért van itt ez a házasságtörő nőről szóló jézusi történet, hogy a mi vasárnapi ruháinkon is átvilágítson a Világnak Világossága? Ez a világosság felfedi azt, amit ide rejtve hoztunk magunkkal. Nincs olyan ember, aki ne vétkezett volna valamelyik parancsolat ellen. Bizony, a Világ Világossága ezt is napvilágra akarja hozni. Szeretettel kérlek benneteket, ne térjete ki ezen átható világosság elől. Kérjük együttesen a mennyei Atyát, hogy ő maga világítson át rajtunk, ő maga fedje fel életünk rejlő, talán magunk előtt is ismeretlen vétkét, azokat a rejtett, legrejtettebb sebeket, amelyek miatt az életben sohasem tudunk vidámakká lenni. Ő maga állítson orcája előtti világosságba és ajándékozzon meg olyan szívvel, amelyik készségesen elfogadja azt.

Ez jellemzi a Krisztus követőit. Nem az, hogy ő egy naptól kezdve megszabadul a bűneitől, olyan értelemben, hogy nem vétkezik többé, hanem hogy attól a naptól kezdve, amikor Jézus közelébe került, többé nem tud megmaradni a bűnben, és a lelkiismerete megszólal, kínozza, veri, végül meggyőzi: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága.” (12. v.) Természetesen, egy pillanatig azok a farizeusok és írástudók is a Jézus világosságában látják magukat, de elmenekülnek előle, mint a nyúl, amelyik fél a fénytől, ha éjszaka a gépkocsi fényszórójába kerül. Nem szomorodik el a szívük, sőt, harag, lázadás, bosszúálló gondolatok támadnak bennük az ellen, aki megmutatta nekik, hogy kik ők. A sötétséget szeretik. Ahelyett, hogy engednének Jézus vonzásának és követői lennének, amire most alkalom kínálkozik, elzárkóznak a világosság elől. „Mondának azért néki a farizeusok: Te magadról teszel bizonyosságot; a te bizonyoságtételed nem igaz.” (13. v.) Ezért kénytelen Jézus később ezt mondani nekik: „Sem engem nem ismertek, sem az én Atyámat; ha engem ismernének, az én Atyámat is ismernének.” (19. v.) Ezért nem kímélheti őket a legborzasztóbbtól, amit Jézus valaha is mondott: „A ti bűneitekben fogtok meghalni.” (21. v.) És még kétszer megismétli nekik: „Azért mondom néktek, hogy a ti bűneitekben haltok meg: mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok a ti bűneitekben.” (24. v.) Vagy Krisztus világosságában járunk, vagy inkább a sötétséget szeretjük. Ha a sötétségben járunk, végül meg fogunk halni bűneinkben.

Az ember meghalhat bűneiben. Ezt nemcsak úgy kell érteni, hogy az ember életének végén hirtelen, készületlenül, ki nem engesztelődve halhat meg. Az ember már jóval halála előtt kezdhet meghalni bűneiben. Gyermekségünk napjai óta mily sok kedves kezdetet, mily sok reményteljes zsenégt fojtottunk el. Naponként halnak meg emberek bűneikben. Még ha látszat szerint élnek is, itt vannak közöttünk, a valóságban már régen meghaltak bűneikben. És ez súlyos dolog. Súlyos, ha látjuk, hogy egy-egy kedves hozzánk tartozó mint sorvad el napról napra testileg a betegségben, de még súlyosabb, ha valakit bűneiben látunk meghalni. A menny számon tartja a bűnben való meghalást. Jézus azonban nem akarja, hogy egyetlen ember is meghaljon bűneiben. Amint igaz,

hogy ő meghalt bűneinkért, olyan igaz, hogy nem az ő akarata, hogy egyetlen ember is meghaljon bűneiben. Az az ő akarata, hogy minden ember megtérjen és éljen, hogy az üdvöt megismerje, elfogadja az ő világosságát. Ezért reménykedik még ezen emberek felől is, habár el is zárkóznak előlük. Reményének eme szavakkal ad kifejezést: „Mikor felemelitek az embernek Fiát, akkor megismeritek, hogy én vagyok és semmit sem cselekszem magamtól...” (28. v.)

Krisztus nem akarja, hogy egyetlen egy is meghaljon bűneiben. Ti, akik élhettek a megbocsátás világosságában, miért nem veszitek örvendezőbben e hírt szerte e városban? Ha lelkileg rendben volnátok, egy olyan nagy seregből, mint amelyik vasárnapról-vasárnapra összesereglik e város templomaiban, más hatásoknak kellene kiáradnia. Sokkal több samaritánus-kéznek kellene munkában lennie! Nem, semmiképpen nem lenne szabad, hogy ennyi ember vesszen el bűneiben. Ne mondjátok: A papok dolga ez. Azt se mondjátok, hogy ügyetlenek és járatlanok vagytok ebben. Jézus inkább akarja, hogy ügyetlenek, mint hogy restek, gyávák vagy hálátlanok legyünk. Nézzétek, mint hurcolták nem csak ügyetlenül, de fonák módon ezt bűnös asszonyt Jézushoz. De vádlói egy szolgálatot mégis teljesítettek. A bűnös asszonyt odavitték Jézushoz, ha mindjárt fonák és csalárd módon is, de amit ezek gonosz módon gondoltak el, Krisztus azt jóra fordította. Ha ő ezeknek a rosszindulatú farizeusoknak rosszindulatú cselekedeteit ennek a szegény léleknek javára tudta fordítani, hogyne tudná azokat a hibákat, amelyeket gyermekei és szolgálói követnek el az ő szolgálatában, úgy fordítani, ahogyan neki tesszik?

A bűnös asszonynak meg kell halnia bűneiben. A Világ Világossága, amely rávetődött, nem öli meg, hanem életet támaszt benne. S ez a világosság nemcsak ítélet, hanem: KEGYELEM is, és megbocsátás is. Nemcsak felfed, de be is fedez. Nemcsak világít, hanem melegít, erősít és tisztít is. A vér uralma felettünk igen nagy. De Jézus vérének hatalma még nagyobb. A bűnös asszonyt szabaddá tette az, hogy találkozott a Világ Világosságával. Nemcsak nemiségétől lett szabaddá, hanem ennek zsarnoki hatalmától is. A házasságtörő nőnek megszabadítása nem önt-e belénk új erőt, akik magunkon is ismerjük az ilyen megköttözöttséget? Akik tudjuk, sejtjük, hogy ez másokra is ránehezedik. Ha ez meg tudott szabadulni az érzékiség démonaitól, nem remélhet-e közülünk még az utolsó is segítséget hasonló szükségben? „Én nem kárhoztalak, eredj el és többé ne vétkezzél!” Ezen az asszonyon szó szerint valóra vált: „Monda azért Jézus a benne hívő zsidóknak: Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizony az én tanítványaim vagytok: És megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket.” (31–32. v.) „Bizony, bizony mondom néktek, hogy mindaz, aki bünt cselekszik, szolgálja a bűnnek. Azért ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek.” (34., 36. v.)

De haladjunk még egy lépéssel előre. A világosság fénylik, felfed, hat, gyógyít, tisztít, segít, befedez, megment. De támadják! Harcba áll a nappal és az éjjel. A sötétség erőt akar venni rajta, és erőt is venne, ha tudna! Jézus itt nagyon komolyan szól a sötétség hatalmáról, azt hiszem, sehol ennyire. Van fejedelme a világnak, van ura a sötétségnek: Jézus ezt ördögnek nevezi. Hazug az és minden hazugság atyja. Munkában van a sötétség ura. Hogy milyen erősen dolgozik, Jézus felismeri azon a tényen, hogy a nép, az „Ábrahám magva” és az ígélet népe, hogy ezek a vezetők, akik büszkén mondják magukat Ábrahám gyermekeinek, de nem akarnak tudni a Világ Világosságáról. A sötétség hatalmat tud venni olyan kiválasztott embereken is, akik naponként foglalatosak az imádságban az Isten Igéjével. Akik óránként imádkoznak, akik megadják a tizedet mindenből, akik hetenként kétszer bőjtölnek. A vallásos köntös mögött és az érdemek köntösében járó emberekben lel a sötétség a legfélelmetesebb segítőkre. Azért mondja Jézus a választott nép választott vezetőinek: Ti, akik Ábrahám gyermekeinek mondjátok,

tok magatokat, ti az ördög gyermekei vagytok. Nem Ábrahám, hanem az ördög a ti atyátok. Az ördög viszont a hazugság atyja, kezdettől fogva gyilkos. Ez a durva bűnben vétkes házasságtörő nő rátalált az üdvösségre. A vallás őrizőinek ellenben kénytelen ezt mondani: „Ti az ördög atyától valók vagytok, és a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni. Az emberölő volt kezdettől fogva, és nem állott meg az igazságban, mert nincsen ő benne igazság. Mikor hazugságot szól, a sajátjából szól: mert hazug és hazugság atyja.” (44. v.)

De Krisztus mégis a Világ Világossága, ha ellenséges földön él is. Még ha éjjel és nappal kell is küzdenie, a világosság oldalán van a győzelem. A gonosz voltaképpen nem is győz. Ha Krisztus világosságát a Naphoz hasonlítottuk, úgy a sötétséget a Holdhoz hasonlíthatjuk. A Hold is fénylik, fénye azonban nem állandó és változásnak van alávetve. Igaz, hogy a Hold fénye is erősen hat. Altat, tévútra vezethet, behálózhat, mivel siklik és csillog. De sohasem tiszta fényű. Félhomály az. Ilyen az ördög, a sötétség hatalma is. És a Holdnak nincs saját fénye. Mástól kölcsönzi azt, addig van birtokában, amíg éppen adatik neki. Teljesen így vagyunk a Gonosz hatalmával is. A gonosz is tud hatni, de bármit tesz, függő helyzetben van. Krisztus azonban a Világ Világossága marad, az egész világ világossága, ahogyan a Holdnak világossága a Nap. Ahol az ember ebben a világosságban jár, ott – de csak ott – nem érhet el hozzá a sötétség. Úgy van, ahogyan a negyedik evangélium mindjárt a könyv elején mondja: „A világosság a sötétségben fénylik.”

Feltűnő az, hogy Krisztus nem szakítja félbe ellenségeivel a beszélgetést. Kénytelen volt őket ördögfiaknak nevezni. Ez az ő ellenséges dühüket még inkább forralja. Megátalkodottságukban visszavetik szavát, és ezt mondják neki: „Samaritanus vagy és ördög van benned.” Jézus mégsem fordul el tőlük. Most, éppen most, kezdődő elvakultságukban még inkább szükségük van Rá. Halljuk, amint hívogat, édesget: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok, Ábrahám a ti atyátok örvendett, hogy meglátja az én napomat, látta is és örült.” Ha az atya, Ábrahám, örvendett az „én napomnak”, miért nem örültök ti is, akik magatokat Ábrahám fiainak mondjátok? Miért vagytok olyan ellenséges érzülettel? Mivel pedig én Ábrahám atya előtt voltam, azért is hiába hivatkoztok ellenemben Ábrahámra. Ők azonban nem tudják megérteni, hogyan lehetett Ő már Ábrahám előtt? Ha ez még a barátainak is titok, hát még az ellenségeinek?

Végül: „Köveket ragadának azért, hogy Reá hajigálják.” Milyen csodálatosak is Isten útjai! A fejezet elején egy házasságtörő asszony van, odahelyezik a köveket, hogy megkövezzék azt. A fejezet végén meg itt van Krisztus, aki megmentette bűnei halálából a házasságtörő asszonyt, s íme, most ott hevernek a kövek, hogy Őt kövezzék meg. Valamennyi kő, amit a bűnösnek szántak, végül is Krisztust találja el, és Ő odatartja fejét a köveknek. Őt fogják eltalálni. Most még nem, mert nem jött el az Ő órája. De el fogják találni, így kell legyen! Ott, ahol a fejét odatartja az árva bűnös helyett, ott vív teljes győzelmet halálon és poklon. Ott derül ki visszavonhatatlanul, hogy: **Ő A VILÁG VILÁGOSSÁGA!** Ámen.

A vakon született meggyógyítása szombatnapon

Alapige: János 9,1–41

Ez az ember vak. Már ez maga is elég volna, de még hozzá szegény is. A körülmények arra kényszerítik, hogy fogyatékoságával másokat jótékonyásra indítson. Még élnek a szülei, de ezek hivatásos koldust csináltak belőle. De a legborzasztóbb, hogy nem úgy lett vakká, hanem vakon született. Ami ezt jelenti: erre az emberre különös, bűnös titok nehezedik, sőtét átok, ami valószínű, hogy elődeitől ered. „Te mindenestől bűnben születél, és te tanítasz minket?” Ilyen szavakkal intik le őt később a farizeusok. De a vakon született láttán, még Jézus tanítványaiban is felmerül a kérdés, amely – az akkori felfogásnak megfelelően – bizonyára minden templomlátogatóban felmerült: „Mester, ki vétkezett, ez-é vagy ennek szülei, hogy vakon született?” Koldus, vak, vakon született, háromszorosán súlyos, reménytelen eset. Alamizsnát vetnek neki, néha talán nem is keveset. De remény? Remény nincs számára senkinél.

És egy nap Jézus elmegy a koldus előtt, s halljuk, hogy a tanítványok kérdésére ezt a feleletet adja: „Sem ez nem vétkezett, sem ennek szülei: hanem, hogy nyilvánvalókká legyenek benne az Isten dolgai.” S ez az első fénysugár szétépi ezt a sorstól terhes leplet, amely az emberi élet fölé nehezedett. Jézus megállapítja: ez az ember valamiért van itt! Neki eddig senki nem mondta, hogy él ő is valamiért. Eddig azt gondolta, hogy a többi ember van miért éljen, ő azonban semmiért. Eddig még nem akadt olyan ember, aki felismerte volna, miért is jön ilyen teremtés embervilágunkba? Édesanya miért is hordozott és szült ilyet? Világra hozva még táplálni, ápolni is kell. Miért is marad meg az ilyen élet? Miért nem hal meg még anyja méhében? Vagy későbbben, születése után emberi hozzájárulással? Az ilyen élet az úgynevezett egészséges emberi értelemnek minden tekintetben céltalan. Haszontalan fogyasztó, ezért: teher. De, latolgatja tovább, az egészséges emberi értelemre, az Alkotójára sem hoz dicsőséget. Nem remekmű ez, akivel dicsekedni lehetne! Körülbelül olyan ő Alkotójának, ami a péknek a rosszul sült kenyér, a földművesnek a görbe barázda. Jézus mégis ezt a rosszul sikerült lényt látva, így szól: Ez a férfi azért van, „hogy nyilvánvalókká legyenek benne az Isten dolgai.” Éppen a vakon születetten nyilvánuljon meg Isten dicsősége? Lehet éppen ő fényponttá Isten számára? Éppen e koldus legyen bizonyága Isten dicsőségének, hatalmának és tisztességének? Igen, ennek az embernek az a rendeltetése, hogy a legnagyobb értelmet nyerje, amit emberi élet nyerhet e földön: Isten dolgai lesznek nyilvánvalókká benne, rajta. De akkor a legnagyobb gyorsasággal csomagoljuk össze ezt a mi egészséges emberi értelmünket, kotródjunk vele haza és – szegyélljük magunkat! Vagy pedig figyeljünk fel, és csodálkozva állapítsuk meg: ha egy ilyenrel is megtörténhet ilyesmi, akkor Istennek ezen a tágas földjén nem lehet egyetlen teremtmény sem, akivel nem eshetne meg hasonló dolog. Micsoda fényözön kezd itt aláömleni!

És ezzel fény hull más sötét helyekre is. Mi, mindannyian talán a legközelebbi rokonságban is ismerünk ilyen eseteket. Ilyen egzisztenciákat, akiről az ember ezt mondja, ha nem mondja ki egyenesen, hát sugdossa, vagy ha ezt sem teszi, titokban gondolja: mi végből vannak itt ezek? Emberek, akik csak munkát és fáradságot okoznak, mások idejét rabolják el, mi az értelme az ilyen életeknek? Igen, az ilyen életéken nyilvánvalókká kell válni Isten dolgainak. Isten irgalmasságának, hosszútűrésének, türelmének, hatalmának és dicsőségének. És ha van itt valaki – és bizonyosan nemcsak egy van –, aki időnként értelmetlennek, haszontalannak, céltalannak ítéli a maga életét, s ezt kérdegeti: miért vagyok én itt? Nem volna-e jobb eldobni az életemet? – az hallja meg, amit Jézus egy vakon született koldusnak mondott: Te, éppen te azért vagy most itt, hogy rajtad Isten dolgai nyilvánvalókká legyenek! Amióta Jézus ezt ott a templom bejá-

ratánál a világba kiáltotta, azóta nincs haszontalan, értelmetlen és céltalan élet a nap alatt. Ha az ilyen életnek csupán az és annyi értelme volna is, hogy az egészségesek és normálisak az ilyen beteg láttán megtanulnának Isten szerint gondolkozni és hálát adni azért, amilyenek, megszűnnének magától értetődőnek venni azt, ami nem magától érteődő dolog ezen a világon, akkor életük már nem volna hiábavaló élet.

Igen, Jézus eme szavából végső értelmet nyer minden lét. Az én létem, a te léted, életem, életed, az egész emberiség léte – az örökkévalóságból nézve – nem is olyan nagyon különbözik a vakon született lététől, életétől. Alapjában mindannyian szegények vagyunk, és vakok is. Minden elgondolásunk gonosz anyánk méhétől fogva. Csak ne hordjuk olyan fennen a fejünket, mintha másokban csak haszontalanság lenne, nálunk, normálisoknál és egészségeseknél pedig csupa haszon, csupa értelem és céltudatosság volna. A világ és végsősorban az emberiség végső célja, hogy célját és értelmét nem önmaga adja önmagának, hanem abból adódik, amit Isten nyilvánvalóvá tesz rajta. A világ eddig még azért nem omlott porrá, ember még azért van a világon, azért nem semmisítettünk meg régtől fogva, hogy Isten dolgai nyilvánvalókká legyenek rajtunk. Istennek úgy tetszik, hogy e szegény, anyaméhtől fogva vak emberen nyilvánvalóvá tegye az Ő hosszútűrését és hűségét. Ezt az Ő embereinek, prófétáinak küldetésével cselekedte meg először. Végül elküldte a Másikat, az Egyetlenegyét, Jézus Krisztust, Akiben különösen nyilvánvalókká lettek Istennek nagyságos dolgai. Karácsony lett a világ felett, Isten nyilvánvalóvá tette nagypénteket, húsvétot, áldozócsüörtörtököt, s pünkösd megtörtént ezen a világon és ezért a világért. Ezen a világon Jézus Krisztus meg fogja mutatni, hogy mit jelent a befejezés. Isten új földet fog teremteni, és új ég ígértett nekünk. Azért áll még a világ, hogy Jézusban Isten dolgai nyilvánulhassanak meg rajta. Mily ablak tárul fel és ezen keresztül a mennyei fennsíkról Isten égi hegyeiből mily levegő ömlik hozzánk! Fellélegzünk, mert van értelme a világnak. Az emberiségnek egyetlen célja van: „hogy nyilvánvalókká legyenek benne az Isten dolgai”.

Természetesen nem a mi munkánk, hanem az Istené ad értelmet ennek a világnak. Nem azért vagyunk itt, hogy magunkat ünnepeljük és megállapítsuk: mily dicsőségesen előbbre haladtunk technikában és tudományban. Jézus a földre köp, nyálából sárt csinál, odakeni a vak szempilláira, megparancsolja neki, hogy mosakodjék meg a közeli Siloám tavában. Az engedelmeskedik és látón tér vissza. Lemondunk arról, hogy megmagyarázzuk e különös, nekünk mindenesetre szokatlan eljárást. Éppen olyan idegenszerű ez nekünk, mint az a porba való írás, amikor Jézus megszabadítja a házasságtörő nőt. Azt akarja Krisztus megmutatni ezzel, hogy Az, Aki kezdetben semmiből a világot teremtette, még most is létre tudja hozni a dolgait porból és nyálból. Feltűnő, milyen körülményesen jár el Jézus ennél a gyógyításnál. Tudja, hogy ez a gyógyítás kínos vizsgálatot fog felidézni, mert ismét szombat van. Csalhatatlan bizonyító erő legyen-e ez talán, amit később még az oly gonosz akarat sem tud leplezni?

Mert ami most következik, ami Jézusnak semmi esetre sem váratlan, az nekünk feltétebb meglepő. Ha nyilvánvalókká lesznek Isten útjai és dolgai, és pedig olyan, minden mértéket meghaladó dicső módon, mint itt, akkor – így gondoljuk és várjuk mi –, azoknak, akik ilyet megélhettek, ujjonganiuk kellene. De másképpen történik. E csodás Isten-munkája körül rögtön emberi aljasságok tövisbozótja nő fel. Hogyan magyarázható ez? Úgy, hogy ha Isten cselekszik, belenyúl a dolgokba, mi, emberek zavarba esünk. Ez sohasem történt másképpen. Isten munkái kezdettől fogva megzavartak minket. Ha Isten valaha is cselekedett valamit valaki által a világban, az ilyenek hamarosan kényelmetlenek lettek embertársaik számára, kezdve Ábrahámon Keresztelő Jánosig, s addig a másik Jánosig, aki Patmosz szigetére száműzötte a világ jövőjéről a prófétai Igét nyerte. És mikor Isten Jézus Krisztus által véghez vitte munkáját a világban, általános

üzemzavarként hatott az az egész világra, Heródestól a papokon át egész Kajafásig és Pilátusig. Amikor arra vágyódunk, hogy az egyház tagjaiban megújuljon, ha kezdenek nyilvánvalókká válni Isten dolgai, sokan nem fognak örvendeni annak, sőt inkább megrettennek. Akkor megszűnik az, hogy csendesen és rendezesen menjenek dolgaink a gyülekezetben, bizony nem megy minden olyan pompásan, nem történik minden olyan simán az egyházi gyűlések tárgyalásainál. Ha egyszer fuvallni kezd Isten Lelke, akkor az ember, még az egyes ember is, úgy látja, hogy meg van zavarva a nyugalma és biztonsága, érdekeit fenyegetve látja, védelmi állásba helyezkedik, s jön a küzdelem és a vihar. Mert Isten alkalmai nekünk, embereknek alkalmatlanságok.

Most térjünk vissza újra ehhez a látóvá lett emberhez. Az első nagy zavar a szomszédokat éri. Ezt a különös kérdést intézik hozzá: Te vagy-e az valóban, vagy csak a képmásod? Ahelyett, hogy hozzásietnének, kezét ráznák, hogy kitörő örömmel körtáncot járnának körülötte, ahelyett, hogy a vállaikra vennék, mint szokták a sportpályák győzteseit, kihallgatják, azt kérdezik: ki és hol? Hogyan és mikor? Amikor Jézust nevez meg, az kínosan hat rájuk, mert Ő az az ember, akinek előbb még a megkövezését akarták elősegíteni. S most jön a nagy megdöbbenés. Eszükbe jut, hogy amint szombat volt, annak idején a Betesdánál a beteg meggyógyításakor, Jézus most is szombatnapon gyógyított. Vajon, nem az ördög játszik itt közre? Az esetet a farizeusok elé kell vinni! Oda szinte már vádként kerül. Ahol a világon nyilvánvalókká lesznek Isten dolgai, bennünket, embereket zavarba ejtenek.

A farizeusoknak ez az eset nem csekély zavart okoz. Átkozott dolog! Most ez a szerencsétlen ember, akinek az imént az arcába vágták: az ördögtől van (8. rész), meggyógyította ezt a városszerte ismert vakon születettet. Lehetetlen, hogy ez a cselekedet Istentől van. Minden fondorlatosságot elővesznek, hogy kimutassák: az, ami itt történt, képtelenség. Először magát a meggyógyítottat veszik elő, kínos keresztkérdések pergő tüzeben akarják zavarba ejteni. Kinyomozzák és előállítják a szüleit. Kikérdezik őket is: Valóban a ti fiatok ez? Igen! És születésétől vak volt? Igen! Most látóvá lett? Igen! A szülők kénytelenek mindezt megerősíteni.

Zavarban vannak a szülők is. Ez a gyermek vaksága idején, ifjúságától fogva csak zavart okozott, de olyan zavart, mint most, amikor látóvá lett – még soha. Eddig csak az fordult elő, hogy restelkedtek, szégyenkeztek miatta. Mennyi istentelenséget, gyalázkodást kell elszenvednie környezetétől egy ilyen gyermek édesanyjának. Hányszor szagathatta a szülők szívét, hogy ilyen gyermekük van. Most pedig, amikor ez a gyermek Isten keze által egészséges lett, nemcsak hogy feszélyezettek, hanem szégyenkezniük kell, sőt már félni is! A templom őrei a zsinagógából való kizárással és átokkal fenyegetik őket. És ez a félelmetesebb, mint amikor az embert polgári jogaitól és állampolgárságától fosztják meg. Kezdetől fogva kitaszítás és átok fenyegette azt, aki Isten dolgai mellett tett tanúbizonyosságot. A szülők zavara olyan nagy, hogy majdnem megtagadják látóvá lett gyermeküket, akit, mint vakot, soha nem tagadtak meg. Végül is e kétségbeesett szavakkal védekeznek: „Elég idős ő már, őt kérdezték meg, beszéljen ő magáról!” Ebbe a kellemtelenségbe nem akarnak belelegyedni. Amikor Isten dolgai a gyermekeken lettek nyilvánvalókká, néha bizony előfordult, hogy ez a szülőknek szenvedést és bajt jelentett. Így nem volt könnyű egy Augustinus anyjának lenni. Az sem volt csekélység, ha valaki Luther Márton anyjának vallotta magát. Kellemtelen dolog a meggyógyított atyjának és anyjának is lenni. Korábban gondot okozott nekik a gyermek, most még inkább, csak másképpen. Mert most nyilvánvalókká lettek rajta Isten dolgai. Az ilyesmi nekünk, embereknek zavart okoz.

S íme, itt a meggyógyított, aki „beszéljen maga”. A baja miatt hányszor volt zavarban eddigi élete folyamán! De soha ennyire, mint most, hogy látóvá lett. Ő most látóvá

lett, hallatlanul lát, veszedelmesen lát. Ez a férfi ezen a napon pillantotta meg először a világot. olyan, mint egy gyermek, aki mihelyt lát valamit, mindjárt ki is kívánczik belőle, hogy mint vélekedik. Veszedelmes dolog, ha az ember látja a világot. Látja, de túl is lát a világon. Hallatlan, mennyire látóvá lett. Látja a mennyet is, először is Jézust látja. És még veszedelmesebb látni a mennyet.

Mivel látóvá lett, magányossá lett. Bár eddig is az volt, de igazában most lesz az, mivel látta Jézust. A látókat magányosság veszi körül. És mindenekelőtt: hitvallóvá lesz! Csodálatos dolog, ahogyan oszlik érzékszerveinek éjszakája! Ahogyan egyik ablak tárul fel a másik után! Ahogyan oldódik róla a szellemi éjszaka és az elfogódottság az emberekkel szemben. Hitvalló lesz, professzor. Ez a meggyógyult ember hívő, Jézus Krisztus professzora. De azok, akik akkoriban Jeruzsálemben professzoroknak nevezték magukat, be akarják kötni a látóvá lett ember szemét, sőt még a száját is, mivel úgy találják, túlságosan is sokat lát! Isten azonban nem engedi ezt. A férfiú megmarad hívőnek, Jézus Krisztus professzorának, tettekben és igazságban professzornak. Sőt, amint nő a veszély, egyre hívőbbé válik. Először, halljuk, ezt mondja: „Egy ember, akit Jézusnak mondanak, tett engem látóvá.” A farizeusokkal szemben, azok lesújtó ítélete ellenében is ezt mondja: „Ő próféta!” Később, amikor Krisztust gyalázzák előtte, emberektől való félelem nélkül tanúskodik: „Ha ez nem Istentől volna, semmit sem cselekedhetne!” Végül hisz Jézusban, imádja Őt és ezt mondja: „Hiszek, Uram!” Így, Isten kegyelme által a férfiúból Jézus bizonyágtévője lett. Így lesznek rajtunk, embereken nyilvánvalókká Istennek dolgai. Mondhatja: „Látok!” Ez Isten műve. Mondhatja: „Hiszek!” Ez is Isten munkája. Fenyegetik őt, de mégis bizonyágot tesz! Végül jön a kitaszítás, a rettegett átok! Az ilyen mindig akkor történt, amikor Jézus kezdte megnyitni a szemeket. Ha Isten dolgai nyilvánvalókká lesznek valamelyik emberen, úgy az következik, hogy kitaszítják, nem illik a keretbe. Itt is ez történt.

Krisztus ma is munkában van. Az Ő dolgai ma sem szűntek meg rajtunk, embereken nyilvánvalóvá válni. Még nincs öreg este, még nem borult ránk éjszaka, amikor senki sem munkálkodhat többé. De egyszer eljön az éj, elmúlik az idő, s ez után már nem dönthetünk. Nem munkálkodhatunk többé! De most még nappal van. Azért mondja az Úr a vakon született meggyógyításával kapcsolatban: „Munkálkodnunk kell, amíg nappal van!” – ezzel hívja tanítványait, ezzel hívja minden időben gyülekezetét: Jöjjetek – „munkálkodnunk kell, valameddig nappal van!”

Munkálkodni! Vagyis engedjük, nyilatkozzanak meg Isten dolgai rajtunk. Engedjük megnyitni szemünket Krisztusért! Ha kell, maradjunk magányosan! Ejtsenek ki Krisztusért az eddigi keretből, taszítassunk ki. Ez a férfi eddigi életében, mint vak, vezettette magát. Most, mint látó, engedi vezettetni magát oda, ahova Krisztus akarja. A dicső munka, melyet Krisztus ma az egész világon végez, ez: embereket teremt, akik engedik vezettetni magukat. Teremt professzorokat, teremt hitvallókat! Ámen.

Az akolba vezető ajtóról szóló hasonlat

Alapige: János 10,1–11

„Ezt a példázatot mondá nekik Jézus, de ők nem értették, mi az, amit szólt nekik.” Fontos, hogy kezdettől figyeljünk arra és ne is tévesszük többé szem elől: kikkel beszél itt Krisztus. Az Úr meghatározott emberekkel beszélget itt: papokkal, farizeusokkal, írástudókkal, a nép vezetőivel, tanítóival, pásztoraival vív csatát, azokkal, akik a társadalmi, gazdasági, lelki és szellemi élet kormánykerekénél állnak. E hamis pásztoroknak mondja az Úr: milyen az igazi pásztor. Nekik mondja el az ajtóról szóló hasonlatot. Nekik kiáltja oda: „Én vagyok a juhoknak ajtaja.” Másodízben is feltűnő sürgetéssel mondja: „Én vagyok az ajtó, és aki az ajtón megy be, a juhok pásztora az.” A népének igazi vezetője, tanítója és pásztora, aki az ajtón keresztül, vagyis Jézus Krisztuson át és Jézus Krisztustól jut el a juhokhoz.

Az ilyen igazi pásztorról mondja Krisztus: „Ennek az ajtónálló ajtót nyit.” Az ajtónálló, vagyis Jézus Krisztus Atyja: Isten. Aki Krisztuson, a Főpásztoron át megy az akolba, annak Isten maga nyit ajtót, azzal hallatlan dolog történt: Isten állította őt őrhelyre. Nem maga helyezkedett el a széken és lendült nyeregbe. Nem! Isten maga cselekedte ezt: ezért elhívott vezető. A valódi vezérség pecsétje: Istentől van, Isten ajándéka az, boldog az a nép, boldog minden nép, amelynek Istentől rendelt vezérei, tanítói, pásztorai vannak: elhívott pásztorok.

Ezzel pedig annak a legfontosabb kérdésnek a szívébe jutottunk el, mi az igazi vezérség? A döntő kérdés ez: vannak-e nekünk az egyházban és az államban is, gazdaságban és politikában, polgári és katonai életben is olyan vezetőink, tanítóink, pásztoraink, akik valóban pásztorok, vagyis olyanok, akik az ajtón keresztül jutottak el őrhelyükre, akik Jézus Krisztuson keresztül és általa lettek pásztorokká. Csak olyan pásztorok alatt, akik Isten megbízottjai, élnek a népek, él a mi népünk is.

És ez mindjárt feladatunk középebe állít bennünket. Maga az Egyház Ura áll elénk és emlékeztet minket legsajátosabb kötelességünkre: Imádkozzatok! Imádkozzatok azért, hogy Isten ajándékozzon meg minket valódi vezetőséggel.

Elsősorban is azért imádkozzatok, hogy az Egyházban, vagyis önmagunk között olyan vezetők és tanítók támadjanak, akik pásztorok. Imádkozzatok pásztorokért, akiknek Isten adja a teljhatalmat arra, hogy az Igét prédikálják, mégpedig úgy, hogy az igehirdetés tartalmazzon valamit abból az Igéből, amelyről a Szentírás első lapja így szól: „És monda Isten, legyen, és lett!” Könyörögjete, hogy legelőször is az egyházban olyan beszéd és hallgatás induljon meg, amely nem levegőben való üres beszéd, hanem olyan beszéd és hallgatás, amelyből elhatározások származnak, lépések következnek, mozgalom indul meg, cselekedetek történnek Isten dicsőségére. Ilyen beszéddel és hallgatással azonban meg kell ajándékoztatnunk. Ez csak akkor adatik nekünk, ha az ajtónálló nyitja meg az ajtót, Isten kegyelme aláhajlásával, Isten mindenható jelenlétével, Isten cselekvő beavatkozásával. De ha ez nem következik be, ha szélcsend van a menny felől, ha előttünk bezárul az ég, úgy nincs és nem is lesz soha-soha új év. Könyörögjete hát érettünk, hogy beszédünknek bizonyágtévő ereje legyen, s mi hasonlóképpen könyörögjünk, hogy az új évben ti hallgatók legyetek. Könyörögjete pásztorokért, akik félelmet nem ismerve állnak meg a szószéken, akik semmi előtt sem hajolnak meg, csak Isten Igéje előtt, amelynek harsona-szava oly tiszta, hogy azonnal észre lehet venni, különbség van a hárfa-hang és a füttyszó között. Könyörögjete olyan lelkipásztorokért, akik az ajtón keresztül jöttek a juhokhoz, nem úgy lopakodtak be a nyájhoz, akiket a személyesen megtapasztalt üdvbizonyosság készítetett arra, hogy hirdessék a világnak az üdvösséget. Könyörögjete lelkipásztorokért ti, a szószéken és a szószék alatt, kö-

nyörögjete, hogy pásztori lelket öntsön ki Isten Lelke gyülekezetére! Imádkozzatok, hogy ez minél előbb megtörténjen. Mert egyszer késő lehet!

Fohászkojdatok továbbá azért, hogy Krisztus pásztorokat támasszon minden területen – pásztorokat, akik tudják, hogy a „bölcesség kezdete az Úrnak félelme”, és Isten előtti felelősség tudatában lépnek mindenkor a dobogóra vagy a katedrára. Akik az ajtón keresztül mennek a juhokhoz.

Azonban felmerül a kérdés, lehet-e jelentéktelen területen pásztori munkát végezni? Magam előtt látom azt az öreg hajadont, népünk sokaságából azt az egyet, aki ott dolgozik egy bérkaszárnya alagsori lakásában, s hallom, hogyan beszél a házban levő gyermekekkel, akik naponként az ő háza előtt ki-be járnak. Ő ezek között a gyermekek között csendesen, önkéntesen végzi a pásztori munkát, amelyet a legfőbb Pásztor adott át neki. Mindannyian éppen így hívattattunk el a pásztori tisztségre, közülünk mindenki lehet pásztor a maga polgártársának, aki gyámoltalanabb, mint ő maga. Nincs közöttünk egyetlen olyan jelentéktelen sem, aki ne tudna nálánál is jelentéktelenebből, akinek őrizőjévé rendelte őt Isten. Nem mondhatjuk Kainnal: „Avagy őrizője vagyok-e az én atyámfiának.” Szüntelenül imádkozunk, hogy Isten népünket különös értelemben tegye a „pásztorok népévé”, hogy legyünk Jézus olyan pásztorainak népe, akik az ajtón keresztül mennek a juhokhoz.

A mi legfőbb Pásztorunk most egy ilyen pásztort mutat meg nekünk munkában. Az igazi pásztorról ez olvasható: „A juhok hallják az ő szavát”, hallgatnak! Ahol a vezetőség az ajtón át ment a juhokhoz, ott, csakis ott támad bizalom a juhokban, hogy az, amit felülről szólnak, írnak, ígérnek lefelé: hűségen és hiten nyugszik. Kérjétek hát, hogy népünk között üssön az az óra, amikor a „juhok hallják az Ő szavát”.

De nemcsak a juhok ismerik igazi pásztorukat, hanem fordítva is: az igazi pásztor ismeri az ő juhait, mégpedig a nevükön. A szív ujjongani szeretne, ha e szavakat hallja: „A maga juhait nevükön szólítja és kivezeti őket.” Ezek a juhok nem pusztán számok többé, akiket darabonként számolnak és értékelnek. Nem! Van ismét nevük. Mi névvel bíró nép akarunk lenni, amely többé nemcsak mint szám él, amely nem nyugszik addig, amíg nincs neve. Ezt akarja a Főpásztor, „aki a maga juhait nevükön szólítja, és kivezeti őket”.

Az igazi pásztorról továbbá ez olvasható: „És mikor kiereszti az ő juhait, előttük megy.” Az igazi vezetőség bizonyága ez: igazi vezetők, igazi tanítók, igazi pásztorok elől mennek, elől, mivel a Főpásztor is elől megy, ők a Főpásztor mögött mennek. Rossz pásztor az, aki kivételes előljárói helyzetével visszaél, és ezt arra használja, hogy másokat küldjön előre ott, ahol áldozatról van szó, s maga csak ott akar elől járni, ahol saját előnyét óvja meg. Imádkozzatok olyan pásztorokért, akik tudják mi az: elől járni az áldozatban, akik hallották a Főpásztortól, mi ez: „És mikor kiereszti az ő juhait, előttük megy.”

Az ilyen pásztorok aztán az igazi követés ajándékában részesülnek, és az olvasható tovább: „a juhok követik őt, mert ismerik az ő hangját. Idegent pedig nem követnek, hanem elfutnak attól, mert nem ismerik az idegenek hangját.” Mi manapság bizony tartózkodást érzünk minden idegennel szemben. Annak a népnek, amelyikből hiányzik a valódi pásztori szellem, van oka arra, hogy féljen –, de nem annak a népnek, amelyiknek olyanok a vezetői, tanítói, hogy azok Jézus Krisztus pásztorai. Hazánk legjobb hátrvédelme, ha a Főpásztor elgondolása szerint védjük a gyengébb felebarátot. Az olyan többség azonban, amelyik idegen lett a maga népe számára, magát egész valójában az Úr ítélete alá helyezte: „Idegenek, nem hallgatnak rájuk.”

De itt van még egy kérdés: Az, amit itt Jézus mutat, nem szebb-e, minthogy igaz, valóság lehetne? Amit itt Krisztus mond, az Főpásztorunkban valóság, nekünk Krisztus

követésének csodája. És ez valósággá válik. Pál apostol nem fárad el abban, hogy leírja ezt a csodát, hogy nem mindjárt könnyű mindenki számára szavakat találni. Itt az idő, hogy megvilágosodjék előttünk, mit ért Krisztus azon, amikor így szól: „Én vagyok az ajtó!”, s ha arra hív fel, menjünk be ezen az ajtón. Jézusba menni ezt jelenti: engedjük magunkat bevonni Jézus szenvedésébe és halálába. Egy másik helyen azt mondja az apostol a keresztyénekről, hogy „bele keresztelkedtek a Krisztus halálába és feltámadásába” Vagy ezt mondja: „Mindenkor testünkben hordozzuk az Úr Jézus halálát, hogy az ő élete is látható legyen bennünk, a mi halandó testünkben.” Vagy ezt mondja: „Ha valaki Krisztusban van, új teremtés az, a régiék elmúltak és imé újjá lett minden.” Így is kifejezhetjük: ahogyan mi mindnyájan erre hívattunk, hogy az ő pásztorai legyünk, éppen úgy hívattunk el arra is, hogy a Főpásztornak juhai legyünk. Csak ha valaki teljesen a Jézus Krisztus juha, akkor lehet maga is pásztor. Igen, ahogyan maga a Főpásztor is báránnyá lett, teljesen báránnyá, amely feláldozza magát, Főpásztora minden népek és időnek, úgy senki sem lehet valódi pásztor, hacsak nem Krisztus keresztye által. A végső, a titokzatos valóságról van itt szó, Krisztusban való megváltásunk titkáról és csodájáról. A kereszten, ott van a valódi pásztori lelkület forrása. Azon át vezet az út, ott az ajtó a juhokhoz. Jegyezzük meg: nagyon szűk ez az ajtó, keskeny az út, amely az ajtóhoz vezet, s ezen ajtón át vezet, kevesen vannak, akik ezen az úton járnak. De ne maradjon ez ennyiben! Kérjétek az Urat, hogy népünkben és minden népben sokká gyarapodjanak a kevesek!

Másképpen is be lehet jutni a juhokhoz, mint ezen az ajtón keresztül. Az ember Krisztus keresztye, az ajtó előtt el is mehet. Krisztus erről a másképpen való bemenetelről – történjék az papi köntösben, vagy emberbaráti köpenyegben – nagyon kemény szavakkal ezt mondja: tolvaj, rabló bemenetel. A kereszt mellett elvezető út a haszonlesség és öndicsőítés útja. Krisztus áldozati halálát elkerülő út, s ez hányszor történik a legjobb szándékkal, végül mindig testvérgyilkosságra vezet. Aki a világot boldogító szándékban Krisztus áldozatát balra elkerülte, az eddig még mindig a maga teljhatalmának és az erőszaknak mélységeibe került tolvaj és rabló. Széles az az út és tágas az a kapu, amely Krisztust kikértülve vezet, és sokan vannak, akik ezen járnak. Kérjétek a Főpásztort, hogy a sokakból kevesek legyenek, mert az Isten kegyelmi akarata, hogy sokan, mindnyájan az ajtón keresztül menjenek be.

Még egyszer halljuk Krisztus hívását: „Én vagyok az ajtó!” Istennek kimondhatatlanul kegyes jósága, hogy egy komor évkezdet kapujának hideg és sötét bejárati íve alatt hangos pásztor szóval szól hozzánk: „Én vagyok az ajtó!” Van ajtó! Ezzel mindenki számára, aki csak be akar itt lépni: nyitva van a jövő! Van nyitott ajtónk, aki belép ezen, annak többé nem kell félnie. Lépünk be rajta! Aki megteszi ezt a lépést, aki ezen az ajtón lép be az új évbe, bármit hoz is ez az év, ezen az ajtón mehet keresztül. S ha ez a halált is hozná, akkor is ezen a Krisztus-ajtón mehetünk be a halálba, anélkül, hogy elvesznénk!

Bázel város lakóinak szép óévi köszöntésük van. Az elmúlt év utolsó napján éjfélig ezzel köszöntik egymást. Az idegenből jött ember felfigyel rá. Szeretném városunk határán túl minden nép országába belekialtani ezt: „Áldott átmenetelt!” Az az átmenet csak akkor boldog, ha a mi evangéliumunk értelmében a Krisztus-ajtón vezet keresztül. Akkor ez ennek az igének áldása alatt áll: „Én vagyok az ajtó, ha valaki én rajtam megy be, megtartatik, és bejár és kijár majd, és legelőt talál.” Ámen.

Hasonlat a jó pásztorról

Alapige: János 10,12–21

Olyan időkben élünk, amikor a farkas szabadon van és szertejár. Üvöltése éjszakánként nem hagy aludni bennünket, s napközben is háborgat. Farkas-korszak ez. De itt az igében az beszél, akinek szava minden időkre szól. A farkas-korszakban is érvényes Jézus igéje: „Én vagyok a jó pásztor!” A farkas különféle nevek alá rejtőzve jár, s különféle alakban látjuk megjelenni. Most egyszerűen ezt jelenti: Háború, háború minden fenyegető veszedelmével és körülményeivel, amelyek: éhség, hideg, hajléktalanság, kiűrités, test és lélek becstelensége és szolgasága. A farkas-arcoktól rettegünk, mert a farkas elragadja és elszéleszti a juhokat. Krisztus ismeri aggodalmainkat. Ő tudja, hogy félni fogunk, „ha minden elkezdődik”. Ezért mondja nekünk nagyon nyomatékosan: „Ne féljetelek, én vagyok a jó Pásztor!”

Úgy látszik, hogy a farkas mégis ezt az egy jót létrehozta: felköltetni látszik ezt a magabiztos nemzedéket tétlenségéből. Üvöltése megvalósította, hogy némely bárány keresgélve kezd a Pásztor után tekinteni. Szükségérzket szorongatja a népek lelkét egy magasabb, mindenható védelem után. A Szentírásnak most leggyakrabban olvasott részei a 90. és 91. zsolttár, amelyek a Mindenhatónak oltalmáról szólnak, s egyben Arról, Aki menedékünk nemzedékről nemzedékre. Az egész világ készen van arra, hogy Istennek, a legfőbb pártfogónak a legfontosabb őrhelyet engedje át. Sőt, államfők is kiáltanak az Úrhoz, nem mindig a Mindenhatót megillető tisztelettel. Mégis mondhatjuk, hogy mint az emberek oltalmazója: a jó Pásztor ismét népszerűvé lett.

De mindemellett mégsem érezzük magunkat jól. A Szentírás és Isten semmi biztosítékot nem nyújt híveinek arról, hogy lakásunkban – ennek minden kényelmével együtt – maradandó helyünk lesz. A jó Pásztor nem olyan valaki, akivel az ember úgy bánhat, mint egy megbízható biztonsági zárral, amelyet az ember amulettként használhat.

És mégis ezt mondja: „Én vagyok a jó Pásztor!” De ezzel – ha jól hallottuk – éppen az ellenkezőjét mondja annak, amit a népek hallani szeretnének, nem mi vagyunk, akik rendelkezhetünk vele, hanem Ő az, aki rendelkezni akar velünk. Egyetlen szóval sem beszél tulajdonunkról és ennek védelméről, hanem itt Krisztus az első szótól az utolsóig a maga tulajdonáról beszél, arról, ami az Övé, az Ő birtokáról. Nem hiába állítja magát ellentétbe a béressel, „akinek a juhok nem tulajdonai”. Neki tulajdonai a juhok. Ő nem béres, Ő birtokos. Azért a juhokat magáéinak mondja. És a tulajdonos nem hajlandó csak egy csipetnyit is feladni abból, ami az övé. Ez a különbség a szolga és az Úr között. A szolga lehet, hogy a végsőkig védi a juhokat, de a maga élete mégiscsak fontosabb neki, mint a rábízott állatoké, azért végül is elfut. Ehhez neki „béresi-joga” van. De a pásztor nem fut el, akinek a juhok tulajdonai. Ő kész arra, hogy élete kockáztatásával is megvédje azt, ami az övé. Ezt jelenti: „Én vagyok a jó Pásztor!”, a nyáj Ura. Most gondoljunk arra, ami a zsolttárban is olvasható: „Az Úr az én Pásztorom, nem szűkölködöm.” Igen, az Úr, aki Pásztorunk, Ő a mi Urunk! Ezzel ez a Pásztor megszűnik ártatlan alak lenni. E hasonlat szerint, úgy tűnik, hogy egy erős férfikéz nyúl ki, kéz, amely mindenünk után nyúl, amink csak van, kéz, amely megköveteli, hogy átadjuk és kiszolgáltassuk magunkat. Ez a kéz már régen kinyúlt utánunk. Hányszor kitértünk előle! Isten órája nem a mi óránk. De hihetjük, hogy itt, most némelyeknek ütött Isten órája, ahol az ember odaadja, átadja és kiszolgáltatja magát ennek a jó Pászornak, ott csoda történt, amin örvendeznek az angyalok a mennyben.

De mi az érdeke ennek az Úrnak és Pászornak, hogy törődjön velünk? Mit akar tőlünk? Mi tesz minket számára kívánatossá? Oly kevésbé ismer-e minket, hogy végül is talál bennünk valamit? Hát nem tudja, hogy mily hálátlan tárgy az ember, mily kétséges

tulajdon? Nem tudja, mily büntől terhelten megyünk hozzá? Isten tudja. Ismeri az övéit, velejükig ismeri őket, mégis a nyomukban van. Nem a mi erőnk, vagyunk, jószágunk vonzza Öt, hogy tulajdonai legyünk, hanem éppen megfordítva: szegénységünk, nyomorúságunk, szükségünk, tehetetlenségünk: a bűn. Ez hajtja Öt arra, hogy Pásztorunk legyen. Különös egy pásztor Ő. Nem a maga javára gondol, hanem arra, hogy a juhok eltévedtek. Ezért a Pásztornak sem pihenése, sem nyugta, amíg juhait meg nem találta. Hozzá hasonló nincs a világ valamennyi pásztora között. Ő az a Pásztor, akiről Lukács a 15,1-7-ben beszél.

Ha köztettek, akik jól érzik magukat és önmagukkal meg vannak elégedve, csak egy is ül, aki nincs megelégedve önmagával, aki lehetetlen embernek tartja magát, aki a legszívesebben felállna és kifutna innen, ha ül itt valaki, aki tarthatatlannak véli állapotát, tudja, hogy életét elrontotta és nincs reménye egy újra, az tudja meg, hogy a jó Pásztor reá, éppen reá vár, az a hű Úr, aki az elveszetteknek Pásztor. Ez a Pásztor az elveszettet megkeresi, nem hiába lett maga is elveszetté. Ebben nincs hozzá hasonló a pásztorok között. Ő a keresztfán függő Pásztorrá lett. Ötször olvasható a rövid 10 versben: „Életemet adom a juhokért!” Ez a Pásztor keresztre van szegezve, a nyája pedig szétszóródott. Aki e világ szerinti védelmezőt keres, annak itt semmi keresnivalója nincs, ezért nem cselekedhet okosabban, minthogy elfut és elfordul a Pászortól. Ez a Pásztor nagy megbotráncolás a kereszten mindazoknak, akik a maguk javát keresik, a maguk megtartására gondolnak. Mindenesetre az is elképzelhető, hogy te csak azért jöttél, hogy megbotráncozz. De nagyon köszönd meg Istennek az ilyen Pászort. Az Ige akkor is megtette az elválasztó és döntő hatást. Itt a megvert és megfeszített Pásztor előtt megtörténik a döntés: vajon az ember a juhokhoz vagy a kecskékhez tartozik-e? Jobbra megy-e, vagy balra? Azokhoz, akik áldottaihoz tartoznak, vagy azokhoz, akik átokra adták magukat? Itt nemcsak megnyílnak a fülek, de véglegesen be is zárulhatnak. „Újra hasonlós lőn a zsidók között e beszédek miatt. És sokan mondták közülök: Ördög van benne és bolondozik: mit hallgattok reá? Mások mondának: ezek nem ördögösnek beszédei.”

Akié ez a kegyelem, hogy ettől a függő Pászortól nem fordul el, aki itt megáll, annak a számára minden idők legnagyobb titka, a titkok titka nyílik meg: Ez a megvert ott a kereszten, ez a vérrel elöntött, sebekkel egészen beborított, ez, akinek úgy kell távoznia, hogy feljajdul teljes elhagyatottsága miatt, az nem értelmetlenül, az nem kényszerből hal meg, mert meg kell halnia, hanem önként, fiúi engedelmességből hal meg. Megbízászerűen hal meg. Az Atya megbízása ez, hogy itt, minden segítség nélkül függjön. Halála nem sors, hanem áldozat. „Senki sem veszi azt el éntőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt.” Az Atya akarata és megbízása pedig az, hogy ezen ember áldozata által minden ember segítséget nyerjen. Ezért kell Neki, aki az elveszettek Pásztor, a legmélyebb mélységbe és a legmagasabb magasságba, az Istentől való elhagyás, távolság legvégső határáig eljutnia. Ez az áldozat a „juhokért”, a juhok javára történt. Mivel a juhok elveszett állapota ilyen komoly természetű, halálba való pusztulás, ezért a Pásztor, aki a jó Pásztor, elhatározza, hogy ő maga is alá száll a halálba. Mivel a juhok elveszettsége egészen a pokolba nyúlik alá, ezért határozza el a jó Pásztor, hogy nyomon követi tulajdonait egészen a pokolba. Ebben a jó Pásztorban olyan radikális, olyan állhatatos az akarat a maga tulajdonaihoz, hogy sem haláltól, sem pokoltól nem riad vissza, s érvényesíti jogát: „Én vagyok a jó Pásztor: a jó Pásztor életét adja a juhokért.”

De három nap, s miután megverték a Pászort és szétszóródott a nyája, a Pásztor ismét él! Az Atya nem hagyta Öt a halálban, nem hagyja a pokolban, hanem húsvétkor feltámasztja Öt dicsőségben és minden korok, minden népek Pásztorává tette Öt. Ami

ott a keresztdozatban, mint az Istentől való teljes elhagyatottság jelenik meg, az most a legmagasztosabb teljhatalom, dicsőséges felavatás a pásztori tisztbe. A síron túlról lesz Ő igazában jó Pásztor, végzi a maga tisztét. Jézus a legkevésbé sem gondol arra, hogy lemondjon a föld bármely népéről. Nem! Igazában most jelenti ki hajthatatlan pásztori akaratát: „Más juhaim is vannak nékem, amelyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom, és hallgatnak majd az én szómra, és léssen egy akol és egy pásztor.”

Húsvét reggel felől tekintve a jó Pásztort, mint feltámadottat, munkában látjuk. Az is pásztori munka, amit egész húsvét alatt végez. Legelőször is összetereli a kis nyáját, melyet a Pásztor halála annyira szétszórt és megtépázott. Már húsvétkor, mindenek el-lenére, együtt van a kis csapat. A feltámadott Pásztor az, aki őket külön-külön összetereli. Most történik az a váratlan és hallatlan dolog, hogy ez a Pásztor és Főpap övéit minden népből úgy akarja összegyűjteni, hogy akik átadták magukat az ő tulajdonául, most pásztorokká rendeli őket, így azok egyszerre juhok és pásztorok is lehetnek. Azt, aki a tanítványok között a legelveszettebb volt (azon az egyen kívül, aki felett a végső elveszettség titka lebeg), Pétert helyezi különösképpen a pásztori tisztbe. „Legeltesd az én bárányimat! Őrizd az én juhaimat! Legeltesd az én juhaimat!” Sőt, egy a hamis pásztorok közül, egy báránybőrbe bújt farkas, Pál, a farizeus, mint egy lángoló hasáb kimentetik a tűzből, és a népek pásztorává lesz. Mindegyik tanítvány megkapja a megbízatást. „Elmenvén e széles világra, tegyetek tanítványokká minden népeket, hirdessétek az evangéliumot minden teremtsnek és kereszteljétek őket.” Elgondolható-e, hogy ma is van valaki, aki csak azért jött ide, hogy meghallja az örök Pásztor hívását: Segíts terelni a nyáját! Segíts a juhok legeltetésében! Mert a jó Pásztornak más juhai is vannak, más akolban, akiket egybe fog gyűjteni. Nektünk, keresztyéneknek addig, amíg nem jó az éjszaka, amikor senki sem munkálkodhat többé, jogunk és kötelességünk remélni, hogy az Úrnak és Pásztornak „más juhai” is vannak, mint akiket mi ismerünk, más akolban, mint amit mi gondolnánk vagy sejtethetünk. Nincs okunk, hogy bármely helyről feltételezzük: itt nincs olyan juh, akiért a jó Pásztor meghalt. Számolhatunk azzal, hogy itt és ott, ahol még senki sem sejtene, még vannak juhok, sőt egyszer csodálkozni fogunk azon, hogy mindenünnen futnak a juhok, amikor a nagy egybegyűjtés napja közeledik.

Az Írásnak természetesen igaza van abban, hogy Jézus Krisztus küldötteinek hivatása nem diadalmas hivatás abban az értelemben, hogy számukra az úton kevés ellenállás adódnék. A gyülekezet ebben a világban és időben a legnagyobb ellenállás útjára küldett. Balsiker, szenvedés, gyalázat vár rá. Soha nem tagadhatja meg, hogy Annak gyülekezete, aki a keresztfán halt meg, sőt maga a jó Pásztor mondja: „Íme, én elbocsátlak titeket, mint juhokat a farkasok közé, legyetek azért okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok.” S ha most hitben élünk is, és nem látásban, ha mindjárt itt és amott – elszórtan – egyes juhocskák élnek csak, akik bár bizonyosan tudják, hogy a jó Pásztor ismeri őket, de ők itt e földön nem ismerik egymást, egyet mégsem szabad elfelejteni: „A jó Pásztor ismeri juhait és a juhok is ismerik Őt”, és Ő vár rájuk, mert életét adta a juhokért. Aki hallhatta a hívást, az vigasztalódva indulhat a végső nagy nap felé, melyről meg van írva: „Ha pedig az Embernek Fia eljő az Ő dicsőségében, és minden szent angyalai Ővele, akkor az Ő dicsőségének székébe ül, majd eléje fognak gyűjtetni minden népek, Ő elválasztja őket egymástól, amint a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől.” Aki akkor ezt mondja majd, az ugyanaz, aki most ezt mondja magáról: „Én vagyok a jó Pásztor és a jó Pásztor életét adja a juhokért.” Ámen.

(Ford. Kádár Miklós ny. lelkipásztor)

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

XV.

Szeretnél örülni az életnek? *

Évekkel ezelőtt néhány pontból álló kérdőívet osztottam szét ifjúsági csoportunk tagjai között, hogy jobban megismerhessem őket, és jobban meg tudjam ismertetni őket – önmagukkal.

Az egyik kérdés így hangzott: *Mi szeretnél lenni?* Erre a kérdésre valamiféle „pályaválasztási” feleletet vártam, ilyesmit: mérnök, jogász, szakmunkás, közgazdász. Nem kis meglepetésemre a megkérdezettek zöme ezt a választ írta: *boldog!*

Tegyük szívünkre a kezünket: melyikünk nem? Lelkigondozói pályafutásom alatt talán még nem is találkoztam olyan emberrel, aki beszélgetés közben ne célzott volna arra, hogy szeretné visszakapni elvesztett örömét és valamiképpen boldog szeretne lenni.

Éppen ezért ragadott meg bibliaolvasás közben az a zsoltárészlet, amelyet Péter apostol idéz első levelében: *Aki szeretne örülni az életnek... (1Pt 3,10a)* – Mít tehet az Úrban valaki, aki szeretne örülni az életnek, és szeretne „jobb napokat látni”? Mít ajánl számunkra Péteren és a zsoltaíron keresztül a mi Gazdánk nekünk, akik már tudjuk, hogy zavartalan, öröms, boldog élet nincs ezen a földön? Olyan ember azonban van – ha nem is sok –, akinek meg lehet ugyan zavarni öröms életét, derűjét, de valójában azt már *nem lehet elvenni tőle*. Bármí éri élete mélypontján, lénye alapdallama a derűs öröm marad, mint a hullámszó tenger mélyén a zavartalan nyugalom.**

Valami titokzatos, elvehetetlen boldogság ez, amely egyben az élet egyik legnagyobb misztériuma is. Azért misztérium, mert maradéktalanul nem magyarázható, legfeljebb kutatható, boncolható. Azt tudom róla mondani, hogy ez a titokzatos, boldog öröm háromféle „ismeretből” tevődik össze, az *ismerés* misztériumának hármas egységéből:

- a megismerésből;
- a felismerésből és
- a beismerésből.

Boldog ember az, aki tudja, miért van a világon, mert ez elvehetetlen örömmel tölti el. A lélekbúvárok egyik legnagyobbika, Viktor Frankl szerint, aki nem tudja, miért él, az nem is él, csak vegetál, létezik. Egyik napról a másikra vonszolva magát, rögtönzi létét. A legtöbb neurózis, ideg- és lelkibetegség forrása ez az egzisztenciális vákuum, azaz az egész életet átható üresség-érzés.

Nos, ennek ellenkezője s minden életöröm és boldogság alapja, ha tudhatom, miért élek, miért vagyok egyedüli példány annyi milliárd ember közül, és mi az én egyedi feladatom az életben.

Egy alkalommal Németországból Svájcba utazván, a vonat ablakából egy olyan képet láttam – ha csak néhány pillanatra is – amit szemem úgy fényképezett le, hogy örök

* Gyökössy Endre: *Mélységeken át – az öröm titkáig*. Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

** *Megzavarhatatlan boldogságunk* címmel remek elmélkedést olvashatunk erről a témáról Gyökössy Endre: *Kulcs a boldogsághoz* című kötetben (Szent Gellért Kiadó).

szimbólumként él tovább bennem. A hatalmas hegyóriások között futó sín pár mellett egy parányi virágoskertet pillantottam meg. Amikor vonatunk kertecskéje mellett robogott el, a pályaór éppen virágai között hajladozott. Egy lemetszett aransyárga dísznapraforgó volt a kezében, és derűs mosollyal azzal intett elrobogó vonatunk felé.

A világ egyik legszebb tájából sokáig nem láttam mást, csak azt a mosolyt, azt a félnék lobogtatott napraforgót és azt az embert. Nem egy pályaórt, az *embert* láttam, aki a rozsdabarnás sín pár mellett megteremtette a maga tenyérnyi paradicsomát, miközben vigyázta a vonatokat, a sorompóját, hogy baj ne essék embertársaival. Számomra az a virággal ránk nevető ember azóta is szinte szimbóluma annak, aki tudja hol, miért és kiért él! Száguldó vonatok és száguldó életek között, maga teremtette paradicsomában – másokért, másokra vigyázva.

Ezért hadd ismétljem el: nincs értelmetlen élet, csak meg nem értett, még céljára nem talált élet van! És ezért üzenem azoknak is, akik még nem találták meg: egy tenyérnyi hely még rájuk is vár. Csak rajtuk múlik, hogy munkájuk által és szolgálatuk közben az parányi paradicsommá válik-e vagy sem.

És hadd üzenjem a fiataloknak: ne zavarja őket a sínek sokasága és a mellettük elrobogó életek! Teremtsék meg a rájuk bízott tenyérnyi helyen a maguk kis paradicsomát, hogy szebb legyen a föld. És a munka meg a szolgálat közben integessenek vidáman a mellettük elsuhanó életek felé, hogy azok is örülhessenek. Hiszen ki ne szeretne örülni az életnek? Tüstént örül, szép és jó napja lesz, ha felé integetnek a még mosolyogva integetni tudó emberek. Lehetetlen ilyenkor vissza nem mosolyogni és vissza nem integetni! És míg integetünk egymás felé, szebb lesz körülöttünk a világ és vidámabb bennünk az élet, még azoké is, akik már a végállomás felé suhannak.

Ezután következik életünkben a *felismerés misztériuma*. Amikor fel tudjuk ismerni a másik emberben azt a valakit, aki nélkül nem lehetek egész ember.

Nemrég, egy parkocska padján pillantottam meg egy idős házaspárt. Behunyt szemmel, egymást átkarolva tartották az arcukat az őszi napsugár fényébe. – Biztatásul adom át most olvasóimnak ezt a képet, mintegy kérés gyanánt: Szorosan fogjátok egymás kezét, amíg foghatjátok, örüljete egymásnak és az életnek, annak, hogy még együtt lehettek és még együtt láthattok jó napokat, jó szót váltva egymással, időnként megsimogatva a másikat! Ez a simogatás lehet, hogy már nem az erosz érintése, de véglegesen egyértelmű: *Szeretlek most is, így is és mindörökké, mert benned ismertem fel egész emberségemet.*

Az a tapasztalatom, hogy az önmegismerés és társfelismerés könnyen *félreismeréssé* válhat, ha abból kimaradt vagy megkísérelték tudatosan kizárni Istent.

Nem kell bizonyítanom, milyen sokan indulnak el Isten nélkül – csak önmagukban bízva –, hogy megteremtsék a maguk magánparadicsomát. És néhány év múlva csak egy válóperes akta vagy egy idegosztály zárójelentése marad a helyén...

Pillanatig sem állítom, hogy például minden hívő házaspár maradéktalanul és mindig boldog. De azt igen, hogy jobban és tovább el tudják viselni egymás másságát! És többet elviselnek gyermekeik érdekében is.

Nem állítom, hogy nem lehet jó barátság, korrekt munkatársi viszony azok között is, akik már a Miatyánkot sem tudják. De ez a barátság legtöbbször csak addig tart, amíg a kapcsolatot valamilyen érdek fűzi össze. Amíg az egyik valamit várhat a másiktól.

Valójában csak az Úrban, Jézus szeretetében élők között találtam olyan kapcsolatot, amit nem valamiféle érdek, hanem a közös Isten-szeretet és Jézus követése kötött össze.

Nem állítom – hogy is állíthatnám! –, hogy azoknak, akik Istennek hátat fordítva élnek, mindig boldogtalan és nehéz az életük, és nekünk pedig mindig boldog és könnyű. De azt állítom, hogy Istennel és a mi Urunk Jézus Krisztussal *könnyebb!*

Egyszer talákoztam egy gyógyíthatatlan csontritkulásban szenvedő hívővel. Két mankóra támaszkodott és úgy váltottunk néhány szót. Szinte szégyenkezve kérdeztem meg a nálam jóval fiatalabbtól, ...hogyan van? Kissé megemelte mankóit, aztán azt válaszolta:

– Ezekkel nehéz, de hármásban megy!

Sokáig néztem utána... Ma is látom, ahogy mentek: egy ember, egy pár mankó és Jézus! Akaratlanul arra kellett gondolnom, hogy aki *Vele* megy, az valóban megtapasztalhatja, hogy Jézussal *megy az élet!* És Vele könnyebb, sokkal könnyebb, hiszen Ő maga mondja, amikor az igájáról beszél, hogy azért vegyük fel azt, mert Vele nemcsak könnyebb, hanem könnyű!

De ezt mindenkinek magának kell megtapasztalnia! És ha megtapasztalta: *beismernie*, hogy Istennel más, hogy Jézussal könnyebb! Merem állítani, hogy ennek a beismerése nélkül minden megismerés és felismerés – félreismeréssé válhat.

Hadd mutassak egy példát a beismeréssel kapcsolatban Luis Kretz orvos könyvéből. Ez a híres orvos elmeséli, hogy egykori iskolatársa özvegyéhez hívták, aki egészen magányosan élt, mert egyetlen fia a második világháborúban fogságba esett, és azt a hírt kapta róla, hogy tífuszban meg is halt. Az orvos megvizsgálta az idős asszonyt, majd kórházba vitette. Ott a röntgenkép ökölnyi daganatot mutatott ki. Konzíliumot hívott össze, és a leletek meg a vizsgálatok alapján úgy találták, hogy inkább nem operálják meg, mert így talán tovább élhet. Az asszonyt megnyugtatták, ellátták némi gyógyszerrel és hazaengedték azzal, hogy majd egy hónap múlva jelentkezék felülvizsgálatra.

Az asszony valóban egyre betegebb lett, erősen fogyott. Ám a fia, akinek halálhírért hozták, de akiért nem szűnt meg sohasem imádkozni – váratlanul megérkezett! Még édesanyjánál is soványabban és betegebben. A beteg édesanya még aznap felkelt az ágyból. Ápolni és táplálni kezdte a fiát. – Nem részletezem. Az asszony csak akkor ment el az ellenőrző vizsgálatra, amikor a fia tökéletesen felépült. Az orvos alig ismert rá. Megvizsgálták, megröntgenezték: daganat seholl! Leletei is egytől egyig a teljes gyógyulást mutatták. A neves orvos, aki egyáltalában nem mondható vallásosnak, így fejezte be könyvében ennek az esetnek a leírását: „Be kell ismernem, hogy ezt az asszonyt Istenbe vetett hite és fia iránt érzett szeretete gyógyította meg. Be kell ismernem, hogy ma is történnek csodák. Kár, hogy se ezt a hitet, se ezt a szeretetet nem tudom felírni receptre...”

De én hadd tehessem hozzá: ingyen kapható, és Isten adja is annak, aki nemcsak azt ismeri meg, miért él, nemcsak azokat ismeri fel, akikért él, hanem élete nehéz pillanátában be meri ismerni – Istennek a lehetetlen is lehetséges.

Alkalmi prédikációk

Bibliára

Móra László Tibor

Kajántó

Ki mehet be Isten országába?

Alapige: Máté 7,21–27

Még egyetemista koromban egyik tanárom mondta el a következő történetet: egy német teológustól valaki megkérdezte, hogy ki lesz majd ott Isten országában. A válasz nagyon meglepő volt. Azt mondta az illető, hogy csodálkozni fog, mert ott lesznek azok, akikről azt gondolta, hogy nincs ott a helyük, nem lesznek ott azok, akiket oda gondolt, de leginkább azon fog csodálkozni, hogy ő maga is ott lesz. Vagyis ki lesz ott Isten országában? Ki mehet be oda? Én ott lehetek-e? Vagy a családtagjaim ott lehetnek-e? Vagy majd nem fogunk ott találkozni?

Az elmúlt bibliórák alkalmával az eljövendő Isten országáról szóltak a bevezetők. Ezekből megtudtuk azt, hogy valamikor, amikor a Mindenható elérkezettnek látja az időt, eljön az Úr. Valamikor megjelenik úgy, ahogy innen elment, az ég felhői közül. Azt is tudjuk, hogy ha visszajön, akkor az övét átviszi oda, ahova helyet készített számukra. De azt nem tudjuk, hogy kik lesznek majd ott az ő országában. Pedig sokszor szeretnénk tudni. Szeretnénk elmondani a másik embernek, hogy te biztos ott leszel. Vagy jó volna, hogy teljes bizonyossággal legyen arról, hogy én is ott leszek. Ez egy olyan titok, amire nem tudjuk konkrétan a választ. Csak akkor fog mindez kiderülni, ha majd színről színre látjuk az Urat.

A mai ige arról szól, hogy Krisztus megítélése szerint ki megy majd be az Atya országába. A döntés nem a mi kezünkben van. Szerencsére. Mert mi biztos jól összezárnánk az egészet. Mit kell tehát tennünk, hogy majd valamikor ott lehessünk Isten országában? Mi az üdvözülés titka?

Mit gondolunk mi emberek sokszor? Azok kerülnek be Isten országába, akik nagyon ügyesen, látványosan tudják megélni keresztyén mivoltukat. Akik sokat adnak arra, hogy minden jól és szépen legyen. Minden tökéletes legyen. Ezért sokszor a külsőségeket nézzük, az emberi akarat szerint felépített dolgokat. Sokszor azt gondoljuk, hogy ha valaki szépen beszél Istenről, ha a templomban van minden alkalommal, ha buzgón énekel vagy imádkozik, ha mindig Istent emlegeti – jó értelemben –, akkor már megváltotta a jegyet a mennyek országába. Gondoljunk bele az evangéliumi történetbe, ahol Krisztus bemutatja a két imádkozót, a farizeust és a vámszedőt. (Lk 18,10–14) A farizeus imádsága nem más, mint öntömjénezés. Mindent megteszek Uram, amit kérsz, sőt, többet is. És milyen jó, hogy nem vagyok olyan, mint ez a bűnös. Sokszor mondjuk: „Uram, Uram.” Sokszor vesszük ajkunkra Isten nevét. De ha ez pusztá frázis lesz, akkor semmi értelme az egésznek. Pusztába kiáltott szóvá válhat. Értelmetlen fecsegés, ami fölösleges.

Mit mond az Úr, hogy ennek a helyébe mi kell kerüljön? A külsőséget, az értelmetlen, pusztá szavakat, lelki tartalom nélküli imádságot és formaságokat fel kell váltsa az engedelmesség. Azok, akik meghallják és cselekszik az Atya akaratát, azok mennek be Isten országába.

Meghallani Isten szavát. Ez az, amit először mond Krisztus a mai ige szerint, hogy ezt kell cselekednie annak, aki az ő országának akar a polgára lenni. Isten ígéje nem emberi szó, hanem több ennél, másabb, továbbadott beszéd, elmondott bizonyosság. Mi, akik hirdetjük ezt, csak tolmácsok vagyunk. Ő az, aki megszólít mindenkit. Lehet, hogy nem is a prédikáció által, hanem valahogy másképp. Lehet, hogy nem egy lelkipásztor által, hanem más által. Megszólít, hív, tanít. Meg kell hallani ezt a tanítást, a hívó szót. Ez a legelső dolog, ami az életben benne kell legyen, hogy eljussunk Isten országába.

Hogyan tudom meghallani? Azt gondoljuk sokszor, a hallás nem más, mint az, hogy fültünkkel, érzékszervünkkel felfogjuk azt, amit valaki mond. Az igazi hallás, amiről itt szó van, nem csak a fül által lehetséges. Isten Igéjét, az Atya akaratát, Krisztus tanítását ha csak a fülemmel akarom meghallani, akkor sokat nem érek vele. Mindarra, amit mond, rezonálnia kell a lelkeknek. Egy hullámhosszra kell kerüljek Vele. Meg kell érjen bennem az összhang az isteni kijelentéssel, rá kell hangolódjak arra, amit tőle hallok.

Mi a válasz erre az ember részéről? Sokszor azt mondjuk, hogy az imádsággal tudunk válaszolni Isten megszólítására. Mi az imádság? Amit összekulcsolt kézzel elmondunk? Vagy ennél több? Imádsággá válhat a teljes létünk akkor, ha az ige szavaival élve az ember megcselekszi azt, amit Isten mond. Tulajdonképpen ez nem más, mint a teljes összhang az evangélium és az életünk között, harmónia és nem diszharmónia.

Erre meg rögtön ott lehet az újabb válaszunk, az önigazolás. A Te nevedben cselekedtünk sok mindent. És sorolhatjuk a tényeket, amiket megtettünk, akár a farizeus a már említett példázatban. Álljunk meg egy pillanatra. Tényleg így van ez a mai világban? Mindig mindent Isten nevében cselekszik az ember? Vagy sokkal gyakrabban a saját érdekeinek az eléréseért? Sokszor a legjobb dolgok is, amiket Istenért akarunk tenni, nélküle balul sülnhetnek el. Valami cél mindig van a szemünk előtt. Az vajon mindig Isten országának a terjesztése, az evangéliumról való bizonyágtétel? A mai világ sokszor az önmegvalósítást mutatja célként az embernek. Én elérem, amit akarok, el kell érjem, mert ez a fő, még akkor is, ha másokon kell keresztülgázolnom. De vajon ez a fontos és ez az, amiről Krisztus beszél? Nem az kellene legyen inkább, hogy kérem, hogy Isten segítsen, hogy azt érjem el, amit ő akar, amit ő lát jónak, az valósuljon meg életemben. Hogy csak olyan cselekedeteink legyenek, amik mindig megfelelnek az Ő akaratának.

Továbbmehetünk a ellenérvek sorolásában. A Te nevedben tettünk csodákat, úztük az ördögöt, prófétáltunk. Az Újszövetségben van egy történet Simon mágusról, aki miután hallotta meg látta, hogy az apostolok milyen csodákat tesznek, pénzt akart adni nekik, hogy ő is vegye a Szentlelket (ApCsel 8,9–24). Bizonyos esetekben üzletté válhat, hogy valaki Isten gyermeke (például az Órtorony társaság, a Jehova tanúi közösség a világ egyik vezető pénzügyi hatalma, vagy ugyanezt teszi a Hit gyülekezete is).

Mit tesz az Úr azokkal, akik ezt teszik? Akik a külsőségekben látják a keresztyén életet, és azt gondolják, hogy így bejuthatnak az ő országába? Az ige szavait figyelve, nagyon durván cselekszik. Ő, akiről azt a képet örizzük, hogy szelíd és alázatos, hogy mindenkit egyformán szeret és megbocsát a bűnösnek, itt nem ezt teszi. Elkergeti őket. Távozzatok tőlem, soha nem ismertelek. Pedig ő maga mondta, hogy aki vallást tesz róla itt a földön, arról ő is vallást tesz a Mennyei Atya előtt. De a színből történő hitvallást nem tudja elfogadni. Még ennél is tovább megy: gonosztevőknek nevezi őket, bűnösöknek. Akiket el kell ítélni, akik meglopták úgy Istent, mint felebarátjuk lelkét, hitét.

Ezek szerint ki mehet be Isten országába? Akik hallják és megcselekszik, amit Isten kér. Hogyan lehet megcselekedni? Egyedül csak hittel. Jakab apostol mondja, hogy a cselekedetek hitből kell fakadjanak (Jak 2,20). Mit lehet megcselekedni és mit kell megcselekedni? Mi Isten akarata? Szeretet, tisztelet, becsület. Isten-hordozókká, köve-teivé lenni a földön. Ha ezt megcselekszi valaki, akkor az az ember nemcsak bemegy Isten országába, hanem több is lesz ennél, még itt az életében. A napi terhek, gondok között megmarad az élete. Itt a földön nem omlik össze az, bármi is történik (ld. a törté-net utáni részt a kösziklára épített házról). Ennek lesz a folytatása az Isten országába való bemenetel.

Mit mond az ige a mi számunkra? Ha Isten országába be szeretnénk menni, akkor ne a puszta szavak legyenek a fontosak a mi számunkra, hanem a teljes életünkkel kell megvalljuk, hogy mi az ő gyermekei vagyunk, cselekedve az ő akaratát. Ámen.

Temetési igehirdetés

Varga Károly

Koltó-Katalin

Honvágó

Alapige: 1Mózes 47,28–30; 1Mózes 50,12

I.

Szállóigévé vált Tamási Áron gondolata: „Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.” S milyen különös, az élet sokszor átírja ezt az igazságot. Ugyanis az ember gyakran kénytelen „leélni valahol” az Istentől kiszabott éveket, de sohasem érzi magát „otthon”. Főleg akkor, ha a körülmények kényszerítik ki ezt a „valaholt”.

Jákóbnak és családjának is „éhe a kenyérnek” ad vándorbotot kezébe. Odahagyják őseik földjét, hogy a Józsefben megtestesülő isteni gondviselés „ellátja vala az ő atyját és atyjafiait, és az ő atyjának egész házanépét kenyérrel...” (1Móz 47,12)

Viszont az évek múlása és a bőség sem képes feledtetni az elaggott Jákóbbal ősei fészkeének hangulatát. Közeledni érezvén halálát, fia lelkiismeretére apellálva, megígér-teti vele, hogy atyáinak sírjába temetteti el. A haldokló utolsó kívánsága pedig szent dolog, ha tetszik, parancs, ezért „akképpen cselekedének Jákóbbal az ő fiai, amiképpen megparancsolta vala nékik”

II.

Hasonló történettel állunk szemben e lezárult koporsó mellett is, melynek szintén megvan a történelmi háttere.

A Rákóczi-féle szabadságharc bukása után szűkebb pátriánk – Kővár vidéke – 1719-ben a Teleki család birtokába kerül. A család három ágának jelent fészkelemeget adó otthont Koltó, Kővárhosszúfalva, Pribéckfalva. Két évszázad múlva jön egy ország-csonkoló diktátum, majd egy istentelen rendszer, amikor a Telekiekhez hasonlóan szá-mos erdélyi arisztokrata család földönfutó lesz. Mennek, mint Jákób a szükség elől.

Mennek, menekülnek, mert valakik szemet vetettek „őseik földjére”, mert egy hamis ideológia földönfutóvá teszi őket. Mennek Európán keresztül Amerikáig, Ausztráliáig, hogy valahol otthonra leljenek. Megy, menekül ki-ki ahogy tud, mert „Szertenezett s

nem lelé Honját a hazában”. Mennek, s marad minden az elbitorlóknak. Mennek, s nekik egyvalami marad: a gyötrelmes honvágy. Az a sokszor megmagyarázhatatlan érzés, ami Jákóbot is halálában hazakényszeríti. Amivel Wass Albert is viaskodik, mikor az alábbi sorokat papírra veti:

„S ha áldásod e földön
elért kicsinyt, nagyot:
jussak eszedbe én is,
ki bujdosó vagyok.

A Kárpátok alatt,
ahol apáim éltek,
rendelj ki nekem is
egy csöndes menedéket.”

III.

Bizonyára gr. Teleki László is ezt a „csöndes menedéket” óhajtotta itt a koltói temető árnyas fái alatt, midőn végakarátában azt kérte, mint Jákób: „midőn elaluszom az én atyáimmal, ...temess el engem az ő sírjokba.” Abba a sírba, ahol üknagyapja, gr. Teleki Sándor pihen a feltámadás reménysége alatt. Az a gr. Teleki Sándor, akit így méltat Csetri Elek: „Tettvágy, ember- és életszeretet, bátorság és kalandos vágyak változatos úton vezették végig Teleki Sándort, a 'vad grófot' Táncsics, Liszt, Petőfi és Victor Hugo barátsága, a reformkor és emigráció politikai harcai, Bem apó hadserege és a vörösinges Garibaldi tábora a göröngyös, de szép életút jelzőkövei.”

A halálba induló utolsó kívánsága parancs, hallhattuk az alapigében. Ezt teljesíti most a család, midőn az üknagyapa szarkofágja mellé elhelyezzük az ükunoka urnáját.

IV.

A külső szemlélő számára ezzel lezárult egy életpálya. A család, bizonyára Isten iránti hálával nyugtázza, hogy az utolsó kívánság teljesülhetett. De szabad-e nekünk csak ezzel a benyomással maradnunk a gyászistentisztelet végén?! A hívő keresztyén ember számára határozott NEM kell legyen a válasz.

Miért?

Mert a honvágy és az utolsó kívánság Jézusban és Jézus által más távlatot nyer. Pál, az országutak vándora is érez egyfajta honvágyat azon gyülekezetek irányába, ahol szárba szökkenni látja magvetését. Ennek az érzésnek így ad hangot: „...mely igen vágyakozom mindnyájatok után...” (Fil 1,8) Mégis meg van győződve Jézus igazáról: a mi országunk, ha tetszik, otthonunk, nem e világban van. Ezt a gondolatot világossá is teszi ugyancsak a filippibeliek előtt „...kívánok elköltözni és a Krisztussal lenni”. (Fil 1,23b) Tehát szép és nemes emberi érzés a honvágy, de nekünk is igazán vágyakoznunk kell ama mennyei otthon után.

Ez a felismerés pedig átvezet a földi dimenziókon túlmutató utolsó kívánságra is. Pál ezt is megfogalmazta tisztán, világosan: „...az ő kegyelméből megigazulván, örökösök legyünk az örök élet reménysége szerint.” (Tit 3,7)

Nos, bánatos család, gyászoló gyülekezet, ezzel a honvágygal és utolsó kívánsággal menjünk mi is tovább azon az úton, mely Isten kegyelméből még előttünk van. Ámen.

(Elhangzott gr. Teleki Sándor, az 1848–49-es szabadságharc „vitéz bajnoka”, Koltó egykori kegyura ükunokájának, gróf Teleki Lászlónak koporsója mellett.)

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Apáczai Csere János kérvénye Lorántffy Zsuzsánnához és a kérés resolútiója

Apáczai János alázatos Supplicatioja Nagyságodhoz mint kegyelmes Asszonyához.

Kegyelmes Asszonyom, noha jól tudom, mely sok Ecclesiák s Scholák támaszkodnak a Nagyságod Fejedelmi kegyelmességére, mindazáltal mivel Nagyságodban az Isten ditsőségére való nagy indulatot mind azokis meg nem határozhatták, énis Nagyságodnak egyik méltatlan cliense kényszeritetem Scholám nevével nagy szükségében Nagyságod előtt esedezni, hogy Nagyságod Istenét s igaz vallásunknak annyi derék adversariusok között való gyarapodását kegyelmesen meg tekintvén, meltoztassék Fejedelmi kegyelmességéből szegény Scholánk előmenetelire [kihúzva: meltoz] valami beneficiumot rendelni, had tapasztallya megh Scholámis, nem tsak én magam, hogy az igaz reformáta religionak Dajkájául ez hazában ama nagy Országlo király Úr Christus Nagyságodot rendelte, s ehez képest igyekezzék annal nagyob indulattal [kihúzva: Isten előtt] a Nagyságod mind világi s mind öröcke való boldogságáért Isten előtt esedezni.

[Hátán a resolútió:]

Imar megh Izentük volt Barcsaj uram által, hogy mondgia megh Püspök uramnak, hogy Rendeltünk ahoz az Ocolahoz ezer Forintot. Az Bársony arabul [kihúzva: kívül], a fejevári Privatus diakoknak ezer forintot rendeltünk, azon kívül a töbit azt is ide rendeltük az kolosvarj ocolahoz, ugy hogy ara Bizonyos kurátorok legienek, viseljenek ara gondot mint hogy hova költik, hogy az jövendők is avalis segethessek magokat, nekünk alj teczik, hogy szölöt vegienek magoknak, mert a szölö maga megh melj [értsd: míveli] magat, de az interes gjakorta csak oda vesz, mind az által meljik legh job azt cselekedjek.

23 Április 1657 in Monostor.
Susanna Lorantfi mpr.

(Újraközölte Sipos Gábor)